

Evaluatie van de socio-economische adviesstructuren met betrekking tot het mariene milieu

Een studie in opdracht van FOD Leefmilieu, uitgevoerd door het Maritiem Instituut, Universiteit Gent.

23 maart 2010

Lin Van Poucke en An Cliquet

INHOUDSTABEL

INHOUDSTABEL.....	1
Lijst met figuren.....	6
BEKNOPTE SAMENVATTING.....	7
A. Deelaspect I: De noodzaak en grond voor het oprichten van een federale mariene adviesstructuur.....	7
B. Deelaspect II: Analyse van de wettelijke vereisten inzake het socio-economisch overleg met betrekking tot het mariene milieu.....	7
C. Deelaspect III: Een vergelijkende analyse van de relevante overlegstructuren	8
D. Deelaspect IV: Beschrijving van het socio-economisch middenveld met betrekking tot het mariene milieu.....	10
E. Deelaspect V: Voorstellen voor een aangepaste socio-economische adviesstructuur met betrekking tot mariene milieu.....	10
1. Reeds bestaande voorstellen voor een adviesstructuur in kader van het mariene milieu...	10
2. Voorstel voor een nieuwe federale adviesstructuur inzake het mariene milieu	11
3. Alternatieven voor de oprichting van een nieuwe federale adviesstructuur	12
INLEIDING.....	13
DEELASPECT I. DE NOODZAAK EN GROND VOOR HET OPRICHTEN VAN EEN FEDERALE MARIENE ADVIESSTRUCTUUR	14
A. De noodzaak van een federale adviesstructuur voor het mariene milieu	14
1. Situatieschets van het rechtsgebied ‘mariene milieu’	14
2. Situatieschets van de reeds bestaande socio-economische adviesstructuren.....	17
3. Conclusie	18
B. De juridische grondslag voor het oprichten van een federale adviesstructuur voor het mariene milieu.....	19
C. Conclusie.....	21

DEELASPECT II: ANALYSE VAN DE WETTELIJKE VEREISTEN INZAKE HET SOCIO-ECONOMISCH OVERLEG MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEU	22
A. Federale formele adviesvereisten.....	22
1. Wet van 13 juni 1969 inzake exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat (B.S. 08/10/1969).....	22
2. Wet van 6 april 1995 betreffende de voorkoming van de verontreiniging van de zee door schepen (B.S. 27/06/1995)	23
3. Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België (B.S. 12/03/1999).....	24
4. Wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee (B.S. 10/07/1999)	26
5. Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu (B.S. 10/03/2006).....	27
B. Wenselijkheid van adviesverlening.....	30
C. Conclusie.....	30
DEELASPECT III: EEN VERGELIJKENDE ANALYSE VAN DE RELEVANTE OVERLEGSTRUCTUREN	32
A. Federale initiatieven	32
1. Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO).....	32
2. De Kustwacht.....	38
B. Vlaamse initiatieven.....	38
1. SAR MiNa-Raad.....	38
2. De Sociaal -Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	38
3. Strategische Adviesraad voor Landbouwen Visserij (SALV).....	38
C. Waalse initiatieven	38
1. CWEDD.....	38
2. CESRW.....	38
D. Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer	38
E. Conclusie.....	38

DEELASPECT IV. BESCHRIJVING VAN HET SOCIO-ECONOMISCH MIDDENVELD MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEUBELEID.....	38
A. De toeristische sector.....	38
Westtoer.....	38
B. De scheepvaartsector.....	38
1. De Koninklijke Belgische Rederij Vereniging V.Z.W. (KBRV)	38
2. NautiV (Vereniging voor Vlaamse Nautische Bedrijven)	38
3. De Vlaamse Havenvereniging V.Z.W. (VHV)	38
C. De visserijsector.....	38
1. Rederscentrale.....	38
2. Vlaamse Vereniging van Hengelsport Verbonden V.Z.W. (V.V.H.V.).....	38
3. Stichting Duurzame Visserijontwikkeling V.Z.W. (S.D.V.O.).....	38
4. Marine Harvest (Marine Harvest Pieters N.V. en Marine Harvest Belgium).....	38
5. Vismijn en –veiling.....	38
a. Autonoom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende	38
b. Stedelijke Vismijn Nieuwpoort.....	38
c. Zeebrugse Visveiling N.V.	38
D. Baggerwerken	38
1. Jan De Nul N.V. (Belgium)	38
2. DEME (Dredging, Environmental & Marine Engineering)	38
E. De energiesector	38
1. C-Power.....	38
2. Power@Sea N.V.....	38
3. 3E.....	38
4. Belwind	38
F. Zand en grind extractie	38
Belbag V.Z.W.	38

G. Mariene cultureel erfgoed.....	38
Belgica Genootschap V.Z.W.	38
H. Vakbonden.....	38
Belgische Transportarbeiders Bond (BTB).....	38
I. NGO's.....	38
1. Natuurpunt.....	38
2. Volkscoöperatieve Buitengoed C.V.B.A.	38
3. WWF Belgium.....	38
4. Greenpeace	38
5. Bond Beter Leefmilieu	38
6. Stichting de Noordzee (Nederland).....	38
7. Vogelbescherming Vlaanderen V.Z.W.	38
J. Conclusie.....	38
DEELASPECT V. VOORSTELLEN VOOR EEN AANGEPASTE SOCIO-ECONOMISCHE ADVIESSTRUCTUUR MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEU	38
A. Reeds bestaande voorstellen voor een adviesstructuur in het kader van het mariene milieu..	38
1. Kustzoneraad	38
2. De oprichting van een nationaal Noordzee Parlement.	38
B. Voorstel voor een nieuwe federale adviesstructuur inzake het mariene milieu.....	38
1. De juridische grondslag.....	38
2. Mandaat.....	38
3. De organisatie en structuur.....	38
4. Het initiatief inzake advisering	38
5. De financiering.....	38
C. Alternatieven voor de oprichting van een nieuwe adviesstructuur.....	38
D. Conclusie.....	38
CONCLUSIE.....	38

BIBLIOGRAFIE	38
A. Wetgeving.....	38
B. Rechtsleer.....	38
C. Adviezen	38
D. Websites (online, 19/01/2010)	38
ANNEX I. VOORBEELD ADVIES INZAKE MARIENE MILIEU: ADVIES MINA-RAAD IN HOOFDLIJNEN VAN 2 FEBRUARI 2006 INZAKE DE EUROPESE MARIENE STRATEGIE.....	38

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1. De verschillende spelers binnen het beleidsdomein mariene milieu.....	0
Figuur 2 Overzicht van de Belgische bevoegdheidsverdeling inzake de Noordzee.....	16
Figuur 3. Schema van de verscheidene overheden waartoe de reeds bestaande adviesverlening gericht is.....	18
Figuur 4. Schematische weergave van de toepassing van de procedure met inspraak en de vereenvoudigde procedure.....	26
Figuur 5. De Noordzee, de elfde provincie.....	0
Figuur 6. Organigram van de Kustwachtstructuur.....	38
Figuur 7. De vertegenwoordiging binnen de SAR MiNa-Raad.....	38
Figuur 8. Organigram van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.....	38
Figuur 9. De drie doelgroepen van Westtoer.....	38
Figuur 10. Representation of the consortium.....	38
Figuur 11. Voorgestelde structuur van ambtelijke overleggroep onder het project.....	38
Figuur 12. Voorgestelde vertegenwoordiging binnen de ambtelijke overleggroep onder het project.....	38
Figuur 13. Het voorstel tot oprichting van een Noordzee-Parlement.....	86

BEKNOPTE SAMENVATTING

A. Deelaspect I: De noodzaak en grond voor het oprichten van een federale mariene adviesstructuur

- Marien milieubeleid is een federale bevoegdheid.
- Tot op heden is er geen specifieke permanente federale socio-economische adviesstructuur voor het mariene milieu.
- De betrokkenheid van het publiek is verplicht vanuit het internationale en Europese niveau (Verdrag van Aarhus).
- De ervaringen uit het verleden leren dat er duidelijke noodzaak is naar een betrokkenheid van de stakeholders bij de besluitvormingsprocedures.

B. Deelaspect II: Analyse van de wettelijke vereisten inzake het socio-economisch overleg met betrekking tot het mariene milieu

• **Bestaande federale adviesvereisten**

- Exploratie en exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebodem en ondergrond: concessie vereist.

De belanghebbenden kunnen hun opmerkingen, bezwaren en standpunten neerleggen bij de BMM die daarmee zal rekening houden bij diens adviesformulering t.a.v. het milieueffectrapport.

- Bescherming van het mariene milieu in zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

- In het kader van de opmaak van *BELEIDSPLANNEN* voor beschermde mariene gebieden kunnen de stakeholders opmerkingen, bezwaren en standpunten neerleggen bij de Directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Voedselketen en Leefmilieu die deze mee zal nemen in zijn adviesvorming.
- Voor de uitoefening van *BEPAAALDE ACTIVITEITEN* in de Belgische mariene rechtsgebieden is een vergunning of machtiging vereist. Afhankelijk van de activiteit, wordt de *procedure met inspraak* of de *vereenvoudigde procedure* gehanteerd. Enkel de procedure met inspraak biedt de belanghebbenden de mogelijkheid opmerkingen e.d. neer te leggen bij de BMM die daarmee rekening zal houden bij diens adviesformulering inzake de toekenning van een dergelijke vergunning/machtiging.

- Beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

Het publiek kan opmerkingen en meningen indienen bij de overheid die bevoegd is voor het opstellen van het plan of programma waarna de opstellende overheid ook dient te motiveren in welke mate en waarom er met de ingediende opmerkingen wel of geen rekening werd gehouden.

Grote verschillen met de eerder besproken inspraakmogelijkheden zijn:

- Men spreekt in de wet van 13 februari 2006 over de ruimere groep 'publiek' en niet over de 'belanghebbenden' (publiek ? stakeholders);
- Er wordt uitdrukkelijk naar een schriftelijke verklaring gevraagd waarin duidelijk wordt uiteengezet dat de ingediende opmerkingen en adviezen werden overwogen

en in rekening gebracht. Indien er geen rekening mee werd gehouden, dient de overheid dit te motiveren in de verklaring.

- **Wenselijkheid van adviesverlening**

- Alle federale plannen en projecten met relevantie voor het mariene milieu
- Eigen adviesrecht

C. Deelaspect III: Een vergelijkende analyse van de relevante overlegstructuren

- **Federale initiatieven**

	Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)	De Kustwacht
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van elke federale minister of staatssecretaris, elk gewest of elke gemeenschap, de NGO's, de werknemer- en werkgeversorganisaties, de wetenschappelijke milieus OVERHEID - STAKEHOLDERS	De gouverneur van West-Vlaanderen en de voorzitters, afdelingshoofden of alg. directeurs van de verschillende bevoegde FOD's, POD's, ministeries en DAB's. OVERHEID
Welke materie?	Coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling	Coördinatie en overleg tussen de administraties bevoegd voor de Noordzee.
T.a.v. welke overheid?	Federale Overheid	Federale Overheid en Vlaams Gewest
Bindend?	Neen, maar indien de regering wenst af te wijken van het advies dient zij dit te motiveren.	Neen

- Vlaamse initiatieven

	<u>Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (SAR MINA)</u>	<u>Soc.-Ec. Raad van Vlaanderen (SERV)</u>	<u>Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij (SALV)</u>
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, organisaties van de Vlaamse steden en gemeenten en provincies en onafhankelijke deskundigen in milieubeleid. STAKEHOLDERS - OVERHEID	Vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisatie. STAKEHOLDERS	Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. STAKEHOLDERS
Welke materie?	Strategische adviesraad voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie.	Overleg- en adviesorgaan van de Vlaamse sociale partners inzake alle aangelegenheden met soc. - ec. Impact waarvoor de Vl. Gemeenschap/ het Vl. Gewest bevoegd is.	Strategische adviesraad voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij
T.a.v. welke overheid?	Vlaams overheid	Vlaams overheid	Vlaams overheid
Bindend?	Neen	Neen	Neen

- Waalse initiatieven

	<u>Le Conseil Wallon de l'Environnement pour le Développement Durable (CWEDD)</u>	<u>Le Conseil économique et social de la Région Wallonne (CESRW)</u>
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van de socio-economische sectorale verenigingen STAKEHOLDERS	Vertegenwoordigers van de werknemers/werkgevers, de industrie, de middenklassen en de landbouw. STAKEHOLDERS
Welke materie?	Raadgevend orgaan inzake milieu en duurzame ontwikkeling in de Waalse regio.	Raadgevend orgaan inzake de sociale en economische aangelegenheden van de Waalse regio.
T.a.v. welke overheid?	Waals Gewest	Waals Gewest
Bindend?	Neen.	Neen.

	Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van de provincie West-Vlaanderen, Vlaamse en federale overheid en het VLIZ. OVERHEID
Welke materie?	Duurzaam en geïntegreerd beheer van het kustgebied in België.
T.a.v. welke overheid?	Federale overheid en Vlaams Gewest
Bindend?	Neen.

D. Deelaspect IV: Beschrijving van het socio-economisch middenveld met betrekking tot het mariene milieu

- De toeristische Sector:** Westtoer
- De scheepvaartsector:** Koninklijke Belgische Rederij Vereniging V.Z.W. (KBRV)
Vereniging voor Vlaamse Nautische Bedrijven (NautiV)
De Vlaamse Havenvereniging V.Z.W. (VHV)
- De visserijsector:** Rederscentrale
Vlaamse Vereniging voor Hengelsport Verbonden V.Z.W. (V.V.H.V.)
Stichting Duurzame Visserijontwikkeling V.Z.W. (S.D.V.O.)
Marine Harvest (Pieters N.V. en Belgium)
Vismijn en –veiling: Autonoom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende
Stedelijke Vismijn Nieuwpoort
Zeebrugse Visveiling N.V.
- Baggerwerken:** Jan De Nul N.V. (Belgium)
DEME (Dredging, Environmental & Marine Engineering)
- Energiesector:** C-Power
Power@Sea N.V.
3E
Belwind
- Zand en grind extractie:** Belbag V.Z.W.
- Mariene cultureel erfgoed:** Belgica Genootschap V.Z.W.
- Vakbonden:** Belgische Transportarbeiders Bond (BTB)
- NGO's:** Natuurpunt
Volkscoöperatieve Buitengoed C.V.B.A.
WWF Belgium
Greenpeace
Bond Beter Leefmilieu
Stichting Noordzee (Nederland)
Vogelbescherming Vlaanderen V.Z.W.

E. Deelaspect V: Voorstellen voor een aangepaste socio-economische adviesstructuur met betrekking tot mariene milieu

1. Reeds bestaande voorstellen voor een adviesstructuur in kader van het mariene milieu
 - Kustzoneraad (project 'Bestuurlijke verankering')
 - Vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen

- Uitdrukkelijke openbaarheid van vergaderingen
 - Adviesverlening niet mogelijk op eigen initiatief, enkel op vraag van Commissie of Subcommissie.
 - Verplicht advies bij:
 - Het ontwerp van langetermijnvisie van de kustzone;
 - Het ontwerp van voortgangsrapport;
 - Alle andere onderwerpen inzake geïntegreerd kustzonebeleid die hen worden voorgelegd door de Kustzonecommissie.
 - Noordzee Parlement
 - Kan de nadelen van de complexe bevoegdheidsverdeling tussen Vlaamse, federale en lokale overheid omzeilen.
 - Platform voor participatie inzake Europese en internationale zaken.
 - Advies mogelijk zowel op eigen initiatief als op verzoek van derden.
2. Voorstel voor een nieuwe federale adviesstructuur inzake het mariene milieu
- De juridische grondslag
 - Aanpassen van de Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België; of
 - Aanpassen van de Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu; of
 - Nieuwe federale wet.
 - De organisatie en structuur
 - *De MaMi-RAAD*
 - Hierin zetelen de vertegenwoordigers van alle belangengroepen¹ met activiteiten gerelateerd aan het mariene milieu. Best enerzijds een vaste vertegenwoordiger en anderzijds een plaatsvervanger aanduiden. Totaal kan variëren tussen de 25 en de 50 vertegenwoordigers.
 - De federale overheid beslist over de samenstelling. De voordracht van de vertegenwoordigers gebeurt door de stakeholdersverenigingen.
 - De samenstelling van de Raad kan vast zijn (alle vertegenwoordigers aanwezig op iedere vergadering) of variabel (aanwezigheid afhankelijk van aard of inhoud van het dossier). Deze beslissing representeert de keuze tussen enerzijds een groter draagvlak en anderzijds een betere werkbaarheid.
 - De beslissingen in de MaMi-Raad worden het beste in eerste instantie bereikt met consensus, pas wanneer consensus onmogelijk is, kan men gebruik maken van stemming (naar voorbeeld van de MiNa-Raad).
 - Het mandaat van vertegenwoordiger geldt voor 4 jaar en is mogelijk hernieuwbaar.

¹ Zie 'Deelaspect IV' voor de oplistings van de verschillende socio-economische belangengroepen werkzaam binnen het mariene milieu.

- Het voorzitterschap is het beste jaarlijks roterend naar voorbeeld van de MiNa-Raad. Daar wordt gebruik gemaakt van het groeperen van de stakeholders naar hun primaire belangen: socio-economische verenigingen en milieuverenigingen.
- *WERKGROEPEN*
 - Oppericht ter ondersteuning van de MaMi-Raad voor specifieke deeldomeinen binnen het mariene milieu. Hiervoor kunnen externe deskundigen worden uitgenodigd om de werkgroep bij te staan.
- *HET SECRETARIAAT*
 - Staat in voor de logistieke organisatie van de werkzaamheden van de MaMi-Raad en de communicatie naar buiten toe.
 - Vooral van belang wanneer ook financiering via eigen inkomsten.
- *HET BUREAU OF DAGELIJKS BESTUUR*
 - Staat in voor het dagelijks bestuur van de MaMi-adviesstructuur en stelt een huishoudelijk reglement op.
 - De voorzitter, vicevoorzitter, het Secretariaat of een vertegenwoordiging daarvan en een kleine selectie van vertegenwoordigers zetelen hier.
- Het initiatief inzake advisering
 - Advisering op vraag van federale overheid (Ministers, Staatssecretarissen, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat).
 - De coherentie tussen de diverse adviezen: eventueel kunnen dezelfde vertegenwoordigers uit andere raden zetelen in de MaMi-Raad.
 - Termijn voor adviesvorming.
 - De financiering: dotatie of subsidie van de federale overheid en de eigen inkomsten.
- 3. Alternatieven voor de oprichting van een nieuwe federale adviesstructuur
 - Gebruik maken van bestaande adviesraden (MiNa-Raad of FRDO).
 - Oprichting van een nieuwe raad door een federaal-Vlaams samenwerkingsakkoord.
 - Informeel overleg (met rol voor Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer).

INLEIDING

De laatste decennia is het gebruik van de mariene rechtsgebieden, vooral ingegeven door technologische en wetenschappelijke vooruitgang, heel wat complexer geworden e.g. baggerwerken, windmolens, de aqua- en maricultuur, bioprospecting, de groeiende aanwezigheid van de scheepvaart voor transport en de uitgebreide en diverse visserijvloot,... Als gevolg van deze snelle evolutie, zijn de besluitvormingsprocedures inzake het mariene milieu reactief op iedere vernieuwing aangepast waardoor de transparantie en coherentie vaak verloren ging. Deze complexiteit veruiterlijkt zich ook in de grote verscheidenheid aan besluitvormingsniveaus: internationaal, Europees, federaal, gewestelijk, provinciaal en tenslotte het gemeentelijk niveau.

Om bij de vorming van beleidsbeslissingen met zoveel mogelijk standpunten, factoren en impacten rekening te houden, richt men adviesstructuren op voor de verschillende beleidsdomeinen. In een dergelijke adviesstructuur zetelen stakeholders, het publiek of de overheid, zoals bepaald bij oprichting. Tot op heden zijn er reeds een 7-tal adviesstructuren opgericht die gerelateerd kunnen worden aan deze studie.² Niettegenstaande de verplichting tot participatie in milieuaangelegenheden van het publiek en meer bepaald het betrokken publiek (ook de socio-economische actoren of stakeholders genaamd) opgeworpen door het Verdrag van Aarhus van 25 juni 1995, bestaat er echter geen adviesstructuur die zich specifiek richt op het beleidsdomein mariene milieu met advisering door de stakeholders voor de federale overheid.³ Deze studie tracht de noodzaak, wenselijkheid en mogelijke oprichting van een dergelijke adviesstructuur te evalueren.

Allereerst wordt de noodzaak en wenselijkheid van federale socio-economische adviesverlening geanalyseerd (Deelaspect I). Vervolgens worden aan de hand van een evaluatie van de bestaande formele adviesvereisten (Deelaspect II) en reeds opgerichte socio-economische adviesstructuren gerelateerd aan het mariene milieu (Deelaspect III), voorstellen geformuleerd voor een op te richten federale adviesstructuur voor het mariene milieu waar stakeholders in zetelen en worden enkele alternatieven voorgesteld (Deelaspect V). Deelaspect IV geeft een olijsting van de meest relevante organisaties van socio-economische actoren binnen het mariene milieu.

² Op federaal niveau zijn dit de FRDO (overheid-stakeholders) en de Kustwacht (overheid). Op Vlaams niveau zijn dit SAR Mina (stakeholder-overheid) en de SERV (stakeholders). Op Waals niveau: de CWEDD (stakeholders) en de CESRW (stakeholders).

³ In Annex I kan voorbeeld gevonden worden van een advies inzake mariene milieu (MiNa-Raad, Advies op hoofdlijnen van 2 februari 2006 inzake Europese Mariene Strategie, 4, Brussel, 2006, 19 p.)

DEELASPECT I. DE NOODZAAK EN GROND VOOR HET OPRICHTEN VAN EEN FEDERALE MARIENE ADVIESSTRUCTUUR

A. De noodzaak van een federale adviesstructuur voor het mariene milieu

1. Situatieschets van het rechtsgebied 'mariene milieu'

Net als de meeste rechtsdomeinen, zijn er ook in kader van het mariene milieu verschillende niveaus van beleidsvorming: het internationale niveau (bv. het Zeerechtverdrag, IMO-Verdragen,...), het Europees niveau, het federaal niveau, het Vlaamse en het lokale niveau (politieverordeningen en dergelijke). De opsplitsing van de bevoegdheden tussen de Vlaamse en de federale overheid inzake de mariene rechtsgebieden bemoeilijkt het voeren van een marien leefmilieubeleid.

Aangezien de bevoegdheden van de Vlaamse overheid *ratione loci* bepaald zijn door de basislijn, is in principe de federale overheid bevoegd over het Belgische deel van de Noordzee (BDNZ). De Vlaamse overheid is in kader van mariene zaken enkel specifiek bevoegd inzake de waterwegen, de havens, de zeedijk, de loodsdiens en het plaatsen van bakens van en naar de havens, reddings- en sleepdiensten op zee. Wanneer de activiteiten in de mariene rechtsgebieden echter noodzakelijk zijn voor de uitoefening van desbetreffende Vlaamse bevoegdheden, is de Vlaamse overheid alsnog bevoegd deze uit te voeren. De federale overheid blijft echter steeds bevoegd inzake de natuurbescherming en -behoud van het Belgische deel van de Noordzee, de scheepvaart, militaire activiteiten,...

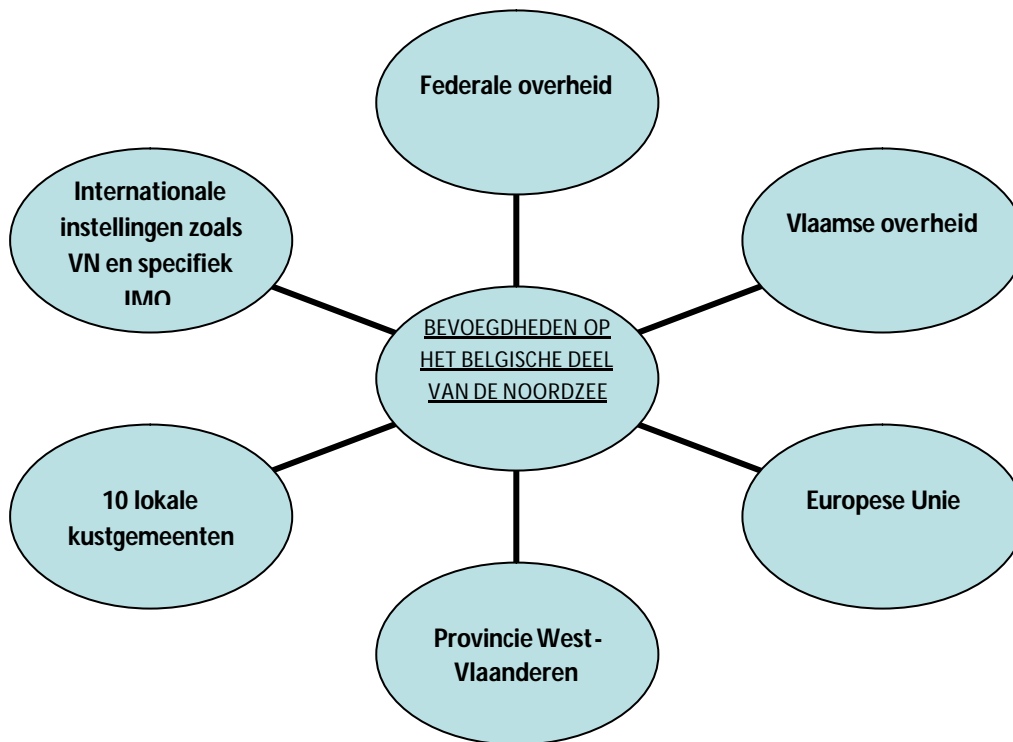
Binnen de federale overheid zijn de bevoegdheden inzake het Belgische deel van de Noordzee verder gefragmenteerd tussen verschillende federale overheidsdiensten (FOD) met name:

- FOD Leefmilieu (bevoegd voor het mariene leefmilieubeleid),
- FOD Mobiliteit en Vervoer (bevoegdheden voor de scheepvaartsector),
- FOD Binnenlandse Zaken (bevoegdheden inzake rampenbestrijding),
- FOD Defensie (toezichthoudende bevoegdheden, militaire activiteiten),
- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (verantwoordelijk voor de reglementering en het toekennen van vergunningen voor de exploitatie van minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebedding en de ondergrond in de territoriale zee en op het continentaal plat).

Naast de bovenvermelde bevoegdheden, is de Vlaamse overheid sinds 2001 ook bevoegd inzake de zeevisserij.

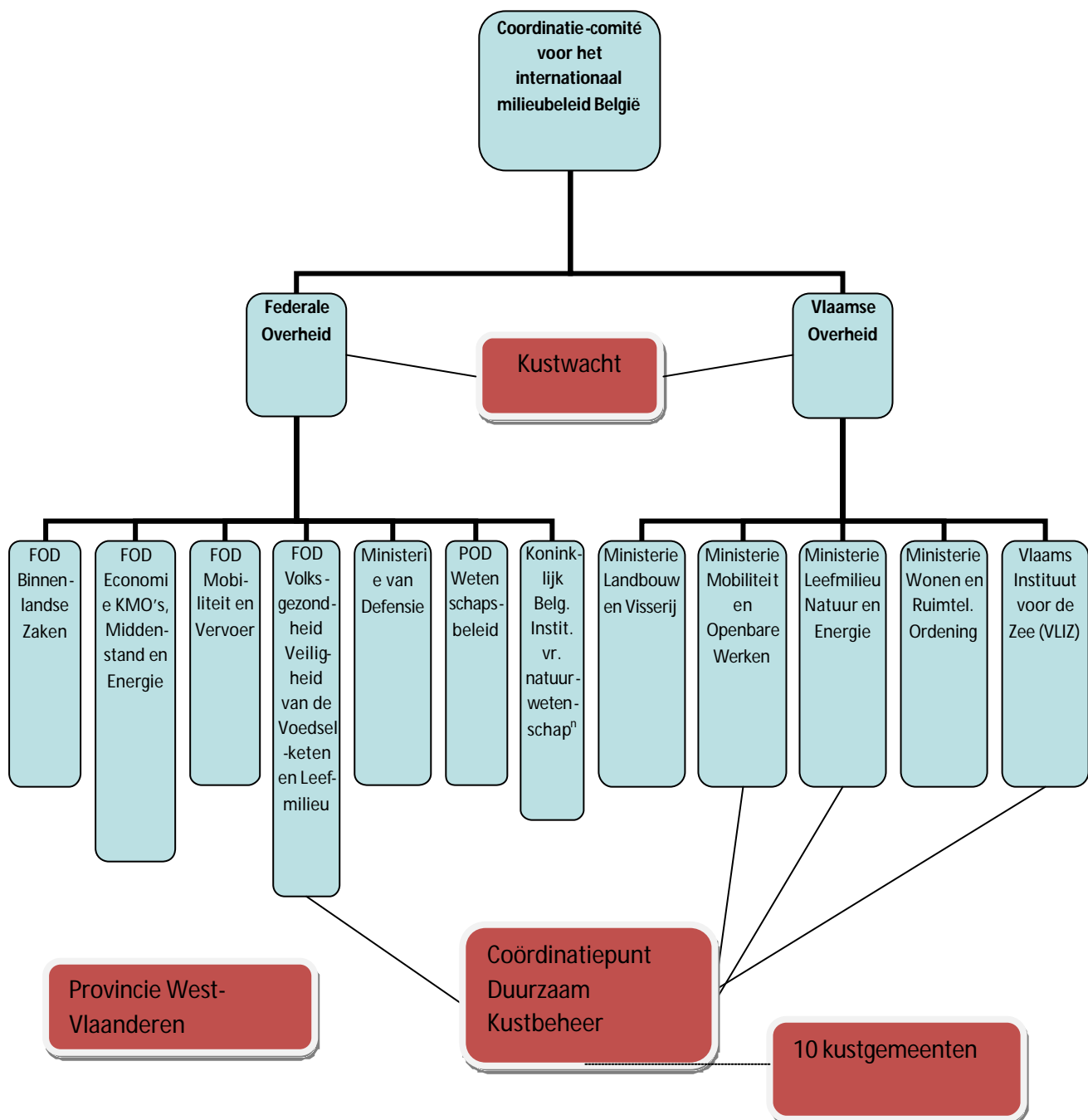
Gezien hun bevoegdheden inzake ruimtelijke ordening, is de betrokkenheid van de provinciale overheid veeleer gesitueerd binnen de vergunningsprocedures. De provincie West-Vlaanderen speelt een belangrijke rol gezien haar bevoegdheden zich uitstrekken tot de hele kustzone. De gemeenten

tenslotte, hebben hoofdzakelijk administratieve en toezichtstaken zoals het toezicht op de toepassing van het Kustreglement.⁴

Figuur 1. De verschillende spelers binnen het beleidsdomein mariene milieu.

⁴ A. CLIQUET, J. LAMBRECHT, F. MAES, "Juridische inventarisatie van de kustzone in België (Legal inventarisatie of the Belgian coastal zone)", Studie in opdracht van AWZ, Afdeling Kust (Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap), Maritiem Instituut, Gent, 2006, p. 5-12; A. CLIQUET, F. MAES, 'Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone', Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen-Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 19-23; E. VAN HOOYDONK, "Schip van staat met slagzij: Sterkten en zwakten van het maritieme recht en beleid in België", Maklu, Antwerpen-Appeldoorn, 2006, p. 125-129.

Figuur 2 Overzicht van de Belgische bevoegdheidsverdeling inzake de Noordzee.

Bron: R. BALLINGER, V. CUMMINS e.a., 'The point of COREPOINT: improving capacity for ICZM in North West Europe', Gent, Universiteit Gent – Maritiem Instituut, april 2008, p. 29.

Een dergelijke complexe bevoegdheidsverdeling bemoeilijkt logischerwijze de coherentie en consistentie tussen het beleid voor de kustzone en de mariene rechtsgebieden. Terwijl voor het vasteland de bevoegdheden inzake ruimtelijke ordening, milieu, landgebruik en natuurbehoud toegewezen zijn aan de regio's, zijn de respectievelijke bevoegdheden voor de mariene rechtsgebieden voorbehouden aan de federale overheid. Gezien voor het kustgebied de wisselwerking tussen de land- en zeeactiviteiten significant aanwezig is, is de frequente samenwerking tussen de verschillende overheden noodzakelijk.

De gedachte om de mariene rechtsgebieden te structureren via mariene ruimtelijke planning, is de laatste jaren meer op de voorgrond getreden. Het integratiebeginsel⁵ zoals geformuleerd in de Rio-Verklaring van 1992⁶ en de daaruit voortvloeiende ecosysteembenadering⁷ die ook in andere mariene aangelegenheden wordt gehanteerd zoals visserijbeheer, vormen de basis voor het concept 'mariene ruimtelijke planning'. Om het Belgische deel van de Noordzee ruimtelijk te plannen is er namelijk niet alleen nood aan een coherent juridisch kader waarbinnen alle activiteiten geregeld zijn, maar ook aan duidelijke samenhang en coördinatie tussen de verschillende bevoegde instanties. Wanneer de toelaatbaarheid van een bepaalde activiteit in de Noordzee wordt beoordeeld, dient men de mariene rechtsgebieden als één geheel te aanzien, waar de wisselwerking tussen de verschillende activiteiten mee in rekening wordt gebracht.⁸

2. Situatieschets van de reeds bestaande socio-economische adviesstructuren

Zoals in *Deelaspect III 'Een vergelijkende analyse van de relevante overlegstructuren'* uitgebreider wordt uiteengezet, zijn er reeds een aantal relevante adviesstructuren opgericht. Op gewestelijk niveau, zowel op Vlaams als op Waals niveau, is er een adviesstructuur specifiek voor het milieu opgericht. Aan Vlaamse zijde hebben we enerzijds de SAR MiNa-raad, een strategische adviesraad opgericht voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, en anderzijds de SERV, een overleg- en adviesorgaan van de Vlaamse sociale partners. Aan Waalse zijde vormt de CWEDD het raadgevend

⁵ Het integratiebeginsel houdt in dat de beleidsbeslissingen reeds bij hun voorbereiding op geïntegreerde wijze worden geanalyseerd. Er zijn verschillende vormen van integratie nl. interne, externe, horizontale en verticale integratie.

⁶ VN-Verklaring, Rio, 3-14 juni 1992, inzake Milieu en Ontwikkeling.

⁷ De ecosysteembenadering is een toepassing van het integratiebeginsel specifiek voor milieumanagement. Het is een strategie voor een geïntegreerd management van het land, water en levende rijkdommen die milieubescherming en duurzaam billijk gebruik promoot. Deze benadering is terug te vinden in het Verdrag inzake Biologische Diversiteit van 5 juni 1992 te Rio de Janeiro.

⁸ H. ACKER, S. HODGSON, *'Legal aspects of maritime spatial planning: final report to DG Maritime Affairs and Fisheries'*, Europese Commissie, October 2008, p. 1-6; R. BALLINGER, V. CUMMINS e.a., *'The point of COREPOINT: improving capacity for ICZM in North West Europe'*, Gent, Universiteit Gent – Maritiem Instituut, april 2008, p. 33-41.

orgaan betreffende het milieu in verband met duurzame ontwikkeling en zorgt de CESRW voor sociaal overleg als regionale economische raad.

Specifiek voor het federale niveau werd daarentegen nog geen adviesstructuur uitgebouwd voor het milieu, in casu het mariene milieu. Wel bestaat sinds 1997 de FRDO, een Raad die adviezen verleent aan de federale overheid inzake duurzame ontwikkeling. Daarnaast is de Kustwachtstructuur opgericht, maar deze fungeert als een coördinatie- en overlegorgaan tussen de Vlaamse en federale administraties bevoegd voor de Noordzee en niet als een adviesstructuur sensu stricto voor de federale overheid. Een vergelijkbare structuur is deze van Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer dat eveneens dienst doet als platform voor overleg en integratie, met name in kader van duurzaam beheer van het Belgische kustgebied.

	DE FEDERALE OVERHEID	DE GEWESTEN	
		VLAAMS GEWEST	WAALS GEWEST
Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)	X		
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (SAR MINA)		X	
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)		X	
Le Conseil Wallon de l'Environnement pour le Développement durable (CWEDD)			X
Conseil économique et social de la Région Wallone (CESRW)			X
Kustwachtstructuur	X	X	
Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer	X	X	

Figuur 3. Schema van de verscheidene overheden waartoe de reeds bestaande adviesverlening gericht is.

3. Conclusie

Hoewel er al diverse adviesstructuren bestaan die relevant kunnen zijn voor het mariene milieu, ontbreekt een specifieke federale adviesstructuur voor het mariene milieu. De oprichting van een federale adviesstructuur zou kunnen zorgen voor een evenwichtig marien milieubeleid waar de belanghebbenden op een gestructureerde wijze deelnemen aan de beleidsvoorbereiding. Dit verbrede draagvlak verhoogt niet alleen de kans op het bereiken van consensus tussen de verschillende groepen, het biedt de aanwezigen de mogelijkheid om zelf de alternatieven af te

wegen en zich mogelijks vrijwillig te engageren of een nieuw instrument uit te werken. Op die manier verbetert de implementeerbaarheid van de mariene regelgeving en evolueert het mariene milieubeleid naar een transparant, realistisch en samenhangend beleid.⁹

Daarnaast wordt de ecosysteembenadering meermaals aangehaald met betrekking tot de specifieke activiteiten binnen het mariene milieu zoals voor de visserijaangelegenheden, het natuurbehoud en biodiversiteitbescherming. De vraag om ook oog te hebben voor de wisselwerking tussen de verschillende activiteiten in de nationale wateren zal in de toekomst enkel toenemen. Het is daarom aangewezen om de ecosysteembenadering als algemeen principe voor een dergelijke federale adviesstructuur te hanteren, zowel voor het werkingsgebied als voor samenstelling.¹⁰

B. De juridische grondslag voor het oprichten van een federale adviesstructuur voor het mariene milieu

In de *Verklaring van Rio* inzake Milieu en Ontwikkeling werden 27 beginselen geformuleerd in het kader van duurzame ontwikkeling. Het participatiebeginsel vervat in principe 10, benadrukt de inspraak van het betrokken publiek.

"Principle 10

*Environmental issues are best handled with the participation of all concerned citizens, at the relevant level. At the national level, each individual shall have appropriate access to information concerning the environment that is held by public authorities, including information on hazardous materials and activities in their communities, and the opportunity to participate in decision-making processes. States shall facilitate and encourage public awareness and participation by making information widely available. Effective access to judicial and administrative proceedings, including redress and remedy, shall be provided."*¹¹

Dit principe werd verder uitgewerkt voor het beleidsdomein 'Leefmilieu' in het *Verdrag van Aarhus*, goedgekeurd in 1998. Artikel 2.2 van het verdrag definieert voor welke overheidsinstanties deze verplichtingen gelden, namelijk de uitvoerende overheidsorganen zowel op federaal als meer regionaal niveau, met werkzaamheden gerelateerd aan het milieu.

Onder 'het betrokken publiek' wordt in het verdrag verstaan 'het publiek dat gevolgen ondervindt, of waarschijnlijk ondervindt van, of belanghebbende is bij, milieubesluitvorming; voor de toepassing van deze omschrijving worden niet-gouvernementele organisaties die zich inzetten voor

⁹ Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, 'Advies van 5 april 2001 over het geïntegreerd beheer van kustgebieden (GBKG)', 13, Brussel, 2001, p. 17-23.

¹⁰ Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, 'Advies op hoofdlijnen van 3 juni 2003 over de regionale adviesraden in kader van het Gemeenschappelijk visserijbeleid', 31, Brussel, 2003, p. 6-7; A. CLIQUET, F. MAES, J. SCHRIJVERS, 'Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone', Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 24.

¹¹ VN-Verklaring, Rio, 3-14 juni 1992, inzake Milieu en Ontwikkeling.

milieubescherming en voldoen aan de eisen van nationaal recht geacht belanghebbende te zijn.’ (artikel 2, § 5, verdrag).

Het verdrag splitst de inspraak van het betrokken publiek op in drie verschillende categorieën: inspraak in besluiten over specifieke activiteiten (art. 6), inspraak betreffende plannen, programma’s en beleid betrekking hebbende op het milieu (art. 7) en inspraak tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijke bindende normatieve instrumenten (art. 8). In alle drie de gevallen dient het publiek individueel, vroegtijdig en doeltreffend te worden ingelicht en dient deze een redelijke termijn te krijgen om zich hierover uit te spreken. Het gebruik van een overlegorgaan om deze doelstelling te bereiken, wordt dan ook als optie vermeld in het Verdrag van Aarhus.¹²

De Europese *SEA-richtlijn* verduidelijkt de tweede categorie onder het Verdrag van Aarhus en laat de Lidstaat vrij in het bepalen van ‘het betrokken publiek’ (art. 6.4). De inspraak van het publiek wordt analoog toegelicht in de *EIA-richtlijn*.¹³ In de SEA-richtlijn wordt ‘het publiek’ gedefinieerd als ‘één of meer natuurlijke of rechtspersonen en, in overeenstemming met de nationale wetgeving of praktijk, hun verenigingen, organisaties of groepen.’ (artikel 2, d, SEA-Richtlijn).

De *Wet van 13 februari 2006* zette de SEA-richtlijn om in nationale wetgeving met een homogeen systeem van de inspraak van het publiek.¹⁴ Het ‘publiek’ wordt omschreven als één of meer natuurlijke of rechtspersonen, alsook de verenigingen, organisaties en groepen waarvan ze deel uitmaken, zoals deze die ijveren voor de bescherming van het milieu (artikel 3, § 4, wet 2006).

Specifiek voor de verlening van vergunningen en machtigingen voor bepaalde activiteiten in de Belgische zeegebieden werd nog het *Koninklijk Besluit van 7 september 2003* aangenomen, maar ook hier wordt de inspraak van het publiek op de voorgrond geplaatst en niet specifiek de inspraak van de socio-economische actoren.¹⁵

¹² Verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, goedgekeurd bij Wet van 17 december 2002, *B.S.* 24 april 2003.

¹³ Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de beoordeling van de gevolgen van bepaalde publieke en private projecten op het milieu, *O.J. L.175*, 5 juli 1985, p. 40.

¹⁴ Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma’s en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma’s in verband met het milieu, *B.S.* 10 maart 2006.

¹⁵ Koninklijk Besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, *B.S.* 17 september 2003 – *err.* *B.S.* 25 september 2003.

Uit de definities van de internationale, Europese en nationale wetgeving blijkt het telkens te gaan over 'het publiek', wat ruim wordt gedefinieerd en ruimer is dan enkel de stakeholdersverenigingen. Zoals zal blijken in het volgende deel zijn er in de wetgeving reeds diverse inspraakmogelijkheden voorzien voor het publiek, via openbare raadplegingen. Ervaringen uit het verleden leren echter dat de meer klassieke vormen van participatie, zoals openbare raadplegingen, niet altijd voldoende zijn en dat voorafgaand overleg met specifieke stakeholders nuttig kan zijn (zie bv. het onderzoek van Bogaert et al. inzake het proces van afbakening van mariene beschermde gebieden in België¹⁶).

Er is immers een verschil tussen het individuele draagvlak (de niet-georganiseerde burger) en het middenveld draagvlak (organisaties)¹⁷. Vooral voor deze laatste categorie is participatie onvoldoende uitgebouwd.

C. Conclusie

- Marien milieubeleid is een federale bevoegdheid.
- Tot op heden is er geen specifieke permanente federale adviesstructuur voor het mariene milieu.
- De betrokkenheid van het publiek is verplicht vanuit het internationale en Europese niveau (Verdrag van Aarhus en SEA-Richtlijn).
- De ervaringen uit het verleden leren dat er duidelijke noodzaak is naar een betrokkenheid van de stakeholders bij de besluitvormingsprocedures.

¹⁶ BOGAERT, D., CLIQUET, A., DE WAEN, D. & MAES, F., De afbakening van de mariene beschermde gebieden in België. Een beleidsanalyse, in BOGAERT, D., CLIQUET, A. & MAES, F. (eds.), Kustzonebeleid : samen in zee ?, Antwerpen, MAKLU, 2008, 59-108 .

¹⁷ Voor de definiëring van draagvlak, zie BOGAERT, D., Natuurbeleid in Vlaanderen. Natuurontwikkeling en draagvlak als vernieuwingen?, Brussel, 2004.

DEELASPECT II: ANALYSE VAN DE WETTELIJKE VEREISTEN INZAKE HET SOCIO-ECONOMISCH OVERLEG MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEU

Om een duidelijk beeld te krijgen hoever de bevoegdheden van een dergelijke federale adviesstructuur m.b.t. het mariene milieu kunnen reiken, wordt hieronder enerzijds een opsomming gemaakt van de formele adviesvereisten in de wet en anderzijds de wenselijkheid van verdere adviesverlening onderzocht. De reeds bestaande formele adviesvereisten op federaal niveau geven reeds een initiële afbakening van de op te richten federale adviesstructuur die dan verder kan aangevuld worden met eventuele gewenste adviesvereisten.

A. Federale formele adviesvereisten

1. Wet van 13 juni 1969 inzake exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat (B.S. 08/10/1969).¹⁸

Deze Wet bepaalt dat de exploratie en exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebodem en ondergrond enkel mogelijk is na het verkrijgen van een concessie. Om een concessie te bemachtigen, dient eerst een milieueffectenrapport te worden opgesteld dat een gunstig advies dient te verkrijgen van de Minister van Leefmilieu (art. 3.3). Daarnaast wordt een raadgevende commissie opgesteld die instaat voor de coördinatie tussen de betrokken administraties (art. 3.5). Gezien deze raadgevende commissie echter bestaat uit afgevaardigden van verscheidene federale overheidsdiensten, kan dit niet aanzien worden als een mogelijkheid tot adviesverlening van de stakeholders.¹⁹

Voorgaand aan de grondige adviesverlening en de inhoudelijke beoordeling van het milieueffectenrapport door de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium (BMM), hebben de belanghebbenden echter wel de mogelijkheid standpunten, opmerkingen en bezwaren aan de BMM te betekenen. De BMM dient met deze documenten rekening te houden bij de uiteindelijke adviesverlening die gevoegd is bij de finale milieueffectenbeoordeling.

¹⁸ Wet van 13 juni 1969 inzake exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat gewijzigd bij de Wet van 20 januari 1999, de Wet van 22 april 1999 en de Wet van 22 december 2008, B.S. 8 oktober 1969.

¹⁹ Art. 2, Koninklijk Besluit van 12 augustus 2000 tot instelling van de raadgevende Commissie belast met de coördinatie tussen de administraties die betrokken zijn bij het beheer van de exploratie en de exploitatie van het continentaal plat en van de territoriale zee en tot vaststelling van de werkingsmodaliteiten en –kosten ervan, B.S. 27 september 2000.

“Art. 13. § 1. Binnen zestig dagen kan iedere belanghebbende zijn standpunten, opmerkingen en bezwaren betekenen aan het bestuur.

§ 2. Van de dertigste tot de zestigste dag ligt het milieueffectenrapport van maandag tot en met vrijdag, uitgezonderd feestdagen, elke dag gedurende minstens een halve dag ter inzage bij het bestuur.

§ 3. Het bestuur kan het milieueffectenrapport ter inzage stellen op haar website zonder dat dit een substantiële vormvereiste is waarvan de niet naleving de wettigheid van de beslissing van de minister in het gedrang zou kunnen brengen.

Art. 18. In het advies houdt het bestuur onder meer rekening met:

1° het beginsel van het preventief handelen, het beginsel van voorzorg en het beginsel van duurzaam beheer;

2° de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend conform artikel 13;

3° in voorkomend geval, de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend en het overleg gepleegd in toepassing van artikel 14;

4° het advies van de commissie.”²⁰

Dit is een meer klassieke overlegprocedure in het kader van de MER.

2. Wet van 6 april 1995 betreffende de voorkoming van de verontreiniging van de zee door schepen (B.S. 27/06/1995)²¹

Voor inbreuken onder de Wet van 1995 betreffende de voorkoming van verontreiniging van de zee door schepen wordt een proces verbaal opgesteld. Hiertegen staat een beroepsprocedure open bij de bevoegde minister voor Maritieme Zaken en Scheepvaart die advies KAN inwinnen bij de Onderzoeksraad voor de Zeevaart (art. 27). Daarnaast kan de Onderzoeksraad bij een ingesteld onderzoek op verzoek van de Rijkscommissaris op eigen initiatief aanbevelingen formuleren (art. 28).

Inzake verontreiniging door schepen in het BDNZ, is geen sprake van een mogelijkheid tot adviesverlening door de belanghebbende stakeholders.

²⁰ Artt. 13 en 18, Koninklijk Besluit van 1 september 2004 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de Wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat, B.S. 7 oktober 2004.

²¹ Wet van 6 april 1995 betreffende de voorkoming van de verontreiniging van de zee door schepen gewijzigd bij de Wet van 20 januari 1999, de Wet van 3 mei 1999, de Wet van 6 februari 2007 en de Wet van 19 december 2006, B.S. 27 juni 1995.

3. Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België (B.S. 12/03/1999)²²

Deze Wet handelt over de bescherming van het mariene milieu in het Belgische deel van de Noordzee.

In de uitvoeringsbesluiten werd de inspraak van belanghebbenden bij de besluitvormingsprocedures verder uitgewerkt. De belangrijkste verplichtingen inzake betrokkenheid van het publiek zijn voorzien bij de mariene beschermde gebieden. Zo hebben de stakeholders de mogelijkheid opmerkingen, standpunten en bezwaren neer te leggen bij de Directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu t.a.v. het voorontwerp van een beleidsplan voor het respectievelijk beschermd marien gebied in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Deze neergelegde documenten moeten dan meegenomen worden bij de adviesvorming van het Directoraat-generaal Leefmilieu.

“Art. 9. § 1. De administratie stelt een voorontwerp van beleidsplan op ten laatste zes maanden vóór het verstrijken van de conform artikel 8. vastgestelde termijn.

§ 2. Binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de aanvang van de termijn vermeld in paragraaf 1, wordt het voorontwerp van beleidsplan bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. De bekendmaking omvat een korte beschrijving van het voorontwerp van beleidsplan.

Zij vermeldt tevens de data en de uren waarop het voorontwerp van beleidsplan ter inzage ligt bij de administratie en de datum en het uur van de overlegvergadering vermeld in paragraaf 3.

Binnen een termijn van vijfenveertig dagen te rekenen vanaf de termijn vermeld in de eerste paragraaf, kan iedere belanghebbende zijn standpunten, opmerkingen en bezwaren betekenen aan de administratie...

§ 3. Binnen een termijn van vijfenveertig dagen te rekenen vanaf de termijn vermeld in de eerste paragraaf, organiseert de minister een openbare overlegvergadering.

De Minister bepaalt de wijze waarop deze overlegvergadering wordt georganiseerd en gehouden.

Art. 10. § 1. Binnen een termijn van vijfenzeventig dagen te rekenen vanaf de termijn vermeld in artikel 9, § 1 zendt de administratie het ontwerp van beleidsplan samen met zijn advies aan de minister.

§ 2. Bij het opstellen van het ontwerp van beleidsplan en het formuleren van zijn advies houdt de administratie onder meer rekening met:

1° de standpunten, opmerkingen en bezwaren vermeld in artikel 9, § 2;

2° de standpunten, opmerkingen en bezwaren geformuleerd tijdens de overlegvergadering vermeld in artikel 9, § 3.”²³

²² Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België gewijzigd bij Wet van 3 mei 1999, de Wet van 17 september 2005 en de Wet van 21 april 2007, B.S. 12 maart 1999.

²³ Artt. 9 en 10, Koninklijk Besluit van 14 oktober 2005 betreffende de voorwaarden, sluiting, uitvoering en beëindiging van gebruikersovereenkomsten en het opstellen van beleidsplannen voor de beschermde mariene gebieden in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, B.S. 31 oktober 2005.

In het Koninklijk Besluit van 7 september 2003 worden de procedures tot verkrijging van een vergunning en machtiging voor bepaalde activiteiten in de Belgische mariene rechtsgebieden uiteengezet, namelijk enerzijds de procedure met inspraak en anderzijds de vereenvoudigde procedure. De procedure met inspraak biedt de stakeholders de mogelijkheid opmerkingen e.d. neer te leggen bij de BMM die deze in rekening moet nemen bij de vorming van haar advies voor desbetreffende aanvraag.

"Art. 18. § 1. Binnen een termijn van hoogstens vijftien dagen te rekenen vanaf de aanvang, krachtens artikel 17, van de termijn voor het behandelen van de aanvraag, wordt de aanvraag door het bestuur bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad...

Binnen een termijn van zestig dagen te rekenen vanaf de aanvang, krachtens artikel 17, van de termijn voor het behandelen van de aanvraag, kan iedere belanghebbende zijn standpunten, opmerkingen en bezwaren betekenen aan het bestuur.

§ 2. ...

Art. 21. Bij het formuleren van zijn advies houdt het bestuur onder meer rekening met:

1° de algemene doelstellingen en beginselen van de wet, in het bijzonder het beginsel van het preventief handelen, het voorzorgsbeginsel en het beginsel van duurzaam beheer;

2° de resultaten van de milieueffectenbeoordeling bedoeld in artikel 28 van de wet;

3° de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend conform artikel 18;

4° in voorkomend geval, de standpunten, bezwaren en opmerkingen ingediend en het overleg gepleegd in toepassing van artikel 19.

Het bestuur kan de aanvrager steeds om aanvullende gegevens vragen."²⁴

In de vereenvoudigde procedure wordt deze mogelijkheid echter niet geboden aan de belanghebbenden.²⁵ Welke activiteiten van publicitaire en commerciële ondernemingen onderworpen zijn aan de enerzijds de vereenvoudigde procedure en anderzijds de procedure met inspraak, is verder gespecificeerd in de M.B.'s van 18 april 2001, 5 juli 2005 en 3 juni 2009 en het K.B. van 12 maart 2000.²⁶

²⁴ Artt. 18 en 21, Koninklijk Besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, B.S. 17 september 2003.

²⁵ Art. 35, *ibid.*

²⁶ Ministerieel Besluit van 18 april 2001 tot aanduiding van de te volgen procedure voor de aanvraag van vergunningen en machtigingen, vereist voor offshore bunkeractiviteiten, B.S. 27 april 2001; Ministerieel Besluit van 8 juli 2005 betreffende de bepaling van een activiteit van publicitaire en commerciële ondernemingen onderworpen aan de vereenvoudigde procedure en de vaststelling van het modelformulier voor de opstelling van het milieueffectenrapport, B.S. 14 juli 2005; Ministerieel Besluit van 3 juni 2009 tot aanduiding van de activiteiten van publicitaire en commerciële ondernemingen die onderworpen zijn aan de vereenvoudigde procedure en waarvoor het milieueffectenrapport wordt opgesteld door invulling van een modelformulier, B.S. 26 juni 2009; Koninklijk Besluit van 12 maart 2000 ter definiëring van de procedure voor machtiging van het storten in de Noordzee van bepaalde stoffen en materialen; B.S. 4 april 2000.

Procedure met inspraak	Vereenvoudigde procedure
<ul style="list-style-type: none"> - Offshore bunkeractiviteiten - Activiteiten van publicitaire en commerciële ondernemingen die: <ul style="list-style-type: none"> • Min. 21 gemotoriseerde vaartuigen inzetten • 1 of meer gemotoriseerde vaartuigen inzetten met een gecumuleerde cilinderinhoud van meer dan 12.000 CC. 	<ul style="list-style-type: none"> - Storten van baggerspecie en inerte materialen van natuurlijke oorsprong - Productie van levende tweekleppige weekdieren indien hangende structuren worden gebruikt en zonder de toediening van chemische stoffen. - Activiteiten van publ. en commerciële ondernemingen die: <ul style="list-style-type: none"> • Max. 20 gemotor. vaartuigen inzetten • 1 of meer gemotor. vaartuigen inzetten met een gecumuleerde cilinderinhoud van max. 12.000 CC.

Figuur 4. Schematische weergave van de toepassing van de procedure met inspraak en de vereenvoudigde procedure.

Dit laatste is opnieuw een meer klassieke procedure in het kader van de MER.

4. Wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee (B.S. 10/07/1999)²⁷

De formele adviesvereisten die vermeld worden in de Wet betreffende de vaststelling van de EEZ van België, zijn weinig relevant in kader van deze studie. Beide formaliteiten handelen eerder over een procedurele instemming van de uit te voeren bevoegdheid dan een adviesvereiste sensu stricto van socio-economische actoren.

²⁷ Wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee, B.S. 10 juli 1999.

5. Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu (B.S. 10/03/2006).²⁸

Naar aanleiding van de omzetting van een aantal Europese richtlijnen omtrent inspraak van het publiek bij beoordelingen van de gevolgen voor milieu van plannen/programma's van de overheid, kwam deze Wet tot stand. Let echter wel dat onderstaande adviesvereisten enkel gelden in kader van de milieueffectenrapportage voor plannen en programma's die opgesteld zijn door een federale overheid. Voor de plannen die opgesteld worden voor het Vlaams Gewest geldt dan weer het Decreet van 5 april 1995. In het kader van de beoordelingsprocedure van de effecten van dergelijke plannen op het milieu, wordt een Comité opgericht met een 10-tal leden (art. 5, 6.3, 10.2 en 12). Daarnaast is ook de inspraak van het publiek vereist voor dergelijke plannen in verband met het milieu (art. 6.1, 7, 8 en 14). Art. 6 geeft een opsomming van de plannen en programma's opgesteld worden met inspraak van het publiek. Plannen en programma's in kader van nationale defensie, een noodsituatie van burgerlijke of nucleaire aard en financiële en budgettaire plannen en programma's zijn niet onderworpen aan voorgenoemde wet.

"Art. 6. § 1. Een beoordeling van de effecten voor het milieu, met inspraak van het publiek, is vereist bij:

1° het opstellen van de volgende plannen en programma's:

- het plan of programma inzake de productiemiddelen en de bevoorrading voor elektriciteit, voorzien in artikel 3, § 1, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;*
- plannen en programma's ter uitvoering van artikel 6 § 2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;*
- het plan voor de ontwikkeling van het transmissienet voorzien in artikel 13, § 1, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;*
- het plan of programma inzake de bevoorrading van aardgas voorzien in artikel 15/13 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen;*
- het algemeen programma voor het beheer op lange termijn van het radioactief afval, voorzien in artikel 2, § 3, van het koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en splijtstoffen;*
- plannen en programma's ter uitvoering van artikel 3, § 1 van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet -levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat;*

2° het uitwerken van plannen of programma's waarvoor gelet op de mogelijke gevolgen ervan op gebieden een beoordeling is vereist krachtens artikel 6 en 7 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna;

3° het opstellen van ieder ander plan of programma dat het kader bepaalt waarin de uitvoering van projecten kan worden toegestaan en dat aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu;

4° het wijzigen of de herziening van de in 1°, 2° en 3° bedoelde plannen en programma's.

²⁸ Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu, B.S. 10 maart 2006.

§ 2. Kunnen worden vrijgesteld van de bepalingen van hoofdstuk II, overeenkomstig de bepalingen van § 3: 1° de opstelling of de herziening van een plan of programma bedoeld in § 1, 1°, dat het gebruik van kleine gebieden op lokaal niveau bepaalt indien het geen aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu; 2° een kleine wijziging van een plan of een programma bedoeld in § 1, 1°, indien het geen aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu.

§ 3. Op verzoek van de opsteller van het plan of het programma, bepaalt de Koning, rekening houdend met de in bijlage I bepaalde criteria en op advies van het Comité, of:

1° de in § 1, 2°, bedoelde plannen en programma's significante gevolgen voor een gebied kunnen hebben overeenkomstig artikelen 6 en 7 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna;

2° de in § 1, 3°, bedoelde plannen en programma's aanzienlijke effecten kunnen hebben op het milieu;

3° de in § 2 bedoelde plannen en programma's geen aanzienlijke effecten kunnen hebben op het milieu.

Daartoe raadpleegt de opsteller van het plan of programma vooraf het Comité dat zijn advies uitbrengt binnen dertig dagen na ontvangst van het verzoek. Bij ontstentenis wordt de procedure door de opsteller van het plan of van het programma verder gezet.

De beslissing van de Koning wordt genomen bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad. Ze wordt gepubliceerd, samen met de motivatie en het advies van het Comité, in het Belgisch Staatsblad en verspreid op de Federale Portalsite.

Art. 7. Inspraak van het publiek is vereist bij het opstellen, wijzigen of herzien van plannen of programma's betreffende het milieu.

Art. 8. Zijn niet onderworpen aan de bepalingen van deze wet, de plannen en programma's die enkel beantwoorden aan de behoeften van de nationale defensie of die worden aangenomen in geval van noodsituaties van burgerlijke aard, waaronder nucleaire noodplannen.

*Zijn niet onderworpen aan de bepalingen van dit hoofdstuk, de financiële of budgettaire plannen en programma's.*²⁹

Zoals uiteengezet in artt. 14, 15 en 16 kan het publiek opmerkingen en meningen indienen bij de overheid die bevoegd is voor het opstellen van het plan of programma en dient de opstellende overheid ook te motiveren in welke mate en waarom er met de ingediende opmerkingen wel of geen rekening werd gehouden. Grote verschillen met de reeds eerder besproken inspraakmogelijkheden zijn:

- Men spreekt in de wet van 13 februari 2006 over de ruimere groep 'publiek' en niet over de 'belanghebbenden';
- Er wordt uitdrukkelijk naar een schriftelijke verklaring gevraagd waarin duidelijk wordt uiteengezet dat de ingediende opmerkingen en adviezen werden overwogen en in rekening gebracht. Indien er geen rekening mee werd gehouden, dient de overheid dit te motiveren in de verklaring.

²⁹ *Ibid.*

“Art. 14. § 1. De opsteller van het plan of programma legt het ontwerpplan of -programma, vergezeld van het milieueffectenrapport indien dit krachtens artikel 9 vereist is, voor raadpleging voor aan het publiek.

Te dien einde wordt een publieksraadpleging aangekondigd, uiterlijk vijftien dagen voor de aanvang ervan, door middel van een bij het Belgisch Staatsblad gevoegd bericht, op de Federale Portalsite en door minstens een ander communicatiemiddel dat door de opsteller van het plan wordt gekozen.

De publieksraadpleging duurt zestig dagen en wordt opgeschort tussen 15 juli en 15 augustus. De bekendmaking in het Belgisch Staatsblad vermeldt de begin- en einddatum van de publieksraadpleging en de wijze waarop het publiek zijn adviezen en opmerkingen kan kenbaar maken.

De opmerkingen en meningen worden binnen de onderzoekstermijn per post of via elektronische weg aan de opsteller van het plan of programma gericht.

§ 2. De Koning kan bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de bijkomende modaliteiten van de publieksraadpleging bepalen om zo het ontwerpplan of -programma en het milieueffectenrapport zo ruim mogelijk bekend te maken.

Art. 15. Bij de opstelling van het plan of programma en voor het wordt aangenomen, wordt rekening gehouden met de resultaten van de krachtens de artikelen 12 en 14 geformuleerde opmerkingen en adviezen, het milieueffectenrapport en de grensoverschrijdende raadplegingen, indien deze vereist zijn krachtens de artikelen 9 en 13.

Art. 16. Wanneer een plan of een programma dat krachtens artikel 6 onderworpen is aan een milieueffectenbeoordeling wordt aangenomen, stelt de federale overheid bedoeld in artikel 3, 1°, a), een verklaring op die samenvat hoe de milieuoverwegingen werden geïntegreerd in het plan of programma en hoe rekening werd gehouden met het milieueffectenrapport en met de raadplegingen, georganiseerd overeenkomstig de artikelen 12, 13 en 14 en die de redenen vermeldt waarom is gekozen voor het plan of programma zoals het is aangenomen, zulks in het licht van de andere redelijke alternatieven die werden in overweging genomen en met vermelding van de belangrijkste maatregelen voor de monitoring van de aanzienlijke gevolgen voor het milieu van de tenuitvoerlegging van het plan of programma.

Wanneer een plan of een programma betreffende het milieu dat niet onderworpen is aan een milieueffectenbeoordeling wordt aangenomen, stelt de federale overheid bedoeld in artikel 3, 1°, a), een verklaring op die samenvat hoe rekening werd gehouden met de in toepassing van artikel 14 gehouden publieksraadpleging.

Het plan of programma zoals het werd aangenomen en de overeenkomstig lid 1 en 2 opgestelde verklaring worden bekendgemaakt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad en verspreid op de Federale Portalsite.

Binnen tien dagen na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, wordt een kopie van het plan of programma samen met de verklaring toegestuurd aan de in toepassing van artikel 12, tweede lid, geraadpleegde instanties en eventueel aan de Staat die in toepassing van artikel 13 werd geraadpleegd.”³⁰

Opnieuw hebben we hier te maken met een veeleer klassieke procedure in het kader van de MER.

³⁰ Ibid.

B. Wenselijkheid van adviesverlening

De hierboven omschreven formele vereisten inzake participatie richten zich tot het 'publiek' in het algemeen. Zoals aangegeven in deel I moet er echter een onderscheid worden gemaakt tussen individueel en middenveld draagvlak. Een specifieke betrokkenheid van de diverse stakeholderverenigingen in een adviesstructuur is een zinvolle aanvulling op de algemene publieke raadplegingen.

De vraag stelt zich waarover deze stakeholders juist moeten of kunnen adviseren in een adviesstructuur. Het is niet zinvol hiervan een exhaustieve lijst op te maken. Het uitgangspunt is dat deze adviesstructuur advies kan worden gevraagd over alle beleidsplannen en projecten die een impact hebben op het mariene milieu. Het beleidsniveau kan zowel de internationale, Europese, als nationale wetgeving zijn. Voorbeelden zijn de Richtlijn mariene strategie en de Wet marien milieu. Zo zullen uiteraard de beleidsplannen voor de mariene beschermde gebieden worden voorgelegd aan een dergelijke adviesstructuur, alsook de voorstellen voor de afbakening van nieuwe gebieden. Ook beleidsnota's van ministers bevoegd voor het mariene milieu en sectorale beleidsplannen met relevantie voor het mariene milieu dienen aan de raad te worden voorgelegd.

Het niveau waar de adviesstructuur zich bevindt (federale structuur, Vlaamse structuur, overkoepelende structuur), zal bepalend zijn voor welke plannen kunnen worden voorgelegd ter advisering. Ingeval van een federale structuur lijkt het logisch dat enkel federale plannen en projecten kunnen worden voorgelegd (zie ook verder deel V).

Het is voorts wenselijk dat de adviesstructuur een eigen initiatiefrecht heeft voor het geven van adviezen (zie verder deel V).

C. Conclusie

Bestaande federale adviesvereisten

- Exploratie en exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebodem en ondergrond: concessie vereist.

De belanghebbenden kunnen hun opmerkingen, bezwaren en standpunten neerleggen bij de BMM die daarmee zal rekening houden bij diens adviesformulering t.a.v. het milieueffectrapport.³¹

- Bescherming van het mariene milieu in zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

³¹ Wet van 13 juni 1969 inzake exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat gewijzigd bij de Wet van 20 januari 1999, de Wet van 22 april 1999 en de Wet van 22 december 2008, B.S. 8 oktober 1969.

- In kader van de opmaak van *BELEIDSPLANNEN* voor beschermde mariene gebieden kunnen de stakeholders opmerkingen, bezwaren en standpunten neerleggen bij de Directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Voedselketen en Leefmilieu die deze mee zal nemen in zijn adviesvorming.
- Voor de uitoefening van *BEPAAALDE ACTIVITEITEN* in de Belgische mariene rechtsgebieden is een vergunning of machtiging vereist. Afhankelijk van de activiteit, wordt de *procedure met inspraak* of de *vereenvoudigde procedure* gehanteerd. Enkel de procedure met inspraak biedt de belanghebbenden de mogelijkheid opmerkingen e.d. neer te leggen bij de BMM die daarmee rekening zal houden bij diens adviesformulering inzake de toekenning van een dergelijke vergunning/machtiging.³²

- Beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

Het publiek kan opmerkingen en meningen indienen bij de overheid die bevoegd is voor het opstellen van het plan of programma waarna de opstellende overheid ook dient te motiveren in welke mate en waarom er met de ingediende opmerkingen wel of geen rekening werd gehouden.

Grote verschillen met de eerder besproken inspraakmogelijkheden zijn:

- Men spreekt in de wet van 13 februari 2006 over de ruimere groep 'publiek' en niet over de 'belanghebbenden' (publiek ? stakeholders);
- Er wordt uitdrukkelijk naar een schriftelijke verklaring gevraagd waarin duidelijk wordt uiteengezet dat de ingediende opmerkingen en adviezen werden overwogen en in rekening gebracht. Indien er geen rekening mee werd gehouden, dient de overheid dit te motiveren in de verklaring.

- **Wenselijkheid van adviesverlening**

- Alle federale plannen en projecten met relevantie voor het mariene milieu.
- Eigen adviesrecht.

³² Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België gewijzigd bij Wet van 3 mei 1999, de Wet van 17 september 2005 en de Wet van 21 april 2007, B.S. 12 maart 1999.

DEELASPECT III: EEN VERGELIJKENDE ANALYSE VAN DE RELEVANTE OVERLEGSTRUCTUREN

A. Federale initiatieven

1. Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)³³

- **Website:**
<http://www.belspo.be/frdocfdd/NL/welkom.html>
- **Wettelijke basis:**

De FRDO vormt de opvolger van de Nationale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (NRDO) die sinds 1993 functioneerde. De Raad werd opgericht door artikel 10 van de Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. Bij de vastlegging van dat beleid speelt de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling een belangrijke rol.

- **Samenstelling:**

De samenstelling van de FRDO wordt bepaald in Hoofdstuk IV van de Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, specifiek artikel 12. De leden met stemrecht en de erevoorzitter worden door de Koning benoemd voor een hernieuwbare periode van vier jaar.

Het huishoudelijk reglement van de Raad voorziet ook in vier wetenschappelijke raadgevers en een aantal andere waarnemers (vertegenwoordigers van milieu- en sociaal-economische raden). De leden van de FRDO vormen samen de Algemene Vergadering.

De algemene vergadering besliste daarnaast om ook een vertegenwoordiger van het Federaal Planbureau (AV van 29 mei 1998) en een vertegenwoordiger van de ICDO (AV van 28 november 2000) als waarnemer op de algemene vergaderingen uit te nodigen. Daarnaast bestaat ook een bureau en een secretariaat.

- 1 erevoorzitter: ZKH Prins Filip (vertegenwoordigd in het bureau).
- 1 voorzitter (met stemrecht): De Heer Theo Rombouts (lid van het bureau).
- 3 ondervoorzitters (met stemrecht): De Heer Jan Turf, Madame Anne Panneels en Mevrouw Isabelle Callens (allen lid van het bureau)
- 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming (met stemrecht): Mevr. Sabien Leemans (World Wildlife Fund for Nature – Belgium), Madame Jacqueline Gilissen (Inter-

³³ Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, B.S. 18 juni 1997.

Environnement Bruxelles, IEB), Monsieur Roland de Schaetzen (Natagora), Monsieur Marc-Olivier Herman (Greenpeace Belgium), Mevr. Esmeralda Borgo (Bond Beter Leefmilieu, BBL) (lid van het bureau) en Madame Jacqueline Miller (Inter-Environnement Wallonie) (lid van het bureau).

Deze worden voor de helft voorgesteld voor de helft door de gewestelijke federaties en voor de andere helft door de in België vertegenwoordigde internationale organisaties en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking (met stemrecht): NN (Broederlijk delen), Mevrouw An Heyerick (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, VODO), Madame Brigitte Gloire (Oxfam-Solidarité), Monsieur Nicolas Van Nuffel (CNCD), Monsieur Etienne De Leeuw (ACODEV) en De Heer Bogdan Vanden Berghe (11.11.11) (lid van het bureau).

Deze worden voorgesteld door de federaties die als representatief erkend werden door de Koning en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 2 vertegenwoordigers van de NGO's die de consument verdedigen (met stemrecht): Madame Catherine Rousseau (Centre de Recherche et d'information des Organisations de Consommateurs, CRIOC) en Monsieur Christian Rousseau (Test Achat).

Deze worden voorgesteld door de representatieve organisaties ter verdediging van de verbruikers die in de Raad voor Verbruik zetelen en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (met stemrecht): Monsieur Jehan Decrop (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique, CSC), Madame Diana Van Oudenhoven (Algemene Centrale van Liberale Vakbonden in België, ACLVB-CGSLB), NN, Mevr. Ann Vermorgen (Algemeen Christelijk Vakverbond, ACV), Monsieur Claude Rolin (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique, CSC) (lid van het bureau) en Monsieur Daniel Van Daele (Fédération Générale du Travail de Belgique, FGTB).

Deze worden voorgesteld door de organisaties die in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties (met stemrecht): Madame An Nachtergaele (Fédération de l'Industrie Alimentaire, FEVIA), Madame Isabel Chaput (Fédération des Industries Chimiques de Belgique, Essenscia), Monsieur Arnaud Deplae (Union des Classes Moyennes, UCM), Madame Marie-Laurence Semaille (Fédération Wallonne de l'Agriculture, FWA), De Heer Piet Vanden Abeele (Unie van Zelfstandige Ondernemers, UNIZO) en Monsieur Olivier Van der Maren (Verbond van Belgische Ondernemingen, VBO) (lid van het bureau).

Deze worden voorgesteld door de in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven vertegenwoordigde organisaties die representatief zijn voor de nijverheid, de handel, de landbouw en het ambacht, en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten (met stemrecht): mevrouw Hilde De Buck (Electrabel) en De Heer Frank Schoonacker (Samenwerkende Vennootschap voor Productie en Electriciteit, SPE).

Deze worden voorgesteld door de representatieve organisaties die in het Controlecomité voor Elektriciteit en Gas zetelen en worden gekozen uit een dubbele lijst.

- 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus (met stemrecht): Professeur Monique Carnol (Université de Liège, ULg), Professor Reinhart Ceulemans (Universiteit Antwerpen, UA), Professor Lieve Helsen (Katholieke Universiteit Leuven, KUL), Professeur Jean-Pascal van Ypersele de Strihou (Université Catholique de Louvain, UCL), Doctor Dries Lesage (Universiteit Gent, UG) en Professeur Edwin Zaccai (Université Libre de Bruxelles, ULB).

Deze worden in gezamenlijk akkoord door de Minister of Staatssecretaris bevoegd voor Leefmilieu, de Minister of Staatssecretaris bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking en de Minister of Staatssecretaris bevoegd voor Wetenschapsbeleid voorgesteld.

- 1 vertegenwoordiger van elke federale minister of staatssecretaris (momenteel 22): Mevrouw Davine Dujardin (Eerste Minister *Herman Van Rompuy*), Monsieur Luc Mabilie (Vice-Premier Ministre et Ministre des Finances et des Réformes, *Didier Reynders*), NN (Vice-premier Ministre et Ministre des affaires Sociale et de la Santé Publique, *Laurette Onkelinx*), De Heer Sven Van Eycken (Vice Eerste Minister Minister en Minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven en Institutionele Hervormingen, *Steven Vanackere*), NN (Vice Eerste Minister en Minister van Begroting, *Guy Vanhengel*), NN (Minister van Buitenlandse Zaken, *Yves Leterme*), Monsieur Nicolas Decoster (Vice-Première Minstre et Ministre de l'Emploi et de l'Egalité des chances, *Joëlle Milquet*), NN (Minister van Justitie, *Stefaan De Clerck*), Monsieur Pierre-Jean Delvoye (Ministre des PME, des Indépendants, de l'Agriculture et de la Politique Scientifique, *Sabine Laruelle*), NN (Ministre des Pensions et des Grandes Villes, *Michel Daerden*), Luitenant Kolonel F. Goetyncq (Minister van Landsverdediging, *Pieter De Crem*), Monsieur Cedric Vandewalle (Ministre du Climat et l'Energie, *Paul Magnette*), Madame Marie Cherchari (Ministre de la Coopération au Développement, *Charles Michel*), NN (Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen, *Vincent Van Quickenborne*), De Heer Eugène Dimmock (Minister van Binnenlandse Zaken, *Annemie Turtelboom*), NN (Staatssecretaris voor Mobiliteit, toegevoegd aan de Eerste Minister, *Etienne Schouppe*), NN (Staatssecretaris voor de Coördinatie van de fraudebestrijding, toegevoegd aan de Eerste Minister en toegevoegd aan de Minister van Justitie, *Carl Devlies*), Madame Donatienne Grégoire (Secrétaire d'état, adjoint au Ministre des Finances, *Bernard Clerfayt*), NN (Secrétaire d'état aux Affaires étrangères, chargé de la Préparation de la Présidence européenne, adjoint au Ministre des Affaires étrangères, *Olivier Chastel*), Monsieur Nicolas Decoster (Secrétaire d'état au Budget, adjoint au Premier Ministre, et à la Politique des familles, adjoint à la Ministre de l'Emploi, *Melchior Wathelet*), NN (Secrétaire d'état à la lutte contre la pauvreté, adjoint à la Ministre de l'Intégration Sociale, des Pensions et des Grandes Villes, *Jean-Marc Delizée*), NN (Secrétaire d'Etat à l'Intégration sociale et à la Lutte contre la pauvreté, adjoint à la Ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargée de l'Intégration sociale, *Philippe Courard*).
- 1 vertegenwoordiger voor elk gewest of elke gemeenschap (5 in totaal): Madame Ingrid Inselberger (Deutschsprachige Gemeinschaft), Mevrouw Annemie Vermeylen (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), NN (Communauté française), Mevrouw Roos Renders (Vlaams Gewest), Mevrouw Oda Walpot (Vlaamse Gemeenschap), NN (Région wallonne).
- 4 wetenschappelijke raadgevers: Professor Luc Lavrysen (Universiteit Gent), Professor Wim Moesen (Katholieke Universiteit Leuven), Professor Leo Sleuwaegen (Katholieke Universiteit Leuven en Universiteit Gent), Madame Delphine Misonne (Facultés Universitaires Saint-Louis).
- Andere waarnemers (momenteel 12): Monsieur Hadelin de Beer de Laer (Service Public Fédéral de Programmation Développement Durable), Monsieur Jean-Louis Canieau (Conseil

Wallon de l'Environnement pour le Développement Durable, CWEDD), Madame Fabienne Dideberg (Conseil Économique et Social de la Région Wallonne, CESRW), De heer Dirk Uyttendaele (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, MiNa-raad), Madame Nadine Gouzée (Bureau Fédéral du Plan), De heer Ton Harding (Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, CRB), De heer Johan Van Lierde (Conseil Economique et Social de la Région de Bruxelles-Capitale), De heer Peter Kerremans (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, SERV), Madame Amélie Nassaux (Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), De heer Boudewijn Dereymaeker (Conseiller de SAR le Prince Philippe) (waarnemend lid bureau in naam van ZKH Prins Filip), Mevrouw Lisa Develtere (Vlaamse Jeugdraad), Monsier Lionel Mulpas (CJEF).

38 leden hebben stemrecht en er zijn 40 leden zonder stemrecht wat op een totaal van 78 leden komt.

Ten slotte zijn er de werkgroepen, opgericht door de algemene vergadering, die als forum fungeren en de adviezen van de FRDO voorbereiden. De adviesaanvragen worden dan verder toegelicht aan de Voorzitter van de Raad waarna de Raad zelf het finale advies vormt.

Elk lid van de Raad en elke wetenschappelijke waarnemer bij de FRDO kan deelnemen aan de vergaderingen van de verschillende werkgroepen. Daarnaast kunnen de leden van een dergelijke werkgroep zich laten bijstaan door één raadgever zonder stemrecht; kunnen externe experts uitgenodigd worden op eenmalige basis of op permanente basis na akkoord van het Bureau. Een dergelijke permanente uitnodiging is ook mogelijk voor externe ambtenaren.³⁴ Er bestaan 8 werkgroepen:

- Strategieën voor Duurzame Ontwikkeling
Voorzitter: Prof. Wim Moesen – Ondervoorzitter: de heer Jan Turf
- Energie en Klimaat
Voorzitter: Prof. Jean-Pascal van Ypersele de Strihou
- Internationale Betrekkingen
Voorzitter: Dr. Dries Lesage – Ondervoorzitter: de heer Daniël Vandaele
- Productnormen
Voorzitter: Prof. Luc Lavrysen – Ondervoorzitter: Mevr. Delphine Misonne
- Sensibilisatie en Communicatie
Voorzitter: Mevr. Catherine Rousseau – Ondervoorzitter: Mevr. Anke Van Altena
- Wetenschappelijk Onderzoek

³⁴ Artt. 17-19, Koninklijk Besluit van 10 augustus 1998 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, B.S. 23 september 1998.

Ondervoorzitter: de heer Jehan Decrop

- Biodiversiteit en Bossen

Voorzitter: Prof. Reinhart Ceulemans

- Duurzaam Voedingssysteem

Voorzitter: Mevr. Ann Nachtergaele

- **Mandaat:**

De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, fungeert als een forum omtrent duurzame ontwikkeling en kan onderzoeken voorstellen in dit kader. De Raad tracht op die manier het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten (art. 11 Wet van 5 mei 1997). Voorbeelden van adviezen zijn:

- Advies over de kabels in de Noordzee, 17 oktober 2000 (gevraagd door de minister van economische zaken en wetenschappelijk onderzoek, belast met grootstedenbeleid Charles Picqué)
- Advies over de milieueffectbeoordeling en de vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zee, 20 juni 2000 (gevraagd door de minister van consumentenzaken, volksgezondheid en leefmilieu Magda Aelvoet)
- Advies over domeinconcessies voor offshorewindmolens, 20 juni 2000 (gevraagd door de minister van consumentenzaken, volksgezondheid en leefmilieu Magda Aelvoet)
- Advies over de Belgische nationale strategie biodiversiteit, 24 februari 2006 (gevraagd door de Interministeriële Leefmilieuconferentie van 15 december 2005 en op vraag van de minister voor leefmilieu, de heer Bruno Tobbyack)
- Advies over het ontwerp van federaal actieplan voor de integratie van biodiversiteit in vier federale sleutelsectoren, 18 december 2008 (gevraagd door de minister van leefmilieu, de heer Paul Magnette)
- Advies over het voorontwerp van derde federaal plan duurzame ontwikkeling, 4 juli 2008 (gevraagd door de ICDO)
- Advies omtrent het evaluatierapport van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), 27 maart 2009 (gevraagd door de Minister van KMO's, Zelfstandigen en Wetenschapsbeleid, Mevr. Sabine Laruelle).

- **Functionering:**

De bovengenoemde opdrachten worden ofwel uitgevoerd op eigen initiatief ofwel op verzoek van de Ministers/Staatssecretarissen/de Kamer van Volksvertegenwoordigers/de Senaat. De Raad kan daarbij beroep doen op de administraties en publieke instellingen om hem bij te staan in het uitvoeren van deze activiteiten en kan advies vragen aan iedere persoon wiens medewerking nuttig wordt geacht voor het onderzoek van sommige vragen. In principe levert de Raad advies binnen de drie maanden na verzoek maar deze termijn kan verkort worden door de opdrachtgever in geval van hoogdringendheid met een minimum van twee weken. Daarnaast stelt de Raad jaarlijks een rapport

op omtrent zijn werkzaamheden, wat later wordt overgemaakt aan de Ministerraad, de Wetgevende Kamers en aan de parlementen en regeringen van de Gemeenschappen en Gewesten.

Indien de regering wenst af te wijken van het advies van Raad dient deze de motieven hiervoor uitdrukkelijk te vermelden (art. 11 Wet 5 mei 1997).

- **Financiering:**

Volgens artikel 15 van de aangehaalde Wet van 5 mei 1997, beschikt de Raad over een dotatie ten laste van de federale begroting, aangerekend in gelijke delen op de kredieten van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, de kredieten van de Diensten van de Eerste Minister en de kredieten van Ontwikkelingssamenwerking.

- **Publicaties:**

De belangrijkste publicaties van de FRDO zijn de adviezen rond duurzame ontwikkeling op vraag van de Belgische federale overheid of op eigen initiatief. Jaarlijks vraagt de Raad ook een opvolgingsverslag van deze adviezen aan de betrokken ministers of staatssecretarissen. Daarnaast publiceert de Raad ook regelmatig een nieuwsbrief '*FRDO-info*' met de laatste informatie over de werkzaamheden van de Raad. Ook wordt elk jaar een jaarverslag opgesteld zoals reeds eerder werd vermeld. Daarnaast worden de toespraken die o.a. de erevoorzitter van de FRDO Prins Filip, de voorzitter Theo Rombouts en andere sprekers gaven tijdens een aantal belangrijke bijeenkomsten eveneens gepubliceerd op de website.

Tot slot publiceert de FRDO ook een brochure over communiceren over Duurzame Ontwikkeling, persartikels en andere documenten die betrekking hebben op de Raad en zijn werking en stelt de adviesinstelling ook documenten over de door hem georganiseerde publiek toegankelijke studiedagen (symposia, seminaries, rondetafels) ter beschikking op de website.

2. De Kustwacht

- **Website:** <http://www.kwgc.be/>
- **Wettelijke basis:**

In 1999 werden twee wetten van kracht met name enerzijds de Wet op de bescherming van het mariene milieu (20 januari 1999) en anderzijds de Wet op de Exclusieve Economische Zone (22 april 1999).³⁵ Hierdoor kreeg ons land er een nieuw verantwoordelijkheidsgebied op zee bij, ongeveer 3600 km² groot, ook wel de 'elfde provincie' genoemd. In juni 1999 besliste de ministerraad om een Interministeriële Economische Commissie – 'Subcommissie Noordzee' op te richten plus een werkgroep Kustwacht.

Deze werkgroep stelde een inventaris op van:

- de bestaande middelen die op zee kunnen worden ingezet
- de maritieme regelgeving
- de bevoegdheden van de verschillende kustwachtpartners op zee

De werkgroep deed ook voorstellen voor de oprichting van een Belgische Kustwacht.

In 2003 wordt de structuur Kustwacht goedgekeurd bij Koninklijk Besluit, welke in 2006 opgeheven werd.³⁶ Op 8 juli 2005 sloten de federale staat en het Vlaamse Gewest een Samenwerkingsakkoord waarbij alle kustwachtpartners betrokken werden en er een andere, meer coherente, juridische basis voor de structuur Kustwacht ontstond (artikel 1 van het Samenwerkingsakkoord).³⁷

Figuur 5. De Noordzee, de elfde provincie.

Bron: <http://www.kwgc.be/>

- **Samenstelling:**

De structuur Kustwacht bestaat uit drie verschillende organen: een beleidsorgaan dat beslissingen neemt, een overlegorgaan dat adviezen formuleert en een secretariaat dat instaat voor de dagelijkse

³⁵ Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheden van België, *B.S.* 12 maart 1999; Wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee, *B.S.* 10 juli 1999.

³⁶ K.B. van 13 mei 2003 tot oprichting van een structuur kustwacht, *B.S.* 17 juni 2003. (opgeheven).

³⁷ Samenwerkingsakkoord van 8 juli 2005 tussen de Federale Staat en het Vlaamse Gewest betreffende de oprichting van en de samenwerking in een structuur kustwacht, *B.S.* 23 oktober 2006.

ondersteuning. Het beleidsorgaan adviseert de bevoegde ministers en stuurt de werking van het secretariaat (art. 5).

Het beleidsorgaan, besproken onder Afdeling II van het Samenwerkingsakkoord, is samengesteld uit:

- de gouverneur van West-Vlaanderen (Paul Breyne)
- de voorzitters, afdelingshoofden of algemeen directeurs van de verschillende bevoegde FOD's, POD's, ministeries en DAB's

Het voorzitterschap wordt afwisselend waargenomen door een Vlaamse en een federale ambtenaar:

- voor het *federale niveau*: de heer Jaak Raes, directeur-generaal van het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering.
- voor het *Vlaamse niveau*: de heer Jacques D'Havé, administrateur-generaal van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust.

Het overlegorgaan, besproken onder Afdeling III van het Samenwerkingsakkoord, organiseert het overleg tussen de bevoegde federale en Vlaamse overheidsdiensten. Het staat ook in voor:

- de voorbereiding van reglementaire besluiten
- het opstellen van procedures
- het formuleren van adviezen

Het overlegorgaan bestaat uit:

- de voorzitter: de gouverneur van West-Vlaanderen (of zijn kabinetschef)
- een afgevaardigde van elk van de bevoegde departementen

Het secretariaat Kustwacht, besproken onder Afdeling IV van het Samenwerkingsakkoord, bestaat uit een Vlaamse en een federale secretaris. Het secretariaat ondersteunt de dagelijkse werking en coördinatie van de kustwachttaken.

Het secretariaat heeft ook een loketfunctie. Dat wil zeggen dat het een contactpunt is voor alle zaken die verband houden met de Noordzee. Het motto is: één vraag, één oplossing. Wanneer het secretariaat een vraag krijgt, wordt de partner gecontacteerd die de beste oplossing kan bieden. Het secretariaat volgt het dossier op en houdt de vraagsteller op de hoogte.

Zusterorganisaties uit de ons omringende landen kunnen ook bij het secretariaat Kustwacht terecht voor alle kustwachtmaterie.

- **Mandaat:**

De Kustwacht staat in voor de coördinatie en het overleg tussen de administraties bevoegd voor de Noordzee.

De coördinatie van de Belgische taken op de Noordzee moet ervoor zorgen dat personeel, opdrachten en middelen op elkaar worden afgestemd over de grenzen van FOD's, ministeries, POD's en Vlaams Gewest heen. Hierdoor zal de efficiëntie van de Belgische acties op zee stijgen en het betekent ook een besparing op termijn (art. 4 van het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2005).

In de praktijk komt dit op volgende activiteiten neer voor het beleidsorgaan: het formuleren van voorstellen en adviezen, het organiseren van de coördinatie van gezamenlijke standpunten en de vertegenwoordiging op internationale fora inzake gemengde bevoegdheden, toezicht houden op de goede werking van het overlegorgaan en het goedkeuren van operationele plannen die uitgewerkt

zijn in het overlegorgaan. De vernoemde adviezen kunnen ofwel op eigen initiatief gegeven worden ofwel levert het beleidsorgaan deze op vraag van de Federale en Vlaamse Regering voor een betere onderlinge afstemming van het mariene beleid (art. 6 van het Samenwerkingsakkoord).

- **Functionering:**

Binnen de Kustwacht is er ook een Kustwachtcentrale ontwikkeld die taken heeft vergelijkbaar met deze van de 100 en 101 op het land. Enerzijds hebben we het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC) in Oostende, dat instaat voor de veiligheid op zee, een Vlaamse bevoegdheid. Anderzijds hebben we het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) in Zeebrugge, dat de informatie ter beschikking stelt die de verschillende bevoegde overheden nodig hebben. De MIK valt eerder onder de federale bevoegdheid.

Voor een verdere uiteenzetting van de functionering van de kustwachtstructuur wordt verwezen naar de afdeling 'Mandaat'.

Figuur 6. Organigram van de Kustwachtstructuur.

Bron: <http://www.kwgc.be/>

- **Financiering:**

Gezien de Kustwacht geen eigen vliegende of varende middelen in haar bezit heeft, worden deze ter beschikking gesteld door de verschillende overheden en ministeries. In de artikelen 24 en 25 van het samenwerkingsakkoord wordt alvast een eerste aanzet gegeven tot een duidelijke takenverdeling voor de financiering van de Kustwacht:

“Art. 24. § 1. De loonkosten van de secretarissen blijven ten laste van de partij, die hen heeft aangewezen.

§ 2. De werkingskosten van het secretariaat worden elk voor de helft ten laste genomen door elk van de partijen.

§ 3. Voor de Federale Staat worden de werkingskosten aangerekend op sectie 13 van de algemene uitgavenbegroting.

Voor het Vlaamse gewest worden de werkingskosten aangerekend op de begrotingsmiddelen toegewezen aan de afdeling scheepvaartbegeleiding.

Art. 25. Het Vlaamse Gewest stelt in de gebouwen van het MRCC de nodige ruimte ter beschikking voor de huisvesting van de leden van het secretariaat.

Art. 31. § 1. Het beleidsorgaan stelt regels op betreffende het gratis of tegen betaling koppelen en ter beschikking stellen van infrastructuur en middelen.

§ 2. Deze regels zijn van toepassing op de overeenkomsten die worden opgemaakt ter uitvoering van dit samenwerkingsakkoord.”³⁸

- **Publicaties:**

Op de website van de Kustwachtstructuur wordt maar beperkt documentatie ter beschikking gesteld. Er worden enkel nieuwsbrieven weergegeven, daarnaast wordt af en toe een folder uitgebracht zoals de Folder Marifoon Blokindeling. Zoals reeds werd vernoemd onder ‘Mandaat’ worden er ook adviezen geformuleerd.

³⁸ Ibid.

B. Vlaamse initiatieven

1. SAR MiNa-Raad

- **Website:** <http://www.minaraad.be/>
- **Wettelijke basis:**

De recente hervorming van de Vlaamse administratie, beter bekend als Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), heeft niet alleen de Vlaamse instellingen en de administratie hervormd maar ook het Vlaamse adviesradenlandschap onderging een herstructurering. De basis voor de herschikking werd gelegd met het kaderdecreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003.³⁹

Het kaderdecreet bepaalt dat, in de mate van het mogelijke, per beleidsdomein één strategische adviesraad wordt opgericht. Daarnaast legt het decreet een aantal algemene principes vast over de adviesverlening en de werking. Het is de bedoeling dat de verschillende adviesraden per beleidsdomein dit kaderdecreet als leidraad nemen.

Voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie werd het decreet ter oprichting van de strategische adviesraad 'Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen' definitief goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 30 april 2004.⁴⁰ Het decreet trad in werking door het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009.⁴¹ De letterlijke bepaling tot oprichting van de MiNa-Raad kan gevonden worden in artikel 2.

- **Samenstelling:**

De Mina-raad telt 24 stemgerechtigde raadsleden die door de Vlaamse Regering benoemd worden voor een termijn van vier jaar (terug te vinden in Hoofdstuk III 'Samenstelling en Organisatie' dat ingevoegd wordt bij decreet van 30 april 2004).

- Voorzitter
-

³⁹ Decreet van Vlaamse Raad van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, *B.S.*22 augustus 2003; gewijzigd bij: Decreet van Vlaamse Raad van 23 juni 2006 houdende aanpassing van diverse decreten aan de nieuwe benaming van de wetgevende vergaderingen van de gemeenschappen en gewesten, *B.S.* 20 november 2006; Decreet van Vlaamse Raad van 22 december 2006 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, *B.S.* 10 januari 2007; Decreet van Vlaamse Raad van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, *B.S.* 6 augustus 2007.

⁴⁰ Decreet van 30 april 2004 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel "Strategische Adviesraad" en tot wijziging van diverse andere decreten gewijzigd bij Decreet van 28 april 2006 en het Decreet van 25 mei 2007, *B.S.* 8 juni 2004.

⁴¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding van het decreet van 30 april 2004 houdende de oprichting van een strategische adviesraad "Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen", de regeling van de presentiegelden en de toewijzing van goederen, rechten en verplichtingen, *B.S.* 28 mei 2009.

Het voorzitterschap is jaarlijks roterend. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter onder de raadsleden. De beurtrol voor de jaarlijkse benoeming van de voorzitter wordt vanaf 1 januari 2010 ingevuld aan de hand van een achtjarige cyclus. Afwisselend leveren de milieuverenigingen, de sociaal-economische organisaties en de organisaties verbonden aan de open ruimte de voorzitter volgens het volgende patroon:

Milieuverenigingen: 2de helft 2009, 2010, 2012, 2014 en 2016;

Sociaal-economische organisaties: 2011, 2013 en 2015;

Organisaties verbonden aan open ruimte: 2017.

- Vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld (18 leden):
 - Milieuverenigingen (8 vertegenwoordigers);
 - Sociaal-economische organisaties (6 vertegenwoordigers);
 - Organisaties verbonden aan de open ruimte (2 vertegenwoordigers);
 - Socio-culturele organisaties die belangen van consumenten en gezinnen vertegenwoordigen (2 vertegenwoordigers).

De vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld worden benoemd op voordracht van hun (overkoepelende) organisaties.

- Organisaties van de Vlaamse steden & gemeenten en de Vlaamse provincies (2 leden)

De vertegenwoordigers van de lokale besturen worden benoemd op voordracht van hun organisatie.

- Onafhankelijke deskundigen milieu en milieubeleid (4 leden)

De onafhankelijke deskundigen worden aangewezen na een openbare oproep tot kandidaatstelling.

Figuur 7. De vertegenwoordiging binnen de SAR MiNa-Raad.

Bron: <http://www.minaraad.be/>

- **Mandaat:**

De Mina-raad is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. De vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld en de onafhankelijke deskundigen treden er in overleg met elkaar over het milieubeleid in de brede zin van het woord. De adviezen en studies die voortkomen uit dit overleg worden bezorgd aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement (artikel 11.2.1 ingevoegd door het decreet van 30 april 2004).

Voorbeelden van adviezen zijn:

- Advies over het geïntegreerd beheer van kustgebieden (GBKG) , 5 april 2001
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid, 14 oktober 2002
- De regionale adviesraden in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid (op eigen initiatief), 3 juni 2003
- Voorontwerp van decreet betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen naar de Vlaamse havens, 15 september 2005
- Ontwerp van decreet houdende instemming met vier verdragen met Nederland omtrent de Schelde, 30 maart 2006
- De Europese thematische strategie voor het mariene milieu , 2 februari 2006
- Maritiem Groenboek, 22 maart 2007

- Het Strategisch Plan voor de Haven van Antwerpen (SPHA), 27 november 2008
- Ontwerp van decreet houdende instemming met het Internationaal Verdrag betreffende de controle van schadelijke aangroeiwerende systemen op schepen, 21 januari 2008
- Aanpassing CHZ-kaai voorhaven Zeebrugge, 26 november 2009
- Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas (met SERV en SALV), 19 mei 2009
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet integraal waterbeleid met het oog op de omzetting van de Europese overstromingsrichtlijn (samen met SERV), 28 januari 2010

- **Functionering:**

Voor de grondslag van de werking van de Mina-raad wordt verwezen naar Hoofdstuk IV van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden.⁴²

Raad

De Raad neemt steeds de eindbeslissing over de ontwerpadviezen of andere ontwerpdocumenten die tot stand komen in de permanente werkcommissies. Daarbij streeft de Raad steeds naar consensus. Wanneer geen consensus wordt bereikt, gaat de Raad over tot stemming. De stemverhouding wordt weergegeven in het advies en minderheidsnota's kunnen aan de adviezen toegevoegd worden. De adviestermijn bedraagt meestal 30 dagen na de datum van ontvangst van de adviesvraag. In geval van spoed kan de Vlaamse Regering de termijn inkorten tot minimaal tien werkdagen.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur telt negen bestuursleden. Zij bepalen de agenda van de raadszittingen en volgen de processen binnen de subcomités, de werkcommissies en de permanente werkcommissies op. Het Dagelijks Bestuur mandateert het secretariaat, neemt de belangrijkste organisatorische beslissingen en stuurt het personeelsbeleid en het budgettair beleid. Het Dagelijks Bestuur vergadert minstens tienmaal per jaar en beslist, in tegenstelling tot de Raad, met unanimititeit.

⁴²Decreet van Vlaamse Raad van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, *B.S.*22 augustus 2003; gewijzigd bij: Decreet van Vlaamse Raad van 23 juni 2006 houdende aanpassing van diverse decreten aan de nieuwe benaming van de wetgevende vergaderingen van de gemeenschappen en gewesten, *B.S.* 20 november 2006; Decreet van Vlaamse Raad van 22 december 2006 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, *B.S.* 10 januari 2007; Decreet van Vlaamse Raad van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, *B.S.* 6 augustus 2007.

Subcomités

De subcomités worden gecoördineerd vanuit het Dagelijks Bestuur en bereiden organisatorische beslissingen (bv. over communicatie) voor.

Werkcommissies

De voorbereiding van ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen werkcommissies. Ze staan onder leiding van een door de Raad aangeduide werkcommissievoorzitter en zijn samengesteld uit raadsleden, plaatsvervangende raadsleden en door hen aangeduide experts. Elke werkcommissie wordt bijgestaan door minstens één lid van het secretariaat. De werkcommissies gelden als de motor van de raadsactiviteiten. Ze snijden de voorgelegde problemen ten gronde aan en gaan gedetailleerd in op discussiepunten om zo tot ontwerpadviezen te komen.

Permanente Werkcommissies

De Mina-raad telt ook negen permanente werkcommissies (PWC's): voor het natuurbeleid, het bosbeleid, het jachtbeleid, het binnenvisserijbeleid, het mestbeleid, het energiebeleid, het mobiliteitsbeleid, natuur- & milieueducatie (NME) en voor duurzame ontwikkeling. Net als de gewone werkcommissies bereiden de permanente werkcommissies de ontwerpadviezen voor, maar het aantal leden per PWC is beperkt tot 16 personen en wordt benoemd door de Vlaamse Regering. De ene helft van de commissieleden wordt door de Vlaamse Regering benoemd op basis van hun specifieke deskundigheid en op grond van hun specifieke representativiteit voor het onderwerp dat binnen de PWC behandeld wordt. De andere helft wordt benoemd door de Vlaamse Regering op voordracht van de Mina-raad. De Raad delegeert de voorbereiding van de adviesonderwerpen aan de permanente werkcommissies.

Momenteel is er een publieke oproep voor kandidaatstelling van de permanente werkcommissies. De Vlaamse Regering wil overgaan tot de oprichting van permanente werkcommissies voor (1) het natuurbeleid, (2) het bosbeleid, (3) het jacht beleid, (4) het binnenvisserijbeleid, (5) natuur- en milieu educatie en (6) duurzame ontwikkeling⁴³.

De vroegere werkgroep Kust en zee wordt niet meer vermeld. Het is op dit moment onduidelijk wat er met deze werkgroep zal gebeuren en wat de status van deze werkgroep zal zijn⁴⁴.

Secretariaat

De Mina-raad beschikt over zijn eigen secretariaat dat geleid wordt door een secretaris. Het secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de Raad.

⁴³ Zie www.minaraad.be

⁴⁴ Persoonlijke communicatie van Dirk Uytendaele (Mina-Raad).

- **Financiering:**

De MiNa-Raad verkrijgt de middelen voor zijn werking en voor de uitvoering van zijn opdracht uit enerzijds dotaties en anderzijds eigen inkomsten, aldus artikel 11.4.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

- **Publicaties:**

De Mina-raad stelt in de eerste plaats adviezen op. Daarnaast brengt ze elk jaar enkele studiedocumenten uit ter ondersteuning van deze adviezen en organiseert de Mina-raad ook een aantal hoorzittingen bij het voorbereiden/afmaken van een dossier. Ook worden er jaarlijks een 2-tal evenementen georganiseerd om de Mina-raad meer naambekendheid te geven. Tenslotte wordt de dagdagelijkse werking doorgecommuniceerd via nieuwsbrieven, persberichten en jaarverslagen.

2. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

- **Website:** <http://www.serv.be/>
- **Wettelijke basis:**

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) is opgericht bij Decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.⁴⁵ Sinds 1 januari 2009 is het nieuwe SERV-Decreet van kracht ingevolge het besluit van 23 januari 2009.⁴⁶

- **Samenstelling:**

De SERV bestaat uit 20 vertegenwoordigers van de zes representatieve Vlaamse sociale partners waarvan 10 leden de Vlaamse werkgeversorganisaties vertegenwoordigen en 10 de Vlaamse werknemersorganisaties vertegenwoordigen.

Voor de *werkgevers* gaat het om: BB – Boerenbond, UNIZO - Unie van Zelfstandige Ondernemers, VCSPPO - Vlaamse confederatie van social-profit ondernemingen, Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen.

Voor de *werknemers* gaat het om: ABVV - Algemeen Belgisch Vakverbond, ACLVB - Algemene Centrale van Liberale Vakverbonden van België, ACV - Algemeen Christelijk Vakverbond van België.

Bij de werkgevers is ook het Verso - Vereniging voor Social Profit Ondernemingen - vertegenwoordigd.

Het *Dagelijks Bestuur* van de SERV bestaat uit telkens een vertegenwoordiger van de vier grootste Vlaamse sociale partners: ABVV, ACV, UNIZO en Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen. Het mandaat van Voorzitter en Ondervoorzitter van de SERV - en van het Dagelijks Bestuur - wordt volgens een beurtrol elk jaar bekleed door een andere afgevaardigde van respectievelijk een werkgevers- en werknemersorganisatie in het Dagelijks Bestuur van de SERV. De voorzitter en de ondervoorzitter kunnen nooit tegelijkertijd uit de werkgevers- of de werknemersgroep komen.

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Vermorgen Ann, nationaal secretaris ACV
Ondervoorzitter: Leyman Peter, gedelegeerd bestuurder Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen
Leden: Copers Caroline, algemeen secretaris Vlaams ABVV, Van Eetvelt Karel, gedelegeerd bestuurder UNIZO

⁴⁵ Decreet van de Vlaamse Raad van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische raad van Vlaanderen gewijzigd door het Decreet van 19 december 2008, B.S. 25 augustus 2004.

⁴⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2009 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van twee decreten inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, B.S. 17 februari 2009.

Leden

- *Vertegenwoordigers van de werknemers:*

- *Algemeen Belgisch Vakverbond – ABVV:* Clauwaert Alain, voorzitter algemene centrale ABVV, Copers Caroline, algemeen secretaris Vlaams ABVV, Debaene Jean-Marie, directeur studiedienst Vlaams ABVV
- *Algemeen Christelijk Vakverbond van België – ACV:* Callaert Jan, nationaal secretaris - ACV-TEXTURA, Callens Piet, verbondssecretaris ACV Waas en Dender, Cnop Walter, algemeen secretaris ACV-Metaal, Dielen Ilse, verbondssecretaris ACV-Antwerpen, Van Elsen Kris, verbondssecretaris ACV-Kempen
Vermorgen Ann, nationaal secretaris ACV
- *Algemene Centrale van Liberale Vakverbonden van België – ACLVB:* Engelen Hugo, Vlaams gewestsecretaris Vlaamse Regionale ACLVB

- *Vertegenwoordigers van de werkgevers:*

- *Boerenbond – BB:* De Becker Sonja, algemeen secretaris, Gotzen Rudi, adviseur politiek Boerenbond
- *Unie van Zelfstandige Ondernemers – UNIZO:* Van Eetvelt Karel, gedelegeerd bestuurder UNIZO, Vanden Abeele Piet, adviseur studiedienst UNIZO
- *Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen:* De Pril Wilson, directeur-generaal AGORIA Vlaanderen, Dillen Marc, secretaris-generaal Vlaamse Confederatie Bouw, Mariën Katleen, adviseur kenniscentrum Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen, Muyters Philippe, gedelegeerd bestuurder Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen, Teughels Sonja, adviseur kenniscentrum Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen
- *Vereniging voor Social Profit Ondernemingen – Verso:* Aerts Bruno, directeur Verso

Plaatsvervangende leden

- *Vertegenwoordigers van de werknemers*

- *Algemeen Belgisch Vakverbond – ABVV:* Bostyn Peter, adviseur Vlaams ABVV, De Batselier Georges, ondervoorzitter ABVV-Metaal, Reniers Chris, algemeen secretaris ACOD
- *Algemeen Christelijk Vakverbond van België – ACV:* De Francesco Paolo, adviseur studiedienst ACV, Jonckheere Fernand, verbondssecretaris ACV Oostende-Westhoek, Persoone Marijke, adjunct algemeen secretaris LBC-NVK, Roskams Jeroen, adviseur studiedienst ACV, Vercammen Sandra, medewerker Vlaamse bewegingsploeg ACV, Verwimp Katrien, politiek secretaris ACV Transcom
- *Algemene Centrale van Liberale Vakverbonden van België – ACLVB:* Van Hertbruggen Ellen, adjunct-gewestsecretaris ACLVB

- *Vertegenwoordigers van de werkgevers*

- *Boerenbond – BB:* Penninckx Iris, adviseur studiedienst Boerenbond
- *Unie van Zelfstandige Ondernemers – UNIZO:* Bortier Johan, directeur studiedienst UNIZO, Penne Katrien, adviseur studiedienst UNIZO
- *Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen:* Bosch Claire, directeur Milieuzaken - Voedingsindustrie Vlaanderen, Daelemans Anneliese, adviseur kenniscentrum Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen, Dieryck Frans, gedelegeerd bestuurder Essenscia Vlaanderen, Muyldermans Herwig, directeur FEDERGON, De Brabanter Jan, secretaris-generaal van

Febelgra Vlaanderen, Van den Bosch Marc, adviseur kenniscentrum Voka - Vlaams Netwerk van Ondernemingen

- *Vereniging voor Social Profit Ondernemingen – Verso*: Bode Agnes, algemeen directeur Familiehulp

Wonen de vergadering bij met raadgevende stem: Kerremans Pieter, administrateur-generaal SERV, Deman Esther, adjunct-administrateur-generaal SERV.

- **Mandaat:**

De Sociaal-economische Raad van Vlaanderen (SERV) is het overleg- en adviesorgaan van de Vlaamse sociale partners en fungeert aldus in de eerste plaats als ontmoetingsplatform. Ze bepalen er hun gezamenlijk standpunt en formuleren er aanbevelingen en adviezen. De SERV adviseert over alle aangelegenheden met een sociaal-economische impact waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest bevoegd zijn. Dat doet de raad op eigen initiatief, op vraag van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering of een lid van de Vlaamse Regering. De mandaatbeschrijving kan worden teruggevonden in artikel 3 § 1 van het SERV-Decreet.

- **Functionering:**

Regelmatig stond de SERV al stil bij zijn eigen werking en maatschappelijke relevantie. Dit leidde in 2000 tot de kerntakennota en een platformtekst als aanzet voor overleg en discussie met name "Langetermijnvisie voor Vlaanderen: een uitgestoken hand van de Vlaamse sociale partners". Samen met de kleurennota van de Vlaamse Regering vormde deze tekst de basis voor het Pact van Vilvoorde.

In de loop der jaren werden tal van commissies bij de SERV ondergebracht. Al van bij zijn oprichting huisvest de SERV de Stichting Technologie Vlaanderen (STV), inmiddels Stichting Innovatie & Arbeid. Hij verzorgt het secretariaat van VESOC en zorgt voor de ondersteuning van de Vlaamse Havencommissie, de commissie Diversiteit, de Vlaamse Luchthavencommissie, de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA), de adviescommissie Private Arbeidsbemiddeling, het overlegplatform Vlaamse Arbeidsbemiddelingsbureaus en de sectorcommissies. De SERV werkt samen met sociale partners en sectoren ook aan beroepscompetentieprofielen, beroepenstructuren en beroepsstandaarden.

- **Financiering:**

De Raad haalt zijn financiële middelen enerzijds uit een vaste dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, anderzijds uit een variabele dotatie die bepaald wordt in functie van de bijkomende opdrachten waarmee de Vlaamse Regering de Raad belast. Tenslotte heeft de Raad ook haar eigen inkomsten. Dit is terug te vinden in art. 9 § 1 SERV-Decreet.

- **Publicaties:**

Naast de documenten vernoemt onder 'Functionering' publiceert de SERV nota's, adviezen, jaarverslagen, vergelijkingen, overwegingen, voorbeelden ter inspiratie en evaluatierapporten.

3. Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

- **Website:**

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=Solution_C&cid=1186541291962&context=1141721623065---1191211214119-1191211214119-1132117209738&p=1186804409610&pagename=Infolijn%2FView

(geen eigen website)

- **Wettelijke basis:**

De SALV werd opgericht bij decreet van 6 juli 2007, in werking getreden 12 oktober 2008.⁴⁷ In artikel 3 van desbetreffend decreet werd de SALV toegewezen aan de Vlaamse overheid met name het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

- **Samenstelling:**

In de SALV zetelen 20 vertegenwoordigers van de relevante socio-economische actoren benoemd door de Vlaamse regering voor 4 jaar.

- 6 vertegenwoordigers namens de algemene landbouworganisaties;
- 1 vertegenwoordiger namens de jongerenlandbouworganisaties;
- 1 vertegenwoordiger namens de vrouwenverenigingen;
- 1 vertegenwoordiger namens de derdewereldorganisaties;
- 1 vertegenwoordiger namens de leefmilieuorganisaties, zetelend in de MiNa-Raad;
- 1 vertegenwoordiger namens de biologische productie;
- 1 vertegenwoordiger namens de visserijsector;
- 2 vertegenwoordigers namens de toeleveringssector;
- 2 vertegenwoordigers namens de verwerking;
- 1 vertegenwoordiger namens de handel en distributie;
- 1 vertegenwoordiger namens de verbruikersorganisaties;
- 1 vertegenwoordiger namens het landbouwonderzoek;
- 1 vertegenwoordiger namens het landbouwonderwijs.⁴⁸

De voorzitter wordt eveneens door de Vlaamse Regering benoemd.

Voorzitter: Piet Vanthemsche

Ondervoorzitter: Hendrik Vandamme

Secretaris: Koen Carels (eveneens contactpersoon: koen.carels@lv.vlaanderen.be)

⁴⁷ Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, *B.S.* 20 juli 2007; Besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2008 tot inwerkingtreding van het decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij en tot regeling van de samenstelling van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, *B.S.* 2 oktober 2008.

⁴⁸ Art. 5-6, decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, *B.S.* 20 juli 2007.

- **Mandaat:**

Art. 4 van het respectievelijke decreet verduidelijkt de taakomschrijving van de SALV. De adviesraad kan zowel uit eigen beweging als op verzoek advies uitbrengen omtrent de maatschappelijke, sociale, economische en ecologische aspecten van het landbouw-, visserij-, tuinbouw- en plattelandsbeleid. Voorontwerpen en voorstellen van decreten inzake deze materie worden aldus onderworpen aan de advisering van de SALV. Dergelijke adviesmogelijkheid staat eveneens open voor ontwerpen van besluiten van de Vlaamse Regering en ontwerpen van samenwerkingsakkoorden inzake landbouw en visserij.

- **Functionering:**

De adviesraad wordt ondersteund door de technische werkommissie Visserij inzake het visserijbeleid. Daarnaast kan de adviesraad andere technische werkommissies oprichten waarvoor de Vlaamse Regering de verdere bepalingen uitwerkt.

Naast adviesvorming dient de adviesraad ook 2jaarlijks een landbouw- en visserijrapport uit te brengen. Een dergelijk rapport bestaat uit:

- Een beschrijving, analyse en evaluatie van de toestand van de landbouw en de visserij in Vlaanderen.
- Een beschrijving, analyse en evaluatie van het door het beleidsdomein gevoerde landbouw- en visserijbeleid;
- Een beschrijving van de verwachte ontwikkelingen van de Vlaamse landbouw en visserij.

C. Waalse initiatieven

1. CWEDD

- **Website:** <http://www.cwedd.be/>
- **Wettelijke basis:**

Op 27 juni 1985 nam de Europese Raad de Richtlijn betreffende de evaluatie van ongevallen van openbare en private projecten op het milieu.⁴⁹ Het Decreet van 11 september 1985 zetten deze richtlijn om in nationale wetgeving waarbij het de 'Conseil wallon de l'Environnement' (CWE) opricht.⁵⁰ Met het Decreet van 21 april 1994 werd het ruimtelijk orderingsaspect verder uitgewerkt en het is op basis van dit laatste decreet (art. 19) dat 'le Conseil Wallon de l'Environnement pour le Développement durable (CWEDD) werd opgericht.⁵¹ De CWEDD heeft bevoegdheid inzake PEDD (les Plans d'Environnement pour le Développement Durable) en sectoriële plannen en ecotaxes en voor de evaluatie van milieuongevallen in de Waalse regio. Desbetreffend Decreet van 1994 werd opgeheven en vervangen door het Decreet van 27 mei 2004.⁵²

- **Samenstelling:**

De CWEDD heeft 26 effectieve leden en 26 leden die actoren uit de verschillende sectoren representeren. Deze aanwezigen zijn lid van volgende instellingen:

1. Union wallonne des Entreprises (UWE; 3 effectieve leden)
2. Organisations professionnelles agricoles (2 effectieve leden)
3. Organisations syndicales (2 effectieve leden)
4. Organisations représentatives des classes moyennes (2 effectieve leden)
5. Associations de protection de l'environnement (4 effectieve leden)
6. Associations représentatives des consommateurs (1 effectieve leden)
7. Union de Villes et Communes de Wallonie (2 effectieve leden)
8. Institutions universitaires francophones (3 effectieve leden)

De voorzitters (vaste leden) en vicevoorzitters (plaatsvervangende leden) van de Raad en de raadgevende Commissie maken eveneens deel van CWEDD uit:

- Commission régionale des Déchets (CRD)
- Commission consultative pour la Protection des Eaux contre la Pollution (CCE)
- Commission régionale d'Aménagement du Territoire (CRAT)
- Commission régionale d'Avis sur l'Exploitation des Carrières (CRAEC)

⁴⁹ Europese Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, *B.S.* 5 juli 1985.

⁵⁰ Decreet van 11 september 1985 tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu in het Waals Gewest, *B.S.* 24 januari 1986.

⁵¹ Decreet van 21 april 1994 betreffende de milieuplanning in kader van de duurzame ontwikkeling, *B.S.* 23 april 1994 (opgeheven).

⁵² Decreet van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek, *B.S.* 9 juli 2004.

- Conseil supérieur wallon de la Conservation de la Nature (CSWCN)
- Conseil supérieur wallon des Forêts et de la Filière "Bois" (CSWFFB)
- Conseil supérieur wallon de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de l'Alimentation (CSWAAA).

De voorzitter, zijn twee vicevoorzitters en de leden zijn aangeduid door de overheid. Alle mandaten gelden voor een periode van 5 jaar.

- **Mandaat:**

De Waalse Raad van het Milieu voor de duurzame Ontwikkeling (CWEDD) is een raadgevend orgaan dat verschillende actoren van de vennootschap hergroepeert. De CWEDD adviseert de overheid inzake milieu in verband met de duurzame ontwikkeling. Gecreëerd door het Besluit van 11 september 1985, is de Raad zijn werkzaamheden op 28 juni 1988 begonnen. Over het algemeen heeft CWEDD als opdracht, als raadgevend orgaan, om adviezen te overhandigen aan de overheid van de Waalse Regio (Waalse Regering, Minister van het milieu, permanente Afvaardigingen, College van de Burgemeester en Wethouders, enz.) op verschillende gebieden betreffende het milieu in verband met de duurzame ontwikkeling.

CWEDD oefent juist de taken uit die hem door verschillende wettelijke teksten worden toevertrouwd. Zij betreffen de evaluatie van de weerslagen op het milieu, de planning inzake milieu in verband met de duurzame ontwikkeling, de milieubelastingen en andere taken die door de Regering worden toevertrouwd.

- **Functionering:**

De CWEDD bestaat uit een Plenaire Vergadering, het Bureau, het Secretariaat, de Werkgroepen en de gespecialiseerde secties.

De werking van CWEDD is gebaseerd op de volgende teksten:

- Le Code de l'Environnement: de werking van de Raad is in de artikelen R3 aan R16 van de Code van het Milieu vastgesteld.⁵³
- Het huishoudelijke reglement of le règlement d'ordre intérieur (ROI): Dit huishoudelijk reglement werd door de voltallige vergadering van 8 maart 2001 goedgekeurd en door de Minister van het milieu op 17 mei 2001 goedgekeurd. Hij werd door de voltallige vergadering van 5 december 2002 gewijzigd en door de Minister van het milieu op 14 januari 2003 goedgekeurd. Hij herneemt de werking van de voltallige vergaderingen, de kantoren, de gespecialiseerde afdelingen (studies van weerslagen over het milieu en planning), de werkgroepen, het secretariaat alsmede van andere modaliteiten. Deze regeling is het onderwerp van vier amendementen in de loop van het jaar 2002 en 2003 geweest. Het gaat om de definitie van procedures van reclame van de adviezen en documenten van CWEDD (11 april 2002), van wijzigingsprocedures van de rubrieken van de website (6 juni 2002), van de oefening van de mandaten (5 september 2002) en het beleid inzake internationale betrekkingen (4 december 2003).

⁵³ Decreet van Waals Gewest van 17 maart 2005 betreffende Boek I van et Milieuwetboek – Regelgevend Deel, B.S. 4 mei 2005.

- **Publicaties:**

De CWEDD publiceert jaarverslagen en activiteitenverslagen en daarnaast geven zij ook adviezen inzake de evaluatie van milieu-incidenten, wanneer voorgeschreven door de 'Code Wallon de l'Aménagement du territoire, de l'Urbanisme et du Patrimoine', inzake de milieuplanning in kader van duurzame ontwikkeling en andere taken waarvoor zij door de Regering bevoegd is.

2. CESRW

- **Website:** http://www.cesrw.be/pages/2_1.html
- **Wettelijke basis:**

In 1971 neemt de regionale wil van sociaal overleg bij de invoering van de regionale economische Raad voor Wallonië een vaste vorm aan wiens werkzaamheden vanaf januari 1972 aanvingen. Vóór deze datum bestond een Waalse economische Raad in de vorm van VZW die gedurende meer dan 26 jaar heeft gewerkt. Maar de Wet van 15 juli 1970 over de planning en de economische decentralisatie verleent een wettelijk bestaan aan CERW.⁵⁴ Samengesteld op tripartiete wijze, namelijk zowel vertegenwoordigers van de politieke wereld, als vertegenwoordigers van de werknemer en werkgevers, stelt de regionale economische Raad voor Wallonië „de Waalse Regio“ ten aanzien van de centrale Staat voor.

Het begin van de jaren '80 betekent een nieuwe evolutie in de Waalse sociale geschiedenis aangezien met het Decreet van 25 mei 1983, wordt CERW de economische en sociale Raad van de Waalse Regio. CESRW verenigt zich paritair, met name de vertegenwoordigers de werknemer en werkgevers.⁵⁵

- **Samenstelling:**

De algemene Vergadering (of de Raad) van CESRW telt 50 leden, ieder met een hernieuwbaar mandaat van 4 jaar. De 50 leden zijn afkomstig van de representatieve organisaties van de werknemers, de industrie en de grote niet- industriële ondernemingen, de gemiddelde klassen en de landbouw. Onder deze 50 leden, telt men:

- 25 leden die door de l'Union wallonne des Entreprises, l'Entente wallonne des Classes moyennes, la Fédération wallonne de l'Agriculture et l'Union des Entreprises à profit social worden gepresenteerd (vertegenwoordigers van de *werkgevers*);
- 25 leden die door het Comité régional wallon de la Confédération des Syndicats chrétiens (CSC), par l'Interrégionale wallonne de la Fédération générale du Travail de Belgique (FGTB) et la Centrale générale des Syndicats libéraux de Belgique (CGSLB) worden gepresenteerd (vertegenwoordigers van de *werknemers*).

Drie leden van de algemene Vergadering zijn afkomstig uit de Duitstalige Gemeenschap.

⁵⁴ Kaderwet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie, B.S. 21 juli 1970.

⁵⁵ Decreet van 25 mei 1983 tot wijziging, wat de Economische Raad van het Waalse Gewest betreft, van de kaderwet van 15 juli 1970, houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie en tot oprichting van een Economische en Sociale Raad van het Waalse Gewest, B.S. 20 maart 1984.

Het Bureau is het uitvoerende orgaan van CESRW en omvat 14 leden en 2 deskundigen: 8 vertegenwoordigers van de werkgeverswereld en 8 vertegenwoordigers van de vakbondswereld.

In het Bureau zetelen de Voorzitter (die voor twee jaar is aangeduid volgens het principe van de afwisseling tussen de werkgevers- en vakbondsvertegenwoordigers) en de drie Vicevoorzitters van de Raad. De secretaris-generaal en beide Assistent-secretarissen-generaal nemen eveneens aan de vergaderingen van het Bureau deel.

De Commissie verenigt de vertegenwoordigers en deskundigen van de vormende organisaties van CESRW. Deze bereidt de adviezen voor en bestudeert de dossiers die aan CESRW zijn gebonden.

De interne diensten van CESRW waarborgen het secretariaat en de organisatie van de werkzaamheden van de verschillende Commissies. Zij ondersteunen de Raad in zijn taken door de implementatie van studies en onderzoeken ten volle uit te oefenen en door een reeks publicaties naar buiten toe te publiceren.

- **Mandaat:**

CESRW oefent de taken uit die hem door het Decreet van 1983 werden toevertrouwd met name (art. 4.):

- Het opstellen van studies, adviezen en aanbevelingen inzake alle materie van regionale bevoegdheid alsmede deze die een weerslag hebben, over het economische en sociale leven van het Waalse gebied;
- Het vaststellen van organisatie van het overleg tussen de Waalse sociale gesprekspartners en de Regering. Sinds verschillende jaren komen CESRW en de Regering regelmatig samen teneinde samen een reeks wezenlijke dossiers voor de economische en sociale ontwikkeling van Wallonië te ontwikkelen;
- Het secretariaat van de raadgevende Raad verenigend verschillende partners volgens de behandelde materie (sociale gesprekspartners, vertegenwoordigers van professionele bonden, van het bestuur, van verenigingen, van de universiteiten, enz.). Deze raadgevende commissies worden verzocht adviezen uit te brengen over een hele reeks regionale materies (milieu, ruimtelijke ordening, bescherming van het erfdeel, enz.).

- **Functionering:**

De activiteiten van CESRW, de regionale instantie van advies en overleg, hebben ten doel hoofdzakelijk op de drie taken te antwoorden die hem door het Decreet van 1983 werden toevertrouwd:

- adviezen uitwerken,
- het overleg organiseren,
- het secretariaat van raadgevende adviezen waarborgen.

Behalve dat, ontwikkelt en verspreidt CESRW eveneens een reeks publicaties.

- **Financiering:**

Op basis van art. 6 uit het Waalse Decreet van 1983 ontvangt de CESRW jaarlijks een dotatie uit het budget van het Waals Gewest.

- **Publicaties:**

Gelijktijdig en complementair aan zijn activiteiten, werkt de economische en sociale Raad binnen de Waalse Regio en verspreidt een reeks publicaties teneinde tot de kennis van het Waalse gebied en de ontwikkeling van deze bij te dragen. Deze publicaties zijn:

- la revue Wallonie (tweemaandelijks tijdschrift),
- Regards sur la Wallonie,
- le Rapport d'activité du CESRW (jaarlijks),
- les Cahiers du CESRW,
- le Folder de présentation,
- l'histoire du Vertbois.

Al deze publicaties worden gratis verspreid, enkel het tijdschrift Wallonië is betalend. Tenslotte publiceert de CESRW ook adviezen en aanbevelingen.

D. Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

- **Website:** http://www.west-vlaanderen.be/provincie/beleid_bestuur/provincialeAdministratie/provincialediensten/gebiedsgerichte%20werking/regios/kustbeheer_nl/Pages/default.aspx
- **Wettelijke basis:**

Het coördinatiepunt opgericht in 2001, wil duurzaam beheer van het kustgebied in België stimuleren en is tevens een aanspreekpunt voor al wie met sectoroverschrijdende thema's aan de kust te maken krijgt. Het is een samenwerkingsverband tussen meerdere overheden. Tot 2007 was er echter geen formele oprichtingsakte en fungeerde het Coördinatiepunt in verschillende Europese projecten, ofwel op basis van overeenkomsten ofwel indien voor de federale overheid, op basis van K.B.'s.

In september 2007 ondertekenden deze partners een protocol voor de samenwerking in het Coördinatiepunt. In het Protocol houdende een principeverklaring over het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer bevestigen de partners dat zij het Coördinatiepunt zullen inzetten als hét instrument om een goed beheer van de kust te bewerkstelligen.⁵⁶

- **Samenstelling:**

De partners van het Coördinatiepunt zijn:

- De *Provincie West-Vlaanderen*, die optreedt als projectleider vanuit haar decretale taakstelling gebiedsgericht te werken.
- De *Vlaamse overheid*: (1) Departement Mobiliteit en Openbare werken, Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, Afdeling Kust (2) Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Agentschap voor Natuur en Bos, beheerregio Kustzone.
- De *Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat-generaal Leefmilieu*.
- Het *Vlaams Instituut voor de Zee*, dat optreedt als data- en informatiecentrum.

Het dagelijks bestuur staat in voor:

- de dagelijkse opvolging en aansturing van de werking van het secretariaat
- de financiële opvolging

⁵⁶ Protocol van 12 september 2007 houdende een principeverklaring over het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer (http://www.west-vlaanderen.be/provincie/beleid_bestuur/provincialeAdministratie/provincialediensten/gebiedsgerichte%20werking/regios/kustbeheer_nl/Documents/bestuur_regio/kustbeheer/nederlands/kustbeheer_protocolDEF.pdf)

- het Bestuurlijk overleg voor te bereiden en een duidelijke agenda voor het Bestuurlijk overleg samen te stellen
- gevolg te geven aan de beslissingen van het Bestuurlijk overleg

Het dagelijks bestuur bestaat uit de Coördinator Kathy Belpaeme (kathy.belpaeme@kustbeheer.be), de Adjunct-Adviseur Hannelore Maelfait (hannelore.maelfait@kustbeheer.be) en een personeelslid voor administratieve ondersteuning Sylvia Theunynck (sylvia.theunynck@kustbeheer.be).

Voorzitterschap: beurtrol onder de partners van het Coördinatiepunt.

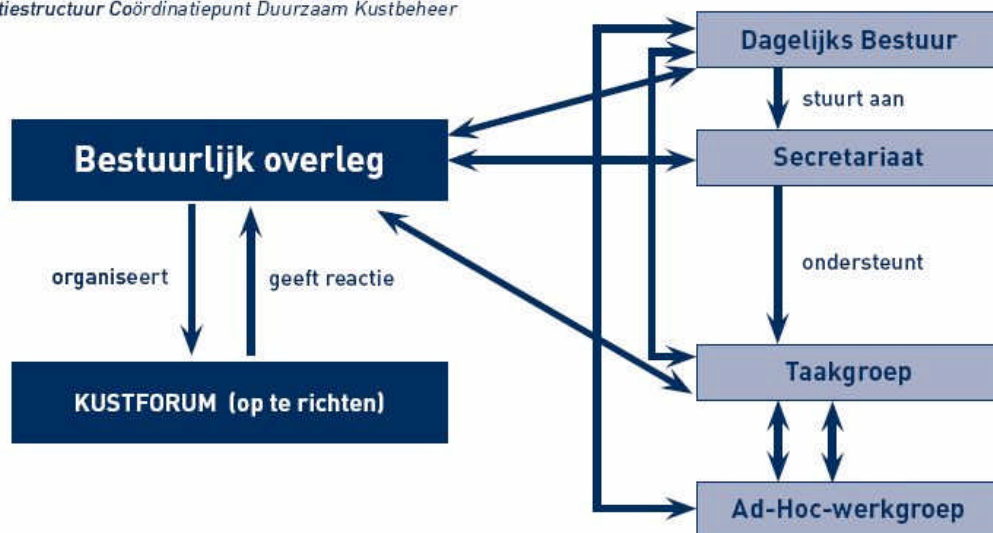
Samenstelling: één vertegenwoordiger per partner (aan te passen als het partnerschap wijzigt):

1. Provincie West-Vlaanderen
2. Agentschap voor Natuur en Bos
3. Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK), afdeling Kust
4. FOD Leefmilieu
5. VLIZ

Vergaderfrequentie: minstens 4 maal per jaar.

Schema

Organisatiestructuur Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

Figuur 8. Organigram van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.

Bron: http://www.west-vlaanderen.be/provincie/beleid_bestuur/provincialeAdministratie/provincialediensten/gebiedsgerichte%20werking/regios/kustbeheer_nl/Pages/default.aspx

- **Mandaat:**

Globale doelstelling: Duurzaam en geïntegreerd beheer van het kustgebied in België stimuleren en promoten.

De globale doelstelling wordt ondersteund door drie strategische doelstellingen:

1. Meewerken aan de implementatie van de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2002 betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa.
2. Bevorderen van integratie van planning en beleid in het kustgebied.
3. Draagvlak creëren voor geïntegreerd beheer van het kustgebied.

Om deze drie strategische doelstellingen te bereiken zijn de volgende operationele doelstellingen nodig:

1. Communiceren en sensibiliseren over geïntegreerd beheer van het kustgebied.
2. Optreden als aanspreekpunt voor geïntegreerd beheer van het kustgebied.
3. Een platform aanbieden voor overleg over geïntegreerd beheer van het kustgebied.
4. Opvolgen van de duurzaamheidsindicatoren van het kustgebied.
5. Meewerken aan de realisatie van de aanbevelingen van de Europese aanbeveling betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa.

Het Coördinatiepunt biedt platform voor overleg en integratie van kustbeleid, maar treedt niet op in de plaats van de bevoegde overheden.

- **Functionering:**

- Het bestuurlijk overleg

Het bestuurlijk overleg is samengesteld uit hogere ambtenaren, met een duidelijk mandaat van de minister. De minister wijst de vertegenwoordigers aan. De niet-ministeriële afgevaardigden hebben een duidelijk mandaat van hun respectieve bestuurders of directie.

De belangrijkste taak van het bestuurlijk overleg is sectoroverschrijdende thema's (bv. projecten, beleidsvoornemens, beleidsplannen) met alle betrokken diensten openlijk te bespreken, hierover te overleggen, informatie uit te wisselen en waar nodig naar oplossingen te zoeken.

- Taakgroep

De taakgroep zorgt voor de praktische en concrete opvolging van geïntegreerd kustzonebeheer, richt indien gewest ad hoc werkgroepen op en rapporteert aan het Bestuurlijk overleg. Het voorzitterschap wordt bepaald op basis van een jaarlijkse beurtrol onder de financierende partners van coördinatiepunt.

De taakgroep bevat vertegenwoordigers uit alle bevoegdheidsdomeinen relevant voor geïntegreerd kustbeheer. Ook de provincie en de federale overheid duiden een of indien relevant meerdere vertegenwoordigers aan om in de taakgroep te zetelen. De taakgroep is samengesteld uit ambtenaren belast met de dagdagelijkse opvolging van GKZB. De gemeenten zijn niet vertegenwoordigd in de taakgroep. Vanuit de vermelde administraties kunnen meerdere ambtenaren deelnemen aan de vergadering als experts. De agenda wordt dusdanig opgemaakt, dat deelname aan een deel van de vergadering mogelijk wordt gemaakt.

- Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur zorgt voor de dagelijkse en financiële opvolging, aansturing van de werking van het secretariaat, voorbereiding en opvolging van het bestuurlijk overleg. Voor meer informatie over het dagelijks bestuur wordt verwezen naar 'Samenstelling'.

- Ad hoc-werkgroepen

Deze tijdelijke werkgroepen met variabele samenstelling kunnen opgericht worden door het Bestuurlijk Overleg of de taakgroep, als de nood zich voordoet. In de werkgroepen worden thema's opgenomen die zeer gespecialiseerd zijn, of die specifiek de lokale overheden aanbelangen. In deze werkgroepen zal bijzondere aandacht besteedt worden aan het betrekken van de gemeenten. Er wordt gestreefd om minimum twee ad hoc werkgroepen per jaar op te richten.

- Kustforum (klankbordgroep)

De functie van het kustforum is de informatiedoorstroming van en naar het maatschappelijk middenveld te verzorgen en zo de kans te geven aan alle betrokkenen om nieuwe thema's inzake duurzaam kustbeheer naar voren te schuiven. Het kustforum wordt georganiseerd door het Bestuurlijk Overleg. Het Kustforum levert aldus geen adviesverlening noch beleidsevaluatie.

- Secretariaat

Het secretariaat zorgt voor de dagelijkse werking van het Coördinatiepunt.

• **Financiering:**

Op basis van artikel 5 'Middelen' van het protocol van 2007, engageert iedere partner zich om voldoende inspanningen te leveren teneinde de werking van het Coördinatiepunt te bestendigen, met een personeelsbezetting van twee personen met de vermelde competenties en rekening houdend met de kosten die de uitvoering van het werkprogramma met zich mee brengt. Bij de financiële bijdrage wordt naar een gelijkwaardige bijdrage tussen de partners gestreefd. Specifieker, artikel 3 §2 van desbetreffend protocol bepaalt dat de drager van het Coördinatiepunt de provincie West-Vlaanderen is. Deze staat in voor de aanstelling van het personeel en zal als drager van het Coördinatiepunt optreden voor de rechtshandelingen met betrekking tot de huisvesting en het Coördinatiepunt.

Een voorbeeld van een dergelijke financiële bijdrage is het KB van 18 september 2008 houdende toekenning van een facultatieve toelage van 15.000 euro aan de provincie West-Vlaanderen ter financiële ondersteuning van de werking van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.⁵⁷

⁵⁷ Koninklijk Besluit van 18 september 2008 houdende toekenning van een facultatieve toelage van 15.000 euro aan de provincie West-Vlaanderen ter financiële ondersteuning van de werking van het 'Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer', B.S. 1 december 2008.

- **Publicaties:**

Het Coördinatiepunt Kustbeheer stelt niet enkel brochures en dergelijke op maar werkt ook mee aan studieprojecten en andere onderzoeken. Zo heeft het Coördinatiepunt Kustbeheer de Duurbaarheidsbarometer ontwikkeld, met name een set van 20 indicatoren die de duurzame ontwikkeling opvolgt aan de kust op ecologisch, economisch en sociaal vlak en het kustbeleid ondersteunt. Deze Kustatlas is een andere publicatie van Coördinatiepunt Kustbeheer, die aan de hand van 133 prachtige foto's en 31 unieke overzichtskaarten en satellietbeelden een zeer degelijk overzicht geeft van de typische kenmerken van onze kust.

E. Conclusie

Federale initiatieven

	Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)	De Kustwacht
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van elke federale minister of staatssecretaris, elk gewest of elke gemeenschap, de NGO's, de werknemer- en werkgeversorganisaties, de wetenschappelijke milieus OVERHEID - STAKEHOLDERS	De gouverneur van West-Vlaanderen en de voorzitters, afdelingshoofden of alg. directeurs van de verschillende bevoegde FOD's, POD's, ministeries en DAB's. OVERHEID
Welke materie?	Coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling	Coördinatie en overleg tussen de administraties bevoegd voor de Noordzee.
T.a.v. welke overheid?	Federale Overheid	Federale Overheid en Vlaams Gewest
Bindend?	Neen, maar indien de regering wenst af te wijken van het advies dient zij dit te motiveren.	Neen.

Vlaamse initiatieven

	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (SAR MINA)	Soc.-Ec. Raad van Vlaanderen (SERV)	Strat. Adviesraad Landbouw en Visserij (SALV)
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, organisaties van de Vlaamse steden en gemeenten en provincies en onafhankelijke deskundigen in milieubeleid. STAKEHOLDERS - OVERHEID	Vertegenwoordigers van de werknemers- en werknemersorganisatie. STAKEHOLDERS	Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld STAKEHOLDERS
Welke materie?	Strategische adviesraad voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie.	Overleg- en adviesorgaan van de Vlaamse sociale partners inzake alle aangelegenheden met soc.-ec. Impact waarvoor de Vl. Gemeenschap/ het Vl. Gewest bevoegd is.	Strategische adviesraad voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij
T.a.v. welke overheid?	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid
Bindend?	Neen	Neen	Neen

Waalse initiatieven

	<u>Le Conseil Wallon de l'Environnement pour le Développement Durable (CWEDD)</u>	Le Conseil économique et social de la Région Wallonne (CESRW)
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van de socio-economische sectorale verenigingen STAKEHOLDERS	Vertegenwoordigers van de werknemers/werkgevers, de industrie, de middenklassen en de landbouw. STAKEHOLDERS
Welke materie?	Raadgevend orgaan inzake milieu en duurzame ontwikkeling in de Waalse regio.	Raadgevend orgaan inzake de sociale en economische aangelegenheden van de Waalse regio.
T.a.v. welke overheid?	Waals Gewest	Waals Gewest
Bindend?	Neen.	Neen.

	<u>Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer</u>
Wie zetelt?	Vertegenwoordigers van de provincie West-Vlaanderen, Vlaamse en federale overheid en het VLIZ. OVERHEID
Welke materie?	Duurzaam en geïntegreerd beheer van het kustgebied in België.
T.a.v. welke overheid?	Federale overheid en Vlaams Gewest
Bindend?	Neen.

DEELASPECT IV. BESCHRIJVING VAN HET SOCIO-ECONOMISCH MIDDENVELD MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEUBELEID

Aan de hand van gebruikerslijsten gehanteerd in andere projecten uitgevoerd door het Maritiem Instituut, is getracht hieronder een oplijsting te maken van het socio-economische middenveld.⁵⁸ Om een duidelijk en transparant overzicht te geven van alle belanghebbenden inzake de besluitvorming omtrent het mariene milieu, wordt een onderverdeling van de relevante sectoren gehanteerd.

A. De toeristische sector

Westtoer⁵⁹

Koning Albert I Laan 120

BE-8200 Sint-Michiels

Tel: 050/30.55.00

Fax: 050/30.55.90

Email: info@westtoer.be

Website: <http://www.westtoer.be/westtoer/index.aspx>

Figuur 9. De drie doelgroepen van Westtoer.

Bron: <http://www.westtoer.be/westtoer/index.aspx>

⁵⁸ CLIMAR: Evaluation of climate change impacts and adaptation responses for marine activities, 01.01.2007 – 31.12.2010, BELSPO; COREPOINT - INTERREG IIIB North-West Europe (EU). October 2004 - March 2008; GAUFRE: "Towards a Spatial Structure Plan for Sustainable Management of the Sea" in the framework of "Second Multiannual Scientific Support Plan for a Sustainable Development Policy – SPSP II: Global Change, Ecosystems and Biodiversity – Mixed Actions", period: January 2003 – December 2004; BALANS: "Balancing Impacts of Human Activities in the Belgian part of the North Sea" – PODO II: Global Change, Ecosystems and Biodiversity", period: 4 years, starting in October 2002; A. CLIQUET, F. MAES, 'Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone' in opdracht van Administratie Waterwegen en Zeewezen, 2002; LECOFISH: Het gebruik van lokale ecologische kennis als bijdrage tot een ecosysteembenadering in een duurzaam visserijbeheer, BELSPO-project, periode: 1/07/2009 - 30/06/2011.

⁵⁹ Westtoer, het provinciebedrijf voor toerisme en recreatie in West-Vlaanderen, is een overheidsbedrijf met de flexibiliteit van private organisaties. De hoofddoelstelling van Westtoer is samenwerking tussen publiek en private partners in kader van toerisme en recreatie te coördineren.

De Raad van Bestuur, waarvan steeds een selectie werd opgenomen in de gebruikerslijsten, is tot op heden als volgt samengesteld:

<ul style="list-style-type: none"> • Patrick Van Gheluwe • Hilde Veulemans • Luc Vande Caveye • Yolande Destoop-Dhondt • Johan Blicck • Noël Vandecasteele • Erik Cardon • Kurt Ravyts • Marc Vanpaemel 	<p>Voorzitter Ondervoorzitter Secretaris Lid Lid Lid Lid Lid Lid</p>	<p>Gedeputeerde Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid Provincieraadslid</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Jurgen Vanlerberghe • Jean de Bethune • Jean-Marie Bogaert • Willy Vanhooren 	<p>Lid Lid Lid Lid</p>	<p>Vertegenwoordiger Westhoekgemeenten Vertegenwoordiger Leiestreekgemeenten Vertegenwoordiger Brugge en Ommelandgemeenten Vertegenwoordiger Kustgemeenten</p>
---	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> • Michel Bero • Dirk Metsu • Donald Horr� 	<p>Lid Lid Lid</p>	<p>Vertegenwoordiger private toeristische sector Vertegenwoordiger private toeristische sector Vertegenwoordiger recreatieve sector</p>
---	----------------------------	---

Ook uit het Directiecomité van Westtoer wordt geregeld een vertegenwoordiger uitgenodigd.

<ul style="list-style-type: none"> • Stefaan Gheysen • Magda Monballyu • Lieven Verdonck • Philippe Lefebvre 	<p>Afgevaardigd Bestuurder Directeur Strategische Planning, Onderzoek en Databeheer Directeur Personeel, Administratie en Financiën Directeur Marketing</p>
--	---

Tenslotte, bestaat binnen Westtoer ook het regionaal overlegplatform Kust.⁶⁰ De voorzitter van dit platform is de burgemeester van Bredene, de Heer W. Vanhooren.

Het regionale overlegplatform Kust bevat volgende leden: de burgemeesters van de 10 kustgemeenten, de respectievelijke schepenen voor toerisme en tenslotte vertegenwoordigers van de provincieraad en de Westtoer.

⁶⁰ Er bestaat naast het regionaal overlegplatform Kust ook een regionaal overlegplatform voor het Brugse Ommeland, de Westhoek, de Leiestreek. Tenslotte is er ook een Adviescomité Openluchtrecreatie aanwezig binnen de Westtoer.

B. De scheepvaartsector

1. De Koninklijke Belgische Rederij Vereniging V.Z.W. (KBRV)

Brouwersvliet 33 bus 9

BE-2000 Antwerpen

Tel:03/232.72.32

Fax:03/232.10.52

E-mail: info@brv.be

Website: <http://www.brv.be/>

De Koninklijke Belgische Rederij Vereniging tracht de belangen van alle in België gevestigde reders en scheepsmanagers actief in het internationaal maritiem transport te behartigen.

De leden van de KBRV zijn:

- A.P.E. N.V.
- Aegean Bunkers at Sea N.V.
- Ahlers Belgium N.V.
- Bugge Shipping B.V.B.A.
- C2C Shipping Lines N.V.
- CMB (BOCIMAR) N.V.
- Contilines N.V.
- Croisimer Belle de l'Adriatique N.V.
- Delphis N.V.
- DEME Building Materials N.V.
- ELVEBA Bunkering N.V.
- Euroceanica (UK) Limited
- EURO NAV N.V.
- EXMAR N.V.
- Fast Lines Belgium N.V.
- KLEIMAR N.V.
- Ondernemingen Jan De Nul N.V.
- Rafoly B.V.B.A.
- Safmarine Container Lines N.V.
- Seaworks
- Sobelmar Antwerp N.V.
- Transpetrol Maritime Services Ltd
- Unie van Redding en Sleepdienst N.V.

Niet-werkende leden:

- Anglo-Eastern Antwerp Office
- Bofort N.V.
- DAB Vloot
- Lowland International N.V.

2. NautiV (Vereniging voor Vlaamse Nautische Bedrijven)

Witte Burg 79
BE- 8670 Koksijde (ODK)
Tel: 058/51.17.43
Fax: 058/52.23.18
E-mail: info.nautiv@skynet.be
Website: <http://www.nautiv.be/>

NautiV is de vereniging van de Vlaamse nautische bedrijven en staat in voor het bevorderen van nautische activiteiten in Vlaanderen en over de grenzen heen.

De Raad van Bestuur bestaat uit volgende individuen:

Philippe Monsieur	Voorzitter	Raad van Bestuur
Jozef Bosmans	Ondervoorzitter/Penningmeester	Raad van Bestuur
Karin Van Loocke	Secretaris	Raad van Bestuur
Leo Peeters	Bestuurder	Raad van Bestuur
Luc Carael	Bestuurder	Raad van Bestuur

De leden van NautiV zijn:

- Albatros Sail-Charter
- All-in Cata-Cruising & Zeilevents
- Altair International B.V.B.A.
- Antverpia Rederij N.V.
- Antwerp Flyer N.V.
- Antwerp Sailing & Adventures
- Aqualift N.V.
- Aqua Media N.V.
- Aqua Libra
- Arabel N.V.
- Baeck & Jansen N.V.
- Bart DeSmidt B.V.B.A. –
Scheepstechnieken
- Belgian RIB Center B.V.B.A.
- Belgium Yacht Services N.V.
- Benelux Rederij N.V.
- Blackton LC – Prodcuties B.V.B.A.
- Blyweert Aluminium Sailing Team
- Boni Yachting VOF
- De Boot – Adviseur
- Bosmans Jozef
- Bounty Sailing B.V.B.A.
- Bruggeman – Baert
- Callant Verzekeringen B.V.B.A.
- Cape Horn Sailing B.V.B.A.
- Cap Okaz
- Carron Marine B.V.B.A.
- Compas B.V.B.A.
- De 4 vaargetijden
- De Vloot
- Demar Marine
- Demedts Marine B.V.B.A.
- Devriendt – Hansmar
- ETB Paul De Lange
- Evenementtours
- Exclusive Motorboats N.V.
- Exit.Seven B.V.B.A.
- Flexiteek
- Free Time Service (ARPI N.V.)
- Dienst Toerisme Gent
- Gents Boot Service
- Gentse Barge V.Z.W.
- Hansen Automotive N.V.
- Harteel B.V.B.A.
- HIM SARL
- Indumar N.V.

- International Nautical Services
- Jachthaven Antwerpen
- Landmeters Naval Stores N.V./S.A.
- Latomme N.V.
- Lefebvre Sails
- Le Boat
- Manimmo & Watersport B.V.B.A.
- Marec
- Marine Electronics B.V.B.A.
- Marine Technics N.V.
- Marinex N.V.
- Mark Van Dijk Yachting
- Maritime Site Oostende V.Z.W.
- Matheussen Watersport
- Medianaut
- Menda Marine
- MyQuietBoat
- Nautica
- Nautic Store
- Navex Elektro N.V.
- Naviclass
- Navis Marine N.V.
- Navisell
- Navitronix
- Neyens Yachting B.V.B.A.
- North Sea Boating B.V.B.A.
- North Sea Challenge B.V.B.A.
- Nuquest Events
- Offshore B.V.B.A.
- Belgische Beroepsvereniging
Passagiersvaart V.Z.W.
- Polymac Marine Golfe – Juan
- Port Napoleon S.A.
- Powerboatscenter
- Radio Holland Belgium
- Riveryachts B.V.B.A.
- Sailcenter Limburg B.V.B.A.
- Sailing Adventure
- Sailing Rent B.V.B.A.
- Sailors Only N.V.
- Scala Developments
- Scheepsmakelaardij Goliath Gent
- Seasailing B.V.B.A.
- Searentity – Sailing
- Seijsener rekreatietechniek B.V.B.A.
- Shipyard Lowyck N.V.
- Ship Support Technics B.V.B.A.
- Sika N.V.
- Simtex N.V.
- Spirit – Yacht B.V.B.A.
- Sterling Yacht Paints
- Studiecentrum voor Sport en
Navigatie
- Techmas BVBA – SPRL
- The Outsider Coast C.V.B.A.
- Tomidi Consulting N.V.
- Touch Sailing
- Turbo's Hoet
- UVO N.V.
- Vaco Yacht Charter
- Vandamme – Hutsebaut Scheepsbouw
- J. VanDomme B.V.B.A.
- Vennekens Jachtwerf B.V.B.A.
- Verlent International Marine Service
- Vyncke Rik
- West Diep Yachting B.V.B.A.
- White Cream Yachting
- Wittevrongel Sails & Rigging B.V.B.A.
- Wynn's Belgium B.V.B.A.
- Yachtlink European yacht Sales
B.V.B.A.
- Zakenkantoor Huysman N.V.
- Zilvermeerhaven Port Aventura
- Zofin

3. De Vlaamse Havenvereniging V.Z.W. (VHV)

Brouwersvliet 33/8

BE-2000 Antwerpen

Tel: 03/609.34.00

Fax: 03/609.34.11

E-mail: info@vlaamsehavenvereniging.be

Website: <http://www.vlaamsehavenvereniging.be/documents/home.xml?lang=nl>

De Vlaamse Havenvereniging vertegenwoordigt de private havengemeenschappen van de 4 Vlaamse zeehavens Oostende, Zeebrugge, Gent en Antwerpen. De haven van Oostende wordt vertegenwoordigd door de Oostendse Havengemeenschap (OHG), de Vereniging van Gentse Havengebonden Ondernemingen (VeGHO) representeert de Gentse haven, de Association Port of Zeebrugge (APZI) behartigt de belangen van de Zeebrugse haven en Alfaport Antwerpen vertegenwoordigt ten slotte de haven van Antwerpen.⁶¹

Raad van Bestuur

Nicolas Saverys	Voorzitter
Patrick Degryse	Bestuurder
Erna Vienne	Bestuurder
Roger De Croock	Bestuurder
Roger Roels	Bestuurder

Dagelijks Bestuur

Henk Rondelez	Directeur O.H.G.
Guy Depauw	Secretaris-Generaal APZI
Peter Van Severen	Adviseur-Secretaris VeQHO
Rudi De Meyer	Afgevaardigd bestuurder Alfaport Antwerpen

⁶¹ In dit kader werd in 2008 het project 'Flanders Port Area' opgestart waarbij de havens van Gent, Antwerpen, Oostende en Zeebrugge trachten zich als een eenheid te profileren, los van de onderlinge concurrentie. (<http://www.flandersportarea.be/>)

C. De visserijsector

1. Rederscentrale

Hendrik Baelskaai 25

BE-8400 Oostende

Tel: 059/32.35.03

Fax:059/32.28.40

E-mail: rederscentrale@online.be

Website: <http://www.rederscentrale.be/>

De Rederscentrale organiseert producenten en verenigt de Belgische reders werkende in de zeevisserijsector. De Rederscentrale zetelt reeds in een reeks aan overlegkanalen binnen de sector.

Het Directiecomité bestaat uit:

Benoit Beernaert	Bestuurder
Emiel Brouckaert	Directeur Rederscentrale
Geert Degroote	Bestuurder
Leon Padmos	Bestuurder
Marina Lepeire -Nollet	Ondervoorzitter
Emiel Utterwulghe	Bestuurder
Louis Vantorre	Bestuurder
Urbain Wintein	Voorzitter

De Raad van Bestuur:

Karel Ackx	Bestuurder
Benoit Beernaert	Bestuurder
Emiel Brouckaert	Directeur
Eddie Cattoor	Bestuurder
Dirk Degrendele	Bestuurder
Geert Degroote	Bestuurder
Kurt Deman	Bestuurder
Eric Dewaegenaere	Bestuurder
Marc Dezutter	Bestuurder
Daniël Dobbelaere	Bestuurder
Geert Luickx	Bestuurder
Johan Hennaert	Bestuurder
Marina Lepeire -Nollet	Ondervoorzitter
Rudi Neyts	Bestuurder
Leon Padmos	Bestuurder
Albert Steyaert	Bestuurder
Emiel Utterwulghe	Bestuurder
Louis Vantorre	Bestuurder
Dany Vlietinck	Bestuurder
Urbain Wintein	Voorzitter

Leden:

- NV Rederij Artevelde
- NV Shannon
- NV Drakkar
- NV Rederij Van Maerlant
- NV Terry
- BVBA Rederij Pascin
- BVBA Thorn
- BVBA Surcouf
- BVBA Rederij Aalscholver
- BVBA Rederij Vanderbeken-Louagie
- NV Semper Confidens
- Schroeyers A & O
- NV Rederij De Zeemeeuw
- BVBA De Zeearend
- BVBA Rederij Ishtar
- NV Rederij Marbi
- BVBA Rederij Versluys-Decuypere
- BVBA Rederij Ishtar
- BVBA Rederij De Zeebries
- BVBA Alfrijhofra
- BVBA Rederij Dezutter
- BVBA Aran
- BVBA Wilmar
- BVBA Rederij De Ridder
- BVBA Lucien Desmit
- Desmit Frank
- BVBA Lasat-Corveleyn
- BVBA Rederij De Viertorre
- BVBA Rederij Aegir
- NV Rederij Marco
- Verleene Marnix en Alain
- Praet Rudy
- BVBA Kon Tiki
- BVBA Rederij Versluys-Couwyzer
- Rederij Thysebaerdt
- NV Rederij Jacobus
- BVBA Rederij Arca
- BVBA Rederij Zuiderzee
- BVBA Rederij Stephanie
- NV Olympus
- BVBA Rederij De Marie Louise
- NV Irina's
- Deman Kurt-Hubert
- BVBA Christoph
- BVBA Rederij Schiltz
- NV beheer Shamrock
- BVBA Moby Dick
- BVBA Aude Audenda
- BVBA Rederij De Kaper
- BVBA Op hoop van Zegen
- BVBA Rederij Zeejager
- NV Vertrouwen
- BVBA Rederij Silverpit
- BVBA Rederij Roekan
- BVBA Rederij Rudo
- BVBA Rederij Nele
- BVBA Long Ships
- BVBA Rederij Aris
- BVBA Rederij Atlas
- BVBA Rederij Seabird
- BVBA Vita Nova
- NV Bunkers Dobbelaere
- BVBA Urk 198
- NV Artimon
- BVBA Rederij Atlas
- BVBA Antwannie
- BVBA Carpe Diem
- BVBA Rederij Zeejager
- BVBA Rederij Verleene
- BVBA Caroline
- NV Argo
- NV Rederij Nathalie
- BVBA Zeemansblik
- BVBA Enterprise
- NV Thor
- BVBA De Flamingo
- BVBA Vaya Con Dios
- BVBA Rederij Vertrouwen
- BVBA Rederij Rudo
- BVBA Rederij De Toekomst
- BVBA Mare Nostrum
- BVBA Versluys-Vantroye
- BVBA Rederij Lorvan

2. Vlaamse Vereniging van Hengelsport Verbonden V.Z.W. (V.V.H.V.)

Astridlaan 30
BE-8370 Blankenberge
Tel: 050/41.40.77
Fax: 050/42.87.59
E-mail: info@whv.be
Website: <http://www.whv.be/>

Deze vereniging heeft tot doel het verdedigen en bevorderen van de hengelsport in al zijn facetten met name de zoetwaterhengelaars, de vliegvisser, de karpervissers, de roofvisser, de recreatievisser, de strandhengelaars en de boothengelaars op zee. Haar werkingsgebied omvat het Vlaamse landsgedeelte. De nationale overkoepeling is de 'Belgian Confederation of Anglers' (B.C.A.) aangesloten bij de internationale hengelsportorganisatie "Confédération Internationale de la Pêche Sportive (C.I.P.S.).

Er zijn vier werkingsorganen: de *milieucel* (bescherming van natuurlijk milieu en het visserijkundig beheer van viswateren), de *redactiecel* (uitgave van "het hengelblad"), de *competitiecel* (organiseren/coördineren wedstrijden op internationaal en nationaal niveau) en de *jeugdcel*.

Daarnaast zijn er op provinciaal niveau overlegorganen opgericht en staat een algemeen secretariaat in voor de technische en administratieve ondersteuning.

Opgegeven contacten:

Peter Coene	Verantwoordelijke milieucel
Jan Coussement	Lid Milieucel Expertise: hengelangstregistratie
Giovanni Vanhooren	Coördinator Jeugdcel/Hoofdredacteur 'het hengelblad'
Georges Wintein	Eindredacteur 'het hengelblad' Aanspreekpunt Zoutwater (boot- en strandhengelen)
Martine Cuelenaere	Expertise: boekhouding en Personeelszaken
Isabelle Deleu	Contact ledenwerving en -aansluiting Expertise: Verzekering en VZW Wetgeving

Dagelijks Bestuur:

Dr. Marc Coussement	Voorzitter
Eddy D'Hulster	Ondervoorzitter Zout
Jean Hendrickx	Ondervoorzitter Zoet
André Bocken	Secretaris Generaal
Daniël Wintein	Penningmeester
Guido Pletinck	Public relations
Erik Pinoy	Competitiecel C.C.C.V.

Verantwoordelijken specimen disciplines:

Mark Hoedemarkers	Karper
Danny Geysen	Roofvis
Ronald Leyzen	Vlieg
Ronny De Ranter	Boothengelen op zee

Leden:

- West-Vlaams Verbond van Lijnvissersmaatschappijen (W.V.L.)
- Verbond van Visteelt en Hengelsportverenigingen der Provincie Oost-Vlaanderen (V.V.H.P.O.V.)
- Antwerps Lijnvissers Verbond (A.L.V.)
- Kempisch Lijnvissers Verbond (K.L.V.)
- Hengelsport Vereniging Vlaams-Brabant (H.V.V.B.)
- Vereniging Lijnvissers Verbond Centrum Kanalen (V.L.V.C.K.)
- Verenigde Brabantse Lijnvissers (V.B.L.)
- Centrale Maatschappij ter Bescherming van de Riviervisserij (C.M.B.R.)
- Verbroedering Limburgse Lijnvissers (V.L.L.)
- Maaslands Lijnvissers Verbond (M.L.V.)
- Vereniging van Belgische Karpervissers (V.B.K.)
- Vlaamse Roofvis Federatie (V.R.F.)
- Federatie Vlaamse Vliegvissers (F.V.V.)
- Vlaams Recreatief Hengelsport Verbond (V.R.H.V.)
- Vlaamse Federatie Kusthengelen (V.F.K.)
- Vlaams Verbond Boothengelen op zee (V.V.B.Z.)

3. Stichting Duurzame Visserijontwikkeling V.Z.W. (S.D.V.O.)

Wandelaarskaai 4

BE-8400 Oostende

Tel: 059/50.95.26

Fax: 059+50.96.64

E-mail: info@sdvo.be

Website: <http://www.sdvo.be/>

Deze vereniging werkt voor de duurzame exploitatie van de visbestanden op 6 werkgebieden: de vereniging voorziet clusteroverleg met alle betrokken partijen (de sector, de overheid en de wetenschap), steunt onderzoek, tracht het imago van de visserijsector te versterken door opleidingen en voorlichting aan te bieden en poogt ten slotte mee te werken aan een duurzame reglementering voor zowel aquacultuur als beheer van visbestanden en de visserij. Om deze doelstellingen te bewerkstelligen zijn 2 organen in het leven geroepen enerzijds de Task Force Visserij en anderzijds de Core Group Visserij. Onder invloed van de Europese visserijreglementering werden Regional Advisory Committees opgericht, waarvan de North Sea RAC met zijn 5 werkgroepen (Demersal RAC – Flatfish RAC – Spatial Planning – Kattegat & Skaggeak – Socio-economic) er één van is.

Luc Mellaerts	Algemeen Verantwoordelijke
Paul Van Steelant	Algemeen Verantwoordelijke Boekhouding, Administratie en Personeel
Peter De Schuyter	Boekhouding
Danny Huyghebaert	Projectcoördinator
Luc Corbisier	Opvolger Europese RAC's
Goedele Denyse	Administratie
Christine Inghelram	Administratie

4. Marine Harvest (Marine Harvest Pieters N.V. en Marine Harvest Belgium)

Marine Harvest is de wereldleidende onderneming inzake de aquacultuur en verwerking van zeevruchten en vis. Deze onderneming met zetel in Noorwegen wordt in België gerepresenteerd door de Marine Harvest Pieters N.V, gespecialiseerd in de aquacultuur van zalm. Deze N.V. heeft echter 4 verschillende vestigingen in België. Onderstaand is het hoofdkantoor, daarnaast is er nog een rokerij in Oostende en twee vestigingen voor verkoop en distributie in Londerzeel en Namen.

Marine Harvest Pieters N.V.

Industrieterrein Blauwe Toren

Kolvestraat 4

BE-8000 Brugge

Tel: 050/45.85.85

Fax: 050/45.85.86

E-mail: mhpieters@marineharvest.com

Website: <http://www.marineharvest.com/>

Regine Vandecandelaere	PR & Management Assistent
------------------------	---------------------------

5. Vismijn en -veiling

a. **Autonoom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende**

Maritiem Plein 1
 BE-8400 Oostende
 Tel: 059/33.90.90
 Fax: 059/32.05.82
 E-mail: info@vismijnoostende.be
 Website: <http://www.vismijnoostende.be/>

Fabienne De Coster	Secretariaat
Vincent Dewaele	Directie - Afgevaardigd bestuurder
Marc Vieren	Directie - Accounting Manager
Patrick Vermandel	Directie - PR Manager
Dirk Dewilde	Directie - Halchef & Quality Manager
Steve Lowyck	Exploitatie Vismijn
Patyrick Billiau	Exploitatie Vismijn
Michael Baeyens	Logistiek - Aankoop - Aanvoer
Jan Trotteyn	Verantwoordelijke organisatie van lossen en sorteren

b. **Stedelijke Vismijn Nieuwpoort**

Kaai
 BE-8620 Nieuwpoort
 Tel: 058/23.33.64
 Fax: 058/23/67.20
 E-mail: Visveiling.nieuwpoort@yucom.be
 Website: <http://home.scarlet.be/visveiling.nieuwpoort/>

c. **Zeebrugse Visveiling N.V.**

Noordzeestraat 201
 BE-8380 Zeebrugge
 Tel: 050/55.99.33
 Fax: 050/54.67.94
 E-mail: info@zv.be
 Website: <http://www.zv.be/>

Marc Bekaert	Gedelegeerd Bestuurder
Johan Van de Steene	Algemeen Directeur
Jan Meersman	Financieel & administratief directeur
Eddy Landuyt	Commercieel Manager
Filip Van Neck	Commercieel Bediende
Philippe Maryssael	Productieleider, Dierenarts, Kwaliteitsverantwoordelijke
Karel Cuyle	Verantwoordelijke planning
Sofie D'Hondt	Secretariaat

D. Baggerwerken

1. Jan De Nul N.V. (Belgium)

Tragel 60
BE-9308 Hofstade-Aalst
Tel Dredging: 053/73.17.11
Tel Civil: 053/73.15.11
Fax: 053/77.28.55 – 053/78.17.60
E-mail: info@jandenul.com
Website: <http://www.jandenul.com/>

De Jan De Nul Group is een onderneming die gespecialiseerd is in baggeren en landwinning. De onderneming opereert wereldwijd.

Contacten voor de Belgische vestiging in Hofstade-Aalst:

- Etienne Baert
- Christiaan Dekeyzer
- Dave Vander Heyde
- Philip Piron
- Dirk Van Rompaey

2. DEME (Dredging, Environmental & Marine Engineering)

Haven 1025, Scheldedijk 30
BE-2070 Zwijndrecht
Tel: 03/250.52.11
Fax: 03/250.56.50
E-mail: info@deme.be
Website: <http://www.deme.be/>

Net als de Jan De Nul Group heeft DEME zich toegespitst op baggeren en landwinning. Het hoofdkantoor is in België gelegen, maar de onderneming heeft diverse vestigingen over de gehele wereld.

Als eerste contact wordt de heer Hubert Fiers opgegeven. Het management is als volgt samengesteld:

L. Bertrand	Raad van Bestuur; President
R. Bentegeat	Raad van Bestuur
Ph. Delaunois	Raad van Bestuur
L. Franken	Raad van Bestuur

T. Barnelis	Raad van Bestuur
J. Suykens	Raad van Bestuur
M. Stordiau	Raad van Bestuur
A. Bernard	Algemeen Management Team, CEO
T. Van De Kerckhove	Algemeen Management Team, COO
C. Van Meerbeeck	Algemeen Management Team, DLO
M. Maes	Algemeen Management Team, CFO
H. Mommens	Algemeen Management Team, HRM
Ph. Hermans	Algemeen Management Team
M. Ockier	Algemeen Management Team
P. Potvlieghe	Algemeen Management Team
P. Catteau	Algemeen Management Team
D. Poppe	Algemeen Management Team
E. Tancre	Algemeen Management Team

E. De energiesector

1. C-Power

Haven 1025
Scheldedijk 30
BE-2070 Zwijndrecht
Tel: 03/250.55.51
Fax: 03/205.55.52
E-mail: c-power@c-power.be

Website: <http://www.c-power.be/>

'C-Power' is het Belgische bedrijf dat instaat voor de ontwikkeling en de realisatie van een farshore windenergiepark op de Thorntonbank in de Noordzee. De Belgische aandeelhouders in kader van dit project zijn DEME, de Milieuholding van de Waalse Investeringsmaatschappij (S.R.I.W.), de Investeringsmaatschappij van de openbare besturen van het Waals Gewest (SOCOFE) en de Investeringsholding voor de participatie in electriciteits- en nutsbedrijven (NUHMA). Daarnaast vormen de Privaatrechterlijke vennootschap 'energies nouvelles' (50% participatie van Electricité de France (EdF)) en RWE Innogy.

2. Power@Sea N.V.

Haven 1025
Scheldedijk 30
BE-2070 Zwijndrecht
Tel: 03/250.56.33
Fax: 03/250.56.65
E-mail: poweratsea@poweratsea.com

Website: <http://www.poweratsea.com/>

Figuur 10. Representation of the consortium

Bron: <http://www.poweratsea.com/>

'Power@Sea' staat voor offshore windfarm-ontwikkeling en deze onderneming is specifiek opgericht voor het windmolenpark op de Thortonbank. Analooq aan GPower, bestaat de onderneming uit bovenstaande aandeelhouders. Er zijn geen specifieke contacten opgegeven.

3. 3E

Vaartstraat 61
BE-1000 Brussel
Tel: 02/217.58.68
Fax: 02/219.79.89

E-mail: info@3E.eu

Website: <http://www.3e.be/>

Bestaande uit expert uit industrie, publieke sector en onderzoeksgroepen, vormt 3E een onafhankelijke autoriteit in hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en energiestrategie. Op de site werd niet gespecificeerd wie voor wat te contacteren.

4. Belwind

Leuvense Steenweg 555/15
BE-1930 Zaventem
Tel: 02/725.39.20
Fax: 02/725.39.92

E-mail: info@belwind.eu

Website: <http://meewind.nl/belwind/>

Belwind is, analoog aan GPower en Power@Sea, het bedrijf dat instaat voor de bouw van het windmolenpark op de zandbank Bligh Bank voor de kust van Zeebrugge. In tegenstelling tot de twee reeds genoemde 'project' bedrijven, bestaat Belwind uit een ruim aantal partners.⁶²

F. Zand en grind extractie

Belbag V.Z.W.

Het Kompas
Maasstraat 82 bus 2
BE-3640 Kinrooi
Tel: 089/56.08.08
Fax: 089/56.08.09
E-mail: info@belbag.be
Website: <http://www.belbag.be/>

Belbag, de Belgische federatie van grind en zand, tracht de niet-commerciële belangen van de grindproducenten in België te behartigen. Hiervoor onderhoudt Belbag contact met andere bedrijfsorganisaties, openbare besturen, politiek, werkgevers- en werknemersorganisaties.

Volgende personen staan in voor het management van Belbag:

Luc Severijns	Voorzitter
Franck Liebens	Secretaris – Penningmeester
Gert van der Meulen	Beheerder
Hans van der Meer	Beheerder
Luc van der Maat	Beheerder
Guy Deraedt	Beheerder
Wendy Truyen	Secretariaat
Sonja Pannemans	Secretariaat
Bob Daemen	Secretariaat
Werner Couck	Persrelaties – Website

⁶² Zie site <http://meewind.nl/belwind/index.php?page=partners&lang=nl> (online, 7/12/2009).

Volgende bedrijven zijn lid van de federatie:

- Algri
- Belmagri
- Bex
- Bichte rweerd
- De Cup
- Dragetra
- Dragrasa
- Dragratra
- Dranaco
- Sagrex
- Holcim Granulaten
- Grivalim
- Hermaco
- Heymans
- Komatco
- LBU
- Lugo
- SBS
- Varenberg

G. Mariene cultureel erfgoed

Belgica Genootschap V.Z.W.

Wandelaarskaai 7

BE-8400 Oostende

E-mail: info@belgicagenootschap.be

Website: <http://www.belgica-genootschap.be/>

De Belgica Genootschap heeft als doelstelling het maritiem historisch erfgoed te waarborgen en een groter maatschappelijk draagvlak hiervoor te creëren.

Stichtende leden:

- Willy Versluis
- Jean-Louis de Gerlache
- Kjell-G Kjaer
- Walter Loy
- Jan Mees
- Tony Van Autenboer
- Tomas Termote
- Tom Lenaerts
- Marnix Pieters
- Evert Lataire
- NautiV V.Z.W.
- Irene Houben
- Koenraad De Vriese
- Cayers-Habraken
- Herman Decroos
- Yan Verschueren
- Michel Louagie
- Luc Van Coolput
- Briljant V.Z.W

Toegetreden leden:

- Philip Declercq
- Robert Coelus
- Royal Yacht Club van België

H. Vakbonden

Naast de hieronder aangehaalde specifieke vakbond dienen ook de meer algemene vakbonden betrokken te worden als socio-economische actoren zoals de ACV (christelijke), ACLVB (liberale) en de ABVV (socialistische).

Belgische Transportarbeiders Bond (BTB)

Paardenmarkt 66
BE-2000 Antwerpen
Tel: 03/224.34.11
Fax: 03/224.34.49

E-mail: bbt@btb-abvv.be

Website: http://www.btb-abvv.be/NL_index/BTB_NL_index.htm

De Belgische Transportarbeidersbond heeft een aantal onderafdelingen waaronder de afdeling: 'de maritieme sectoren' waardoor alle werknemers tewerkgesteld in de binnenvaart, koopvaardij en zeevisserij beschermd zijn. Daarnaast is een specifieke afdeling opgericht voor het havenpersoneel.

Ivan Victor	Federaal Secretariaat FBF
Marc Loridan	Federaal Secretariaat Havens
Ivan Victor	Federaal Secretariaat Maritieme Sectoren
Frank Moreels	Federaal Secretariaat Wegvervoer en Logistiek

I. NGO's

1. Natuurpunt

Secretariaat
Coxiestraat 11
BE-2800 Mechelen
Tel: 015/29.72.20
Fax: 015/42.49.21

E-mail: Info@natuurpunt.be

Website: <http://www.natuurpunt.be/default.aspx>

Natuurpunt is een private vereniging die zich inzet voor het behoud, het beleid, de educatie en de studie van de natuur a.d.h.v. vrijwilligerswerking. Binnen deze vereniging bestaan enerzijds afdelingen per regio en anderzijds werkgroepen die opgericht zijn specifiek voor een bepaald thema.

De drie afdelingen met impact op het mariene milieu:

Dirk Vanhoecke - Jacques Casselman	Afdeling Middenkust / Voorzitter - Ondervoorzitter
---------------------------------------	---

- Johan Broidioi - Serge Allein - Paul Lingier	- Secretaris - Penningmeester - Beleid
Koen Verschoore	Afdeling Westkust
Patrick Demaecker Bart Denys	Afdeling Oostkust/Knokke-Heist

Werkgroepen specifiek voor kust en zee:

Nathalie De Snijder (Jan Loos)	Kustwerkgroep
Norbert Roothaert	Vogelwerkgroep Westkust
Serge Allein	Vogelwerkgroep Middenkust

2. Volkscoöperatieve Buitengoed C.V.B.A.

Polderdijk 10
BE-8400 Oostende
Tel: 0477/85.41.38

E-mail: info@buitengoed.be

Website: <http://www.buitengoed.be/volkscooperatieve/>

De Volkscoöperatieve Buitengoed tracht de natuur van Oostende en management dichter bij de plaatselijke bevolking te brengen.

diens

3. WWF Belgium

Emile Jacquainlaan 90

BE-1000 Brussel

Tel: 02/340.09.99

Website: <http://www.wwf.be/nl/>

Als internationale natuurbehoudorganisatie tracht het World Wildlife Fund (WWF) zowel de ecosystemen op aarde als de mens te beschermen. Zij doet dit door overleg en samenwerking te promoten en wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

Volgende lijst geeft de meest relevante medewerkers in kader van het mariene milieu weer:

Roland Biegs	Voorzitter van de Raad van Bestuur
Damien Vincent	Algemeen Directeur
Maryssa Cools	Directie Assistent
Geoffroy De Schutter	Directeur Programma's
Aurelie Laurent	Verantwoordelijke ecologische voetafdruk
Geert Lejeune	Verantwoordelijke projecten in Afrika
Sabien Leemans	Policy Coordinator
Madeleine Desclée	Projectmedewerkster ecologische voetafdruk
Sam Van den Plas	Verantwoordelijke programma klimaatsverandering

Philippe Plessers	Projectmedewerker klimaatsverandering
Tim Schockaert	Medewerker Duurzaam Lokaal Milieubeleid
Annick Cockaerts	Medewerker educatieve projecten
Sara De Winter	Medewerker educatieve projecten
Mieke Schevelenbos	Communications and Campaign Manager
Franka Bytebier	Verantwoordelijke Communicatie en Educatie
Isabelle André	Webmaster
Geneviève Crémer	Verantwoordelijke publicaties

4. Greenpeace

Haachte Steenweg 159

BE-1030 Brussel

Tel: 02/274.02.00

Fax: 02/274.02.30

E-mail: info@be.greenpeace.org

Website: <http://www.greenpeace.org/belgium/>

Greenpeace is een internationale organisatie die zich inzet voor het beschermen/behouden van ons leefmilieu en het bevorderen van vrede.

Specifieke verantwoordelijken zijn niet terug te vinden op de internetsite.

5. Bond Beter Leefmilieu

Twekerkenstraat 47

BE-1000 Brussel

Tel: 02/282.17.20

Fax: 02/230.53.89

E-mail: info@bblv.be

Website: <http://www.bondbeterleefmilieu.be/>

De BBL verenigt diverse natuur- en milieuverenigingen in Vlaanderen. De werking van Bond Beter Leefmilieu bestaat uit drie hoofdtaken: het ondersteunen van onze lidverenigingen, het beïnvloeden van het beleid van overheden en bedrijfsleven en duurzame ontwikkeling promoten.

Naast onderstaande lijst van medewerkers voor interne zaken, zijn er ook medewerkers per specifiek domein.

Danny Jacobs	Directeur
Lode Conings	Zakelijk Coördinator
Grace Cooremans	Onderhoud en hygiëne

Stefaan D'Hauwers	Logistieke en administratieve ondersteuning projecten en campagnes
Gerda de Laat	Boekhouden en financieel projectbeheerder
Bram Dousselaere	Human Resource Management
Yves Dumarey	Renovatie en nieuwbouw kantoren – financieel projectbeheer
Bea Lootens en Corinna Schäke	Onthaal en secretariat
Bastiaan Raaij	ICT
Sarah Vandenbroucke	Stafmedewerker fondsenwerking
Sara Van Dyck	Beleidsmedewerker klimaat en energie
Wim Van Gils	Integraal Waterbeheer
Linn Dumez	Landbouw
Erik Grietens	Integraal Ruimtebeheer, Juridische en sociale instrumenten
Kristof Debrabandere	Productbeleid en afval
Jan Turf	Beleidscoördinator

6. Stichting de Noordzee (Nederland)

Drieharingstraat 25

NL-3511 Utrecht

Tel: 030/234.00.16

Fax: 030/230.28.30

E-mail: info@noordzee.nl

Website: <http://www.noordzee.nl/>

Dit is een Nederlandse milieugerichte organisatie met als doelstelling het duurzaam gebruik van de Noordzee te promoten.

Het Bestuur:

Leo Jansen	Voorzitter
Kees Boot	Penningmeester
Albert van der Beesen	Secretaris
Hans van Rooij	Algemeen bestuurslid

Andere medewerkers:

Alex Ouwehand	Directeur
Christine Absil	Visserij
Eelco Leemans	Scheepvaart
Esther Luiten	Adjunct Directeur
Ike Span	Communicatie – Educatie

Jeroes Dagevos	Scheepvaart – Gevaarlijke stoffen
Joke van der Linden	Bureaumanagment – financiële administratie
Joop Coolen	Bouwen op zee en grondstoffenwinning
Margreet van Vilsteren	Visserij
Merijn Mougee	Scheepvaart
Monique van de Water	Noordzeebeleid
Pauli Moolhuijsen - Timmerman	Secretariaat
Sytske van den Akker	Natuur

Thomas Rammelt	Natuurbeleid
----------------	--------------

7. Vogelbescherming Vlaanderen V.Z.W.

Schuttershof 14
9100 Sint-Niklaas
Tel: 03/296.26.80

E-mail: info@vogelbescherming.be

Website: www.vogelbescherming.be

De Vogelbescherming Vlaanderen VZW zet zich vooral in voor alle in het wild levende vogels en inheemse zoogdieren. Vogelbescherming Vlaanderen vzw wordt beheerd door een Raad van Bestuur die momenteel is samengesteld uit 12 leden. De Raad van Bestuur treedt op als college.

Algemeen beheer

Algemeen Directeur	Jan Rodts	Jan.rodts@vogelbescherming.be
Algemeen Coördinator	Katrien Philips	Katrien.philips@vogelbescherming.be
Educatief- en Projectmedewerker	Inge Buntinx	Inge.buntinx@vogelbescherming.be
VOC-Coördinator	Nicolas Brackx	Nicolas.brackx@vogelbescherming.be
Administratief medewerker	Julia Teunen	Julie.teunen@vogelbescherming.be
Boekhouder	Johan Miechielssens	Johan.miechielssens@vogelbescherming.be

Raad van Bestuur

André Verstraeten (Voorzitter)	Voorzitter@vogelbescherming.be
Paul Coeckelberghs (Secretaris)	Paul.coeckelberghs@telenet.be
Vadim Blancquaert	zakenkantoor@megassur.be
Jenny De Laet	famtrapp@scarlet.be
Guy De Meulemeester	Nick.de.meulemeester@pandora.be
Geert De Smet	G.de.smet@skynet.be
Paul Laeveren	Paul.laeveren@hotmail.com
Jan Rodts	Jan.Rodts@vogelbescherming.be
Frederik Thoelen	Frederikthoelen@yahoo.com
Marc Van de Voorde	Marc.vandevoorde@skynet.be
Claude Velter	Claude.velter@vogelbescherming.be
Katrien Werbrouck	Katrien.werbrouck@voc-bulskampveld.be

J. Conclusie

- De toeristische Sector:** Westtoer
- De scheepvaartsector:** Koninklijke Belgische Rederij Vereniging V.Z.W. (KBRV)
Vereniging voor Vlaamse Nautische Bedrijven (NautiV)
De Vlaamse Havenvereniging V.Z.W. (VHV)
- De visserijsector:** Rederscentrale
Vlaamse Vereniging voor Hengelsport Verbonden V.Z.W. (V.V.H.V.)
Stichting Duurzame Visserijontwikkeling V.Z.W. (S.D.V.O.)
Marine Harvest (Pieters N.V. en Belgium)
Vismijn en -veiling: Autonoom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende
Stedelijke Vismijn Nieuwpoort
Zeebrugse Visveiling N.V.
- Baggerwerken:** Jan De Nul N.V. (Belgium)
DEME (Dredging, Environmental & Marine Engineering)
- Energiesector:** C-Power
Power@Sea N.V.
3E
Belwind
- Zand en grind extractie:** Belbag V.Z.W.
- Mariene cultureel erfgoed:** Belgica Genootschap V.Z.W.
- Vakbonden:** Belgische Transportarbeiders Bond (BTB)

NGO's: Natuurpunt

Volkscoöperatieve Buitengoed C.V.B.A.

WWF Belgium

Greenpeace

Bond Beter Leefmilieu

Stichting Noordzee (Nederland)

Vogelbescherming Vlaanderen V.Z.W.

DEELASPECT V. VOORSTELLEN VOOR EEN AANGEPASTE SOCIO-ECONOMISCHE ADVIESSTRUCTUUR MET BETREKKING TOT HET MARIENE MILIEU

A. Reeds bestaande voorstellen voor een adviesstructuur in het kader van het mariene milieu

1. Kustzoneraad

In het project “Bestuurlijke verankering voor Geïntegreerd Kustzonebeleid” zijn reeds diverse voorstellen gedaan om het concept adviesverlening verder uit te werken. Deze ideeën kunnen dienen als inspiratiebron voor de oprichting van een federale socio-economische adviesstructuur voor het mariene milieu. Let wel, de voorstellen gedaan in kader van bovengenoemd project zijn wel gestart met de bedoeling een Vlaams – federale structuur te ontwikkelen.

Het onderstaande voorstel voor een overkoepelende bestuurlijke instantie gaat uit van een overlegfunctie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus, maar is aanpasbaar naar een louter federaal adviesorgaan.

De bevoegdheden gerelateerd aan het mariene milieu zijn versnipperd over de vier verschillende beleidsniveaus, met name het federale, regionale, provinciale en lokale niveau. Naast deze verticale desintegratie, zijn de bevoegdheden binnen één beleidsniveau ook opgesplitst naar de verschillende beleidsaspecten wat de hele beleidsstructuur complex en weinig transparant maakt. Wanneer er een dermate desintegratie is van de bevoegdheden binnen één domein, dienen de verschillende bevoegde beleidsinstanties duidelijk op elkaar te zijn afgestemd. In het project ‘Voorstel voor bestuurlijke en juridische verankering voor Geïntegreerd Kustzonebeheer’ van 2002 stelde men verschillende oplossingen voor. Een dergelijke versnippering kan o.a. tegengegaan worden door bevoegdheden over te hevelen naar één enkel beleidsniveau en/of de bevoegdheden van één beleidsniveau te centraliseren bij één instantie.⁶³

In het project werd voorgesteld een *overkoepelende bestuurlijke instantie* op te richten in de vorm van een samenwerkingsakkoord. De instantie zou gekenmerkt worden door strikte integratie gezien er enkel één beslissing genomen wordt, maar er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering geldt. Deze overkoepelende instantie zou bestaan uit een permanent secretariaat, een ambtelijke overleggroep die het politiek niveau advies verleent en formeel bijstaat in het vormen van

⁶³ Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, ‘Advies van 5 april 2001 over het geïntegreerd beheer van kustgebieden (GBKG)’, 13, Brussel, 2001, p. 7-8.

beleid omtrent het mariene milieu en een Kustzoneraad.⁶⁴ Om een dergelijke structuur op te richten is een formeel samenwerkingsakkoord vereist op basis van art. 92 bis, § 1 Bijz. Wet van 1980.⁶⁵

- Het Permanent Secretariaat

Het permanent secretariaat dient in te staan voor de informatieverstrekking naar het brede publiek toe en de communicatie met en tussen de verschillende actoren. Daarnaast vervult het secretariaat een filterfunctie voor de ambtelijke overleggroep gezien deze directe en neutrale ondersteuning dient te bieden aan het ambtelijk overleg. Binnen het voorgenoemde project werden zowel de Provincie West-Vlaanderen als het VLIZ aangehaald als mogelijk niveau om een permanent secretariaat onder te brengen. Let wel dat beide genoemde instellingen zich op Vlaams niveau bevinden.

- De ambtelijke overleggroep

De ambtelijke overleggroep of de Kustzone Commissie (Coördinatiecommissie Geïntegreerd Kustzonebeleid) bevat uitsluitend ambtenaren⁶⁶, formuleert een langetermijnvisie en kan adviezen geven op eigen initiatief zowel als op vraag van een derde.

- De Kustzoneraad

Daarnaast wordt een Kustzone Raad (Raad Geïntegreerd Kustzonebeleid) in het leven geroepen. Gezien de vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen in de Raad zetelen, is vooral het voorstel 'Kustzone Raad' van belang als inspiratiebron voor de mogelijke oprichting van een federale socio-economische adviesstructuur voor het mariene milieu. De Raad kan enkel advies leveren wanneer de Commissie of Subcommissie hierom vraagt en in de volgende 3 gevallen is de adviesverlening van de Raad verplicht:

- Het ontwerp van langetermijnvisie van de kustzone;
- Het ontwerp van voortgangsrapport;
- Alle andere onderwerpen inzake geïntegreerd kustzonebeleid die hen worden voorgelegd door de Kustzonecommissie.⁶⁷

⁶⁴ A. CLIQUET, F. MAES en J. SCHRIJVERS, "Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone", Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 25-40.

⁶⁵ Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, B.S. 15 augustus 1980.

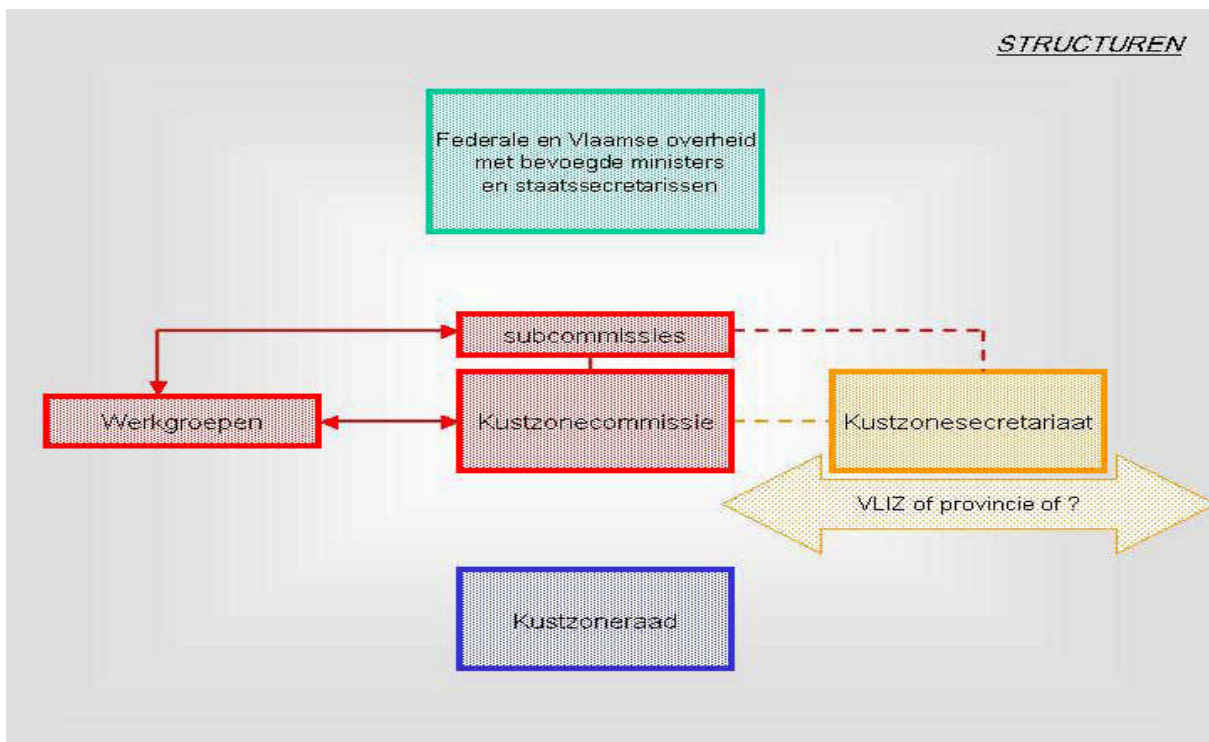
⁶⁶ Eventueel wetenschappelijke deskundigen indien daarvoor vraag is.

⁶⁷ A. CLIQUET, F. MAES en J. SCHRIJVERS, "Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone", Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 41-60.

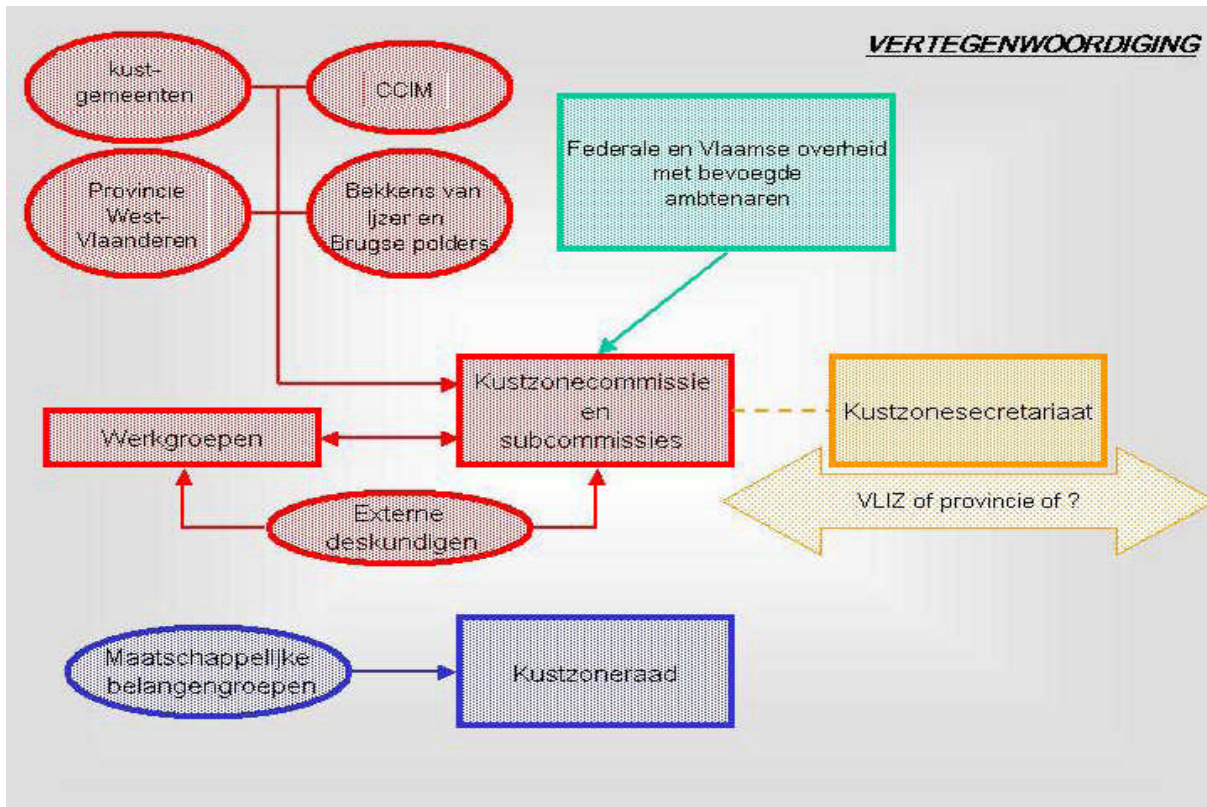
De Raad bestaat uit vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen die betrokken zijn bij het geïntegreerd kustzonebeleid, aangeduid in gemeenschappelijk overleg door de federale en Vlaamse regering. De federale en Vlaamse regering bepalen in gemeenschappelijk overleg het aantal leden, de wijze van voordracht en benoeming van de leden, en de nadere regels voor de werking van de Kustzoneraad.

De functie van deze Kustzoneraad dient uiteraard gezien te worden in het geheel van het voorstel dat werd gedaan in het project 'Bestuurlijke verankering geïntegreerd kustzonebeleid'. Deze Raad kan niet los worden gezien van de overige structuren en de beleidsinstrumenten die door het voorstel van samenwerkingsakkoord in het leven werden geroepen (zoals de langetermijnvisie voor de kustzone). De focus van dit voorstel lag op het geïntegreerd kustzonebeleid, met de nadruk op materies waar er een land-zee interactie is.

Alhoewel het voorstel van samenwerkingsakkoord niet werd verwezenlijkt, is er op ambtelijk vlak wel een structuur in het leven geroepen, met name de Kustwacht.

Figuur 11. Voorgestelde structuur van ambtelijke overleggroep onder het project.

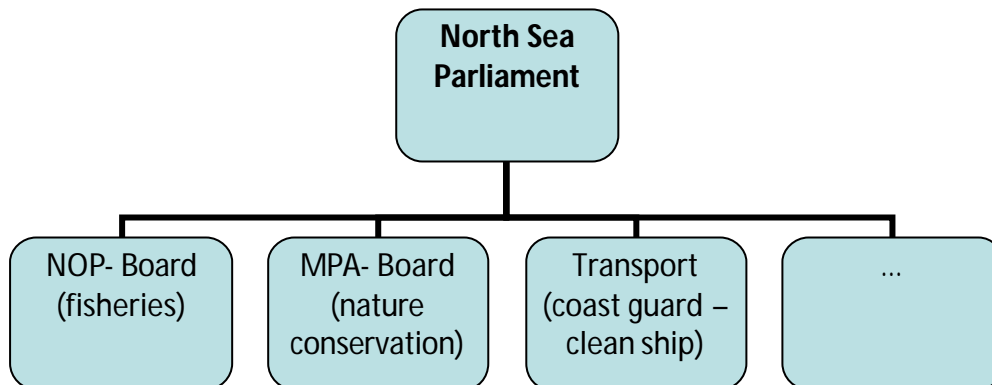
Figuur 12. Voorgestelde vertegenwoordiging binnen de ambtelijke overleggroep onder het project.

Bron: A. CLIQUET, F. MAES en J. SCHRIJVERS, "Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone", Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 70-71.

2. De oprichting van een nationaal Noordzee Parlement.

Een ander voorstel tot verhoging van de participatie van het middenveld in de besluitvorming rond het mariene milieu van onze Belgische Noordzee, werd in 2008 opgeworpen door de Heer B. Slabbinck. Gezien de integratie van beleidsvelden zich meer en meer begint op te dringen vooral in casu het mariene milieu, wat bevestigd wordt door de holistische/ecosysteembenadering van de EU, biedt de oprichting van een nationaal Noordzee Parlement een alternatief. Een nationaal parlement zou namelijk de nadelen van de complexe bevoegdheidsverdeling tussen Vlaamse, federale en lokale overheid omzeilen. Daarnaast wordt er een platform gecreëerd waar participatie inzake Europese en internationale zaken mogelijk wordt. Het nationaal Noordzee Parlement verkrijgt volgens het

voorstel een eigen beslissingsrecht en kan dus zowel advies leveren op verzoek van derden als op eigen initiatief.⁶⁸ Bestaande structuren worden geïntegreerd binnen het 'parlement'.

Figuur 13. Het voorstel tot oprichting van een Noordzee-Parlement

Bron: SLABBINCK B., 'Discussion Paper: Mare liberum or mare nostrum? A plea for a national (and European) North Sea Parliament', Natuurpunt (Birdlife Belgium), 25 mei 2008, p.1-2.

Het voorstel van een Noordzee-parlement is zinvol, alhoewel de terminologie minder geschikt is en verwarrend kan zijn. De voorgestelde structuur krijgt immers geen parlementaire bevoegdheden. Het idee om eventuele bestaande overlegstructuren hierin op te nemen, is wel zinvol. Ook een eigen initiatiefrecht voor advisering is zinvol om de participatie aan het beleid te vergroten.

B. Voorstel voor een nieuwe federale adviesstructuur inzake het mariene milieu

Hier wordt aan de hand van een grondige analyse van zowel de reeds bestaande gerelateerde adviesstructuren als de reeds bestaande voorstellen rond een adviesstructuur voor het mariene milieu, getracht een ontwerpadviesstructuur op te bouwen.

1. De juridische grondslag

Inzake de formele basis van een adviesstructuur heeft men de keuze tussen enerzijds het aanpassen van bestaande wetgeving en anderzijds het opstellen van nieuwe wetgeving.

⁶⁸ B. SLABBINCK, 'Discussion Paper: Mare liberum or mare nostrum? A plea for a national (and European) North Sea Parliament', Natuurpunt (Birdlife Belgium), 25 mei 2008, p 1-2.

Aanpassen van bestaande wetgeving

Gezien het hier gaat over een adviesstructuur op het federale niveau, is de aanpassing van *federale* wetgeving vereist. Er worden twee mogelijkheden onderscheiden:

- aanpassing van de Wet marien milieu; of
- aanpassing van de Wet van 13 februari 2006.

Een eerste mogelijkheid voor aanvulling van bestaande wetgeving, is het voorzien van een wettelijke basis voor een adviesstructuur in de Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.⁶⁹ Een mogelijke beperking hierbij is dat bepaalde aspecten niet worden geregeld door deze wet (bv. geen expliciete basis voor mariene ruimtelijke planning; geen basis voor vergunningverlening en milieueffectenbeoordeling voor zandwinnings). Een aanpassing van de wet vergt een ruime bevoegdheid inzake adviesverlening voor alle aspecten die te maken hebben met het mariene milieu.

Een andere mogelijkheid tot aanpassing van bestaande wetgeving is de opsplitsing publiek – betrokken publiek aan te brengen in de Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu, en vervolgens voor het betrokken publiek een federale adviesraad op te richten.⁷⁰ Deze wet heeft echter een ruimer toepassingsveld dan het marien milieu, want handelt over alle federale materies. In de wet gaat het ook over het 'publiek' terwijl het zinvol blijft om specifieke stakeholders te consulteren.

Logischerwijze kan dan bij de procedure met inspraak onder de respectievelijke wet, de neerlegmogelijkheid van opmerkingen bij de BMM voor het betrokken publiek omgevormd worden tot het leveren van een advies door de federale adviesraad aan de BMM. De overige mogelijkheden tot inspraak van het betrokken publiek die reeds opgesomd zijn onder '*Deelaspect II*' kunnen mogelijks eveneens het subject worden van de op te richten adviesstructuur.

⁶⁹ Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België gewijzigd bij Wet van 3 mei 1999, de Wet van 17 september 2005 en de Wet van 21 april 2007, *B.S.* 12 maart 1999.

⁷⁰ Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu, *B.S.* 10 maart 2006.

Uitvaardigen van nieuwe wetgeving

Ingeval zou worden geopteerd voor het uitvaardigen van nieuwe wetgeving, dan zijn er twee opties. Een eerste mogelijkheid is het uitvaardigen van een federale wet inzake de oprichting van een federale adviesraad marien milieu. In dit geval is adviesverlening beperkt tot federale bevoegdheden. Een tweede mogelijkheid is het sluiten van een federaal -Vlaams samenwerkingsakkoord. Dit heeft als voordeel zowel de Vlaamse als federale overheid adviezen kunnen vragen aan een dergelijk adviesraad over aangelegenheden betreffende de hele kustzone (met een mariene en terrestrische component) (zie verder bij alternatieven).

2. Mandaat

Hierna wordt verder gewerkt met de optie van de oprichting van een nieuwe federale adviesstructuur, op grond van federale wetgeving (hetzij door aanpassing van de Wet marien milieu; of de aanpassing van de Wet van 2006; of het uitvaardigen van nieuwe wetgeving).

Los van de juridische basis kunnen volgende adviesverleningen aldus aan een federale adviesraad worden toegewezen:

-Adviesverlening voor het milieueffectenrapport vereist bij de aanvraag tot een concessie voor de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen in de territoriale zee en het continentaal plat t.a.v. de BMM (Wet van 13 juni 1969).

-Adviesverlening voor beleidsplannen voor beschermde mariene gebieden t.a.v. de Directeur-generaal Leefmilieu (Wet 20 januari 1999).

-Adviesverlening voor vergunningen en machtigingen voor bepaalde activiteiten (de procedure met inspraak) in de mariene rechtsgebieden onder Belgische rechtsbevoegdheid t.a.v. de BMM (K.B. 7 september 2003).

-Adviesverlening voor milieuplannen en programma's van de overheid voor mariene milieu aangelegenheden.

-Enige adviesvraag van de federale overheid in verband met het mariene milieu.

-Eigen initiatiefrecht voor advisering over het mariene milieu.

Belangrijk is dat een advisering door stakeholders niet in de plaats komt van bestaande procedures, maar er naast komt. Het is ten andere verplicht om het publiek (ruimer dan alleen stakeholders) de mogelijkheid tot inspraak te bieden.

3. De organisatie en structuur

- De MaMi-Raad

In de Mariene Milieu Raad (MaMi-Raad) zetelen de vertegenwoordigers van alle socio-economische belangengroepen met activiteiten/belangen gerelateerd aan het mariene milieu. De federale

overheid bepaalt welke socio-economische sectoren en hoeveel vertegenwoordigers per sector worden afgevaardigd. De vertegenwoordigers worden aangeduid op voordracht van de respectievelijke stakeholdersvereniging. De samenstelling van de MaMi-Raad kan daarnaast ook variëren. Er kan gekozen worden voor een vaste samenstelling waar bij iedere vergadering alle vertegenwoordigers aanwezig zijn onafhankelijk van de aard of inhoud van het te bespreken dossier. Daarnaast bestaat ook de optie de samenstelling variabel te maken afhankelijk van de aard van het voorliggende dossier of de inhoudelijke context ervan. Deze keuze houdt de afweging in tussen enerzijds de grootte van het draagvlak en anderzijds de graad van vooruitgang binnen de Raad. Indien ieder dossier door de gehele groep vertegenwoordigers wordt beoordeeld, richt men zich tot alle belangengroepen met een groot draagvlak tot gevolg. Omgekeerd zorgt dit net voor mogelijke vertraging bij de vorming van een advies gezien 'hoe hoger het aantal leden, hoe moeilijker consensus bereikt wordt'. Een dergelijke redenering gaat natuurlijk enkel op wanneer de MaMi-Raad in eerste instantie consensus dient te bereiken alvorens tot stemming over te gaan zoals het voor de MiNa-Raad vastgesteld is.

Een mandaat als vertegenwoordiger in een adviesstructuur duurt gemiddeld 4 jaar en is mogelijks hernieuwbaar. Het *voorzitterschap* is het beste jaarlijks roterend, naar analogie met de MiNa-Raad. In de MiNa-Raad worden om die reden, de diverse vertegenwoordigers van de belangengroepen onderverdeeld in drie groeperingen: de milieuverenigingen, de socio-economische organisaties en de organisaties verbonden aan de open ruimte.⁷¹ Het voorzitterschap is dus afwisselend in handen van een vertegenwoordiger van de milieuverenigingen, de socio-economische organisaties of de organisaties verbonden aan de open ruimte. De onderverdeling 'organisaties verbonden aan de open ruimte' is in kader van een adviesstructuur voor het mariene milieu minder relevant. Logischerwijze dienen de groeperingen voor het mariene milieu beter beperkt te worden tot socio-economische organisaties en milieuverenigingen. De voorzitter staat in voor het voorbereiden van de agenda van de Raad en dit in nauwe samenwerking met het Secretariaat. Daarnaast leidt hij ook de vergaderingen van de Raad en logischerwijze deze van het Bureau.

- Werkgroepen

Er kunnen eventueel gespecialiseerde Werkgroepen opgericht worden voor specifieke deeldomeinen binnen het mariene milieu. Een beperkte groep vertegenwoordigers zetelt hier op basis van expertise en betrokkenheid binnen het desbetreffend domein. Deze werkgroepen hebben als doel gerichte ondersteuning te bieden aan de MaMi-Raad bij diens adviesvorming. Gezien de wetenschappelijke instellingen niet opgenomen zijn onder de oplijsting van de socio-economische actoren, kan de mogelijkheid openstaan om binnen de werkgroepen externe deskundigen uit te nodigen.

- Het Secretariaat

⁷¹ Open ruimte kan omschreven worden als 'een eerder concave gevormde oppervlakte land die begrensd wordt door min of meer ondoorzichtige massa's of schermen'. In de praktijk slaat dit op de ruimtelijke inrichting van land, de regeling m.b.t. het platteland en dergelijke.

Het Secretariaat staat in voor de logistieke organisatie van de werkzaamheden van de MaMi-Raad en de informatieverstrekking naar buiten toe.

- Het Bureau of Dagelijks Bestuur

Het Bureau staat in voor het dagelijks bestuur van de MaMi-adviesstructuur. Hierin zetelen in eerste instantie de voorzitter, de vicevoorzitter, het Secretariaat of een vertegenwoordiging daarvan en een kleine selectie aan vertegenwoordigers van het middenveld die zich mede engageren voor het alledaags beleid van de adviesstructuur. Ter vergelijking, in het Dagelijks Bestuur van de MiNa-Raad zetelen 9 bestuursleden, het Dagelijks Bestuur van de SERV bestaat uit 4 leden.

Zij dienen een huishoudelijk reglement op te stellen waarin o.a. de stemprocedure en vertegenwoordiging geregeld zijn. Betreffende vertegenwoordiging lijkt het niet interessant om de aanwezigheid van de vertegenwoordigers in vergaderingen verplicht te maken maar er is wel een mechanisme vereist die misbruik inzake vertegenwoordiging dient te voorkomen. Om die reden is het interessant enerzijds een vaste vertegenwoordiger en anderzijds een plaatsvervanger te voorzien voor elke stakeholder. Het totale aantal vertegenwoordigers zowel vaste als plaatsvervangers, varieert voor de geanalyseerde adviesstructuren tussen de 25 en de 50.

4. Het initiatief inzake advisering

Gezien het hier gaat over een federale adviesstructuur zal in eerste instantie de advisering gebeuren op vraag van de federale overheid met name de Ministers, Staatssecretarissen, de Kamer van Volksvertegenwoordiging en de Senaat.⁷² Daarnaast bestaat de vraag of het ook nodig is om deze adviesstructuur eveneens open te stellen voor de Vlaamse overheid. Dient bijvoorbeeld voor het Kustverdedigingsplan opgesteld door MDK (Vlaams Gewest), advies gevraagd te worden bij de op te richten MaMi-Raad? In eerste instantie gaat het over een Vlaamse bevoegdheid in het bijzonder zeevering en havens, maar het Kustverdedigingsplan heeft ook impact op het mariene milieu wat een federale bevoegdheid is. Men kan echter niet zomaar het bestaan van de Vlaamse adviesstructuren zoals de MiNa-Raad en de SALV ontkennen. Bovendien zou de financiering van de federale adviesstructuur gebeuren vanuit de federale overheid, wat uiteraard bemoeilijkt om Vlaamse beleidsplannen en dergelijke aan een federale adviesraad voor te leggen.

Gezien deze op te richten adviesstructuur zou functioneren naast de reeds bestaande adviesstructuren zowel op federaal als op Vlaams/Waals niveau dient de impact van de wisselwerking tussen de diverse adviezen binnen het mariene milieu geïdentificeerd te worden. Om een betere wisselwerking te verzekeren kan eventueel voorzien worden in een zelfde vertegenwoordiging in verschillende raden. In de SALV is er bij de vertegenwoordiging van

⁷² Dit zijn ook de instanties die om advies kunnen verzoeken bij de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.

milieuverenigingen de voorwaarde in de oprichtingswet gevoegd dat deze ook dienen te zetelen in de MiNa-Raad. Er zijn hierbij wel vragen naar praktische haalbaarheid.

Een ander middel om de wisselwerking te verbeteren, is het uitnodigen van een waarnemer van de andere adviesraden bevoegd inzake milieu- en socio-economische aangelegenheden, op de eigen Algemene Vergadering. Zo nodigt de FRDO waarnemers uit van de MiNa-Raad, de CWEDD, de Raad voor het Leefmilieu van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Economisch en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de SERV, de CESRW en het Nationaal Comité voor de Energie.⁷³

Naar analogie met de geanalyseerde adviesstructuren, dient er een termijn voor adviesvorming te worden gedetermineerd. Bij de FRDO is de adviestermijn 3 maanden, wat kan verkort worden tot minimum 2 weken in geval van hoogdringendheid. Voor de MiNa-Raad is de adviestermijn vastgesteld op 30 dagen en minimum 10 dagen bij hoogdringendheid.

5. De financiering

Een adviesstructuur wordt steeds in eerste instantie gefinancierd door een dotatie of subsidie van de overheid aan wie zij advies formuleert, in dit geval de federale overheid. Daarnaast kan de MaMi-Raad ook financiering verwerven via eigen inkomsten. Zoals reeds aangehaald, worden dergelijke inkomsten verworven door het publiceren van studies en rapporten, het organiseren van workshops en studiedagen, enz.

C. Alternatieven voor de oprichting van een nieuwe federale adviesstructuur

Het oprichten van een nieuwe federale adviesstructuur heeft een aantal voordelen:

- Er wordt een op maat gesneden adviesorgaan voor het mariene milieu opgericht.
- Door een formele rechtsgrond te geven aan deze raad wordt het mandaat duidelijk vastgesteld.
- De vertegenwoordigers van de stakeholders in deze raad zijn representatief voor het mariene milieu.
- Door het specifieke en beperkte mandaat van de raad (toegespitst op het mariene milieu) kan de betrokkenheid van de stakeholders bij het mariene beleid worden vergroot.

Er zijn echter ook een aantal nadelen verbonden aan de oprichting van een nieuwe raad:

⁷³ Art. 2, Koninklijk Besluit van 10 augustus 1998 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, B.S. 23 september 1998.

- Overbevraging van stakeholders (die reeds vaak al zetelen in bestaande raden).
- Nood aan bijkomende financiële middelen voor de oprichting en het functioneren van een nieuwe raad.
- Een federale adviesraad is beperkt tot adviesvragen vanuit de federale overheid en zal normaal gezien geen adviesvragen ontvangen van de Vlaamse overheid.

Naast het oprichten van een nieuwe adviesstructuur op federaal niveau, zijn er mogelijk enkele alternatieven voor adviesverlening inzake het mariene milieu. Er worden hierna 4 alternatieven onderscheiden:

- Gebruik maken van bestaande federale adviesstructuur (FRDO);
- Gebruik maken van een bestaande Vlaamse adviesstructuur (Mina-Raad);
- Oprichting van een adviesstructuur op grond van een samenwerkingsakkoord;
- Informele advisering.

Gebruik maken van bestaande adviesraden

Als mogelijk alternatief voor de oprichting van een nieuwe structuur, zou er kunnen voor geopteerd worden om gebruik te maken van bestaande adviesraden. In de eerste plaats wordt daarbij gedacht aan de Mina-Raad en de FRDO. Beide raden hebben in het verleden reeds geadviseerd over mariene dossiers (bv. Advies inzake mariene strategie door Mina-Raad (zie bijlage); advies inzake uitvoeringsbesluiten bij wet marien milieu door FRDO, zie voorbeelden in deel III).

Gebruik maken van bestaande raden heeft een aantal voordelen:

- Er is reeds ondersteuning is door een bestaand secretariaat en er is ervaring inzake adviesverlening.
- Er zijn geen extra financiële middelen nodig.
- Overbevraging van stakeholders wordt vermeden.
- Er is geen wetswijziging vereist indien men een specifieke werkgroep wil inrichten gespecialiseerd voor 'Mariene Milieu' binnen de FRDO. Gezien de werkgroepen van de FRDO opgericht worden op de algemene vergadering en deze niet bij naam opgesomd staan in de oprichtingswet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake

duurzame ontwikkeling noch het huishoudelijk reglement⁷⁴, dient hiervoor geen wetswijziging te worden doorgevoerd.

- Indien men een additionele werkcommissie 'Mariene Milieu' wenst op te richten binnen de MiNa-Raad is wel een decreetwijziging vereist, aangezien de Vlaamse regering hiervoor bevoegd is en deze bij naam staan vermeld in het decreet.⁷⁵ Er is geen wetswijziging vereist indien de Werkgroep Kust en Zee wordt verdergezet. Maar het is momenteel niet duidelijk wat het statuut van deze werkgroep is (zie ook supra deel III).
- Het gebruik van de FRDO heeft als voordeel dat er een brede waaier van advisering mogelijk is (duurzame ontwikkeling), wat ruimer is dan het leefmilieubeleid sensu stricto.

Mogelijke nadelen voor deze optie zijn:

- De huidige raden zijn in hun huidige samenstelling onvoldoende representatief voor de belangrijkste stakeholders van het mariene milieu. Het valt dus zeer te betwijfelen of er met voldoende deskundigheid kan worden geadviseerd en of de juiste stakeholders uiteindelijk hun advies kunnen uitbrengen. Dit kan echter verholpen worden door de adviezen te laten voorbereiden in specifieke werkgroepen (zoals de Werkgroep Kust en Zee van de MiNa-Raad), waarin wel de specifieke mariene stakeholders vertegenwoordigd zijn. Het oprichten van specifieke werkgroepen inzake zee en kust kan ook de aandacht voor het mariene milieu vergroten binnen de bestaande raden.
- Mogelijk gebrek aan efficiëntie van formele adviesraden ('praatbarak').
- Advisering binnen de FRDO kan geen formele adviesvraag krijgen van de Vlaamse overheid. Dit geldt ten andere ook voor een nieuwe federale adviesraad. De Vlaamse MiNa-raad kan evenmin een formele adviesvraag krijgen van de federale overheid.

Oprichting van een adviesstructuur op grond van een samenwerkingsakkoord

Er kan een adviesstructuur worden opgericht door een formeel samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en federale regering. Deze optie ligt in dezelfde lijn als het voorstel dat gedaan werd

⁷⁴ Koninklijk Besluit van 10 augustus 1998 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, *B.S.* 23 september 1998.

⁷⁵ Decreet van 30 april 2004 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel 'Strategische Adviesraad' en tot wijziging van diverse andere decreet, *B.S.* 8 juni 2004.

onder het project 'Bestuurlijke verankering voor Geïntegreerd Kustzonebeleid' voor de oprichting van een Kustzoneraad.⁷⁶

Het voordeel van een dergelijke optie is dat zowel de Vlaamse als federale overheid adviesvragen kunnen stellen aan de Kustzoneraad over aangelegenheden betreffende de hele kustzone (met een mariene en terrestrische component). Het nadeel is dat de oprichting van een nieuwe raad het 'adviesradenlandschap' verzaard. Dit kan leiden tot een overbevraging van stakeholders (zie ook bij de oprichting van een federale adviesraad).

Informele advisering

Naast gebruik maken van een formele adviesstructuur, kunnen ook *informele contacten* met stakeholders bijzonder nuttig zijn in concrete dossiers (zie bv. het proces inzake afbakening van mariene beschermde gebieden, zoals beschreven in Bogaert et. al.⁷⁷).

Ook deze optie kent voor- en nadelen:

- Het voordeel van informele processen is dat er kan worden ingespeeld op de noodzaak aan advisering in concrete dossiers en dat er advies wordt gevraagd aan de betrokken stakeholders.
- Informele processen kunnen ook het vertrouwen vergroten door de rechtstreekse contacten.
- Een nadeel van informele processen is de vrijblijvendheid voor zowel de stakeholders als de overheid. Voorts kunnen informele processen leiden tot een gebrek aan transparantie en een gevaar voor parallelle, ondoorzichtige processen.

Gelet op de nadelen, is het uitsluitend kiezen voor informele advisering wellicht geen goede optie. De combinatie van formele adviesverlening met informele processen is wel aan te raden. Bij de informele adviesverlening kan het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer een belangrijke rol vervullen. Elementen hierbij zijn:

- Overzicht bijhouden van bestaande adviesprocedures (bv. via een website);

⁷⁶ A. CLIQUET, F. MAES en J. SCHRIJVERS, "Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone", Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, p. 25-40.

⁷⁷ BOGAERT, D., CLIQUET, A., DE WAEN, D. & MAES, F., De afbakening van de mariene beschermde gebieden in België. Een beleidsanalyse, in BOGAERT, D., CLIQUET, A. & MAES, F. (eds.), Kustzonebeleid : samen in zee ?, Antwerpen, MAKLU, 2008, 59-108 .

- Het organiseren van informele processen op ad hoc basis (naar aanleiding van concrete dossiers);
- Hulp bij formele procedures (bv. opmaak contactlijsten enz.).

D. Conclusie

1. **Reeds bestaande voorstellen voor een adviesstructuur in kader van het mariene milieu**

- Kustzoneraad

- Vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen
- Uitdrukkelijke openbaarheid van vergaderingen
- Adviesverlening niet mogelijk op eigen initiatief, enkel op vraag van Commissie of Subcommissie.
- Verplicht advies bij:
 - Het ontwerp van langetermijnvisie van de kustzone;
 - Het ontwerp van voortgangsrapport;
 - Alle andere onderwerpen inzake geïntegreerd kustzonebeleid die hen worden voorgelegd door de Kustzonecommissie.

- Noordzee Parlement

- Kan de nadelen van de complexe bevoegdheidsverdeling tussen Vlaamse, federale en lokale overheid omzeilen.
- Platform voor participatie inzake Europese en internationale zaken.
- Advies mogelijk zowel op eigen initiatief als op verzoek van derden.

2. **De stapsgewijze opbouw van een ontwerpadviesstructuur inzake het mariene milieu**

- De juridische grondslag

- Aanpassen van de Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België; of
- Aanpassen van de Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu; of
- Nieuwe federale wet.

- De organisatie en structuur

- *DE MaMi-RAAD*

- Hierin zetelen de vertegenwoordigers van alle belangengroepen⁷⁸ met activiteiten gerelateerd aan het mariene milieu. Best enerzijds een vaste vertegenwoordiger en

⁷⁸ Zie 'Deelaspect IV' voor de oplistijng van de verschillende socio-economische belangengroepen werkzaam binnen het mariene milieu.

anderzijds een plaatsvervanger aanduiden. Totaal kan variëren tussen de 25 en de 50 vertegenwoordigers.

- De federale overheid bepaalt welke sectoren en hoeveel vertegenwoordigers er worden aangeduid. De vertegenwoordigers worden aangeduid op voordracht van de stakeholdersverenigingen.
 - De samenstelling van de Raad kan vast zijn (alle vertegenwoordigers aanwezig op iedere vergadering) of variabel (aanwezigheid afhankelijk van aard of inhoud van het dossier). Deze beslissing representeert de keuze tussen enerzijds een groter draagvlak en anderzijds een betere werkbaarheid.
 - De beslissingen in de MaMi-Raad worden het beste in eerste instantie bereikt met consensus, pas wanneer consensus onmogelijk is, kan men gebruik maken van stemming (naar voorbeeld van de MiNa-Raad).
 - Het mandaat van vertegenwoordiger geldt voor 4 jaar en is mogelijks hernieuwbaar.
 - Het voorzitterschap is het beste jaarlijks roterend naar voorbeeld van de MiNa-Raad. Daar wordt gebruik gemaakt van het groeperen van de stakeholders naar hun primaire belangen: socio-economische verenigingen en milieuverenigingen.
 - **WERKGROEPEN**
 - Oppericht ter ondersteuning van de MaMi-Raad voor specifieke deeldomeinen binnen het mariene milieu. Hiervoor kunnen externe deskundigen worden uitgenodigd om de werkgroep bij te staan.
 - **HET SECRETARIAAT**
 - Staat in voor de logistieke organisatie van de werkzaamheden van de MaMi-Raad en de communicatie naar buiten toe.
 - Vooral van belang wanneer ook financiering via eigen inkomsten.
 - **HET BUREAU OF DAGELIJKS BESTUUR**
 - Staat in voor het dagelijks bestuur van de MaMi-adviesstructuur en stellen een huishoudelijk reglement op.
 - De voorzitter, vicevoorzitter, het Secretariaat of een vertegenwoordiging daarvan en een kleine selectie van vertegenwoordigers zetelt hier.
 - Het initiatief inzake advisering
 - Advisering op vraag van federale overheid (Ministers, Staatssecretarissen, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat).
 - De coherentie tussen de diverse adviezen: eventueel dezelfde vertegenwoordigers in dezelfde raden.
 - Termijn voor adviesvorming
 - De financiering: dotatie of subsidie van de federale overheid en de eigen inkomsten.
- 3. Alternatieven voor de oprichting van een nieuwe adviesstructuur**
- De mogelijke alternatieven op een rijtje met voor- en nadelen:

Structuur	Voordelen	Nadelen
Nieuwe federale raad	<ul style="list-style-type: none"> -Op maat gesneden van mariene milieu -Duidelijk mandaat door formele rechtsgrond -Mariene stakeholders zijn vertegenwoordigd 	<ul style="list-style-type: none"> -Overbevraging stakeholders -Beperkt tot federale adviesvragen -Extra financiële middelen vereist
Kustzoneraad (samenwerkingsakkoord)	<ul style="list-style-type: none"> -Op maat gesneden van mariene en kustzonemilieu -Adviesvragen van zowel federale als Vlaamse overheid 	<ul style="list-style-type: none"> -Overbevraging stakeholders -Extra financiële midelen vereist
FRDO	<ul style="list-style-type: none"> -Gebruik maken van bestaand secretariaat en ervaring -Oprichting van werkgroep Mariene milieu vereist geen wetswijziging -Breder kader (duurzame ontwikkeling) 	<ul style="list-style-type: none"> -In huidige vorm niet representatief voor mariene milieu -Beperkt tot federale adviesvragen
MiNa-Raad	<ul style="list-style-type: none"> -Gebruik maken van bestaand secretariaat en ervaring -Voortzetting van werkgroep Kust en zee vereist geen wetswijziging 	<ul style="list-style-type: none"> -In huidige vorm niet representatief voor mariene milieu -Beperkt tot Vlaamse adviesvragen
Informele advisering	<ul style="list-style-type: none"> -Kan inspelen op concrete adviesnoden -Kan vertrouwen opwekken -Kan voortbouwen op reeds bestaande rol van Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer 	<ul style="list-style-type: none"> -Vrijblijvendheid van overheid en stakeholders -Gebrek aan transparantie

CONCLUSIE

Er is een verplichting in het internationaal en Europese recht voor participatie inzake milieuzaken. In de wetgeving is er sprake van 'het publiek', wat een ruimere term is dan 'stakeholders'.

Het ontbreekt in België aan een specifieke adviesraad waarin de betrokken stakeholders voor het mariene milieu vertegenwoordigd zijn. Ervaring uit het verleden leert dat voorafgaand overleg van cruciaal belang kan zijn voor welslagen van het beleid.

Geen van de bestaande structuren die werden onderzocht zijn ten volle geschikt om te dienen als adviesstructuur voor het mariene milieu:

- Probleem van bevoegdheidsniveau (Vlaamse en Waalse raden zijn niet bevoegd voor federale bevoegdheden);
- Vertegenwoordigers zijn geen socio-economische sectoren (ambtelijke vertegenwoordigers in Kustwacht en Coördinatiepunt Duurzaam kustbeheer);
- Onvoldoende representativiteit voor het mariene milieu (behalve eventueel de Werkgroep Kust en zee van de MiNa-Raad, maar het statuut van deze werkgroep is momenteel onduidelijk).

In de wetgeving zijn diverse procedures voorzien voor betrokkenheid van het publiek. Dit zijn echter meer klassieke vormen van participatie (zoals openbare onderzoeken). Alhoewel deze vormen zeker nuttig kunnen zijn, bieden zij een onvoldoende forum voor de specifieke stakeholders.

Een nieuwe federale adviesstructuur of het optimaliseren van bestaande adviesstructuren kan aldus nuttig zijn. De rechtsgrond voor een nieuwe adviesraad kan worden ingelast in de Wet marien milieu, of de Wet van 2006 inzake inspraak publiek, of in een nieuwe federale wet, of in een samenwerkingsakkoord tussen de federale en Vlaamse overheid. Als inspiratie voor de structuur kan de Vlaamse MiNa-raad worden genomen. De structuur kan aldus bestaan uit de raad zelf (al dan niet met vaste samenstelling), een secretariaat, dagelijks bestuur en eventueel specifieke werkgroepen. De nieuwe adviestructuur kan adviseren over alle vragen die worden voorgelegd door de federale overheid inzake het mariene milieu, en kan op eigen initiatief adviezen uitbrengen. Een mogelijk nadeel van een nieuwe raad is overbevraging van stakeholders en het compliceren van het 'adviesradenlandschap'.

Een alternatief voor een nieuwe adviesraad is het optimaliseren van bestaande adviesraden (FRDO en/of MiNa-Raad). Het belangrijkste voordeel hierbij is dat er gebruik kan worden gemaakt van bestaande secretariaten en ervaring inzake organisatie van adviesverlening. De adviesverlening inzake het mariene milieu binnen bestaande raden dient geoptimaliseerd te worden zodat er een betere representativiteit is van mariene stakeholders. Een nadeel van de bestaande raden op hetzij federaal, of hetzij Vlaams niveau, is dat er geen adviesvraag kan komen vanuit een ander bevoegdheidsniveau.

Informele overlegprocessen kunnen als aanvulling worden gebruikt op de formele advies- en inspraakprocedures. Daarbij kan het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer een belangrijke rol vervullen.

BIBLIOGRAFIE

A. Wetgeving

Verdrag, van Aarhus, 25 juni 1998, betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, *B.S.* 24 april 2003.

VN-Verklaring, Rio, 3-14 juni 1992, inzake Milieu en Ontwikkeling.

Europese Richtlijn 2001/42/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, *B.S.* 21 juli 2001 - *P.B. L* 197, 21/07/2001.

Europese Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de beoordeling van de gevolgen van bepaalde publieke en private projecten op het milieu, *O.J. L* 175, 5 juli 1985, p. 40.

Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *B.S.* 15 augustus 1980.

Wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de plannen en programma's in verband met het milieu, *B.S.* 10 maart 2006.

Wet van 22 april 1999 betreffende de exclusieve economische zone van België in de Noordzee, *B.S.* 10 juli 1999.

Wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België gewijzigd bij Wet van 3 mei 1999, de Wet van 17 september 2005 en de Wet van 21 april 2007, *B.S.* 12 maart 1999.

Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, *B.S.* 18 juni 1997.

Wet van 6 april 1995 betreffende de voorkoming van de verontreiniging van de zee door schepen gewijzigd bij de Wet van 20 januari 1999, de Wet van 3 mei 1999, de Wet van 6 februari 2007 en de Wet van 19 december 2006, *B.S.* 27 juni 1995.

Kaderwet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie, *B.S.* 21 juli 1970.

Wet van 13 juni 1969 inzake exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat gewijzigd bij de Wet van 20 januari 1999, de Wet van 22 april 1999 en de Wet van 22 december 2008, *B.S.* 8 oktober 1969.

Protocol van 12 september 2007 houdende een principeverklaring over het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

(http://www.west-vlaanderen.be/provincie/beleid_bestuur/provincialeAdministratie/provincialediensten/gebiedsgerichte%20werking/regios/kustbeheer_nl/Documents/bestuur_regio/kustbeheer/nederlands/kustbeheer_protocolDEF.pdf)

Samenwerkingsakkoord van 8 juli 2005 tussen de Federale Staat en het Vlaamse Gewest betreffende de oprichting van en de samenwerking in een structuur kustwacht, *B.S.* 23 oktober 2006.

Koninklijk Besluit van 18 september 2008 houdende toekenning van een facultatieve toelage van 15.000 euro aan de provincie West-Vlaanderen ter financiële ondersteuning van de werking van het 'Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer', *B.S.* 1 december 2008.

Koninklijk Besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, *B.S.* 17 september 2003 – *err.* *B.S.* 25 september 2003.

Koninklijk Besluit van 13 mei 2003 tot oprichting van een structuur kustwacht, *B.S.* 17 juni 2003. (opgeheven).

Koninklijk Besluit van 10 augustus 1998 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, *B.S.* 23 september 1998.

Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, *B.S.* 20 juli 2007.

Decreet van Waals Gewest van 17 maart 2005 betreffende Boek I van het Milieuwetboek – Regelgevend Deel, *B.S.* 4 mei 2005.

Decreet van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek, *B.S.* 9 juli 2004.

Decreet van de Vlaamse Raad van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische raad van Vlaanderen gewijzigd door het Decreet van 19 december 2008, *B.S.* 25 augustus 2004.

Decreet van 30 april 2004 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel "Strategische Adviesraad" en tot wijziging van diverse andere decreten gewijzigd bij Decreet van 28 april 2006 en het Decreet van 25 mei 2007, *B.S.* 8 juni 2004.

Decreet van Vlaamse Raad van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, *B.S.* 22 augustus 2003; gewijzigd bij Decreet van Vlaamse Raad van 23 juni 2006 houdende aanpassing van diverse decreten aan de nieuwe benaming van de wetgevende vergaderingen van de gemeenschappen en gewesten, *B.S.* 20 november 2006, Decreet van Vlaamse Raad van 22 december 2006 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, *B.S.* 10 januari 2007 en Decreet van Vlaamse Raad van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, *B.S.* 6 augustus 2007.

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, *B.S.* 3 juni 1995.

Decreet van 21 april 1994 betreffende de milieuplanning in kader van de duurzame ontwikkeling, *B.S.* 23 april 1994 (opgeheven).

Decreet van 11 september 1985 tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu in het Waals Gewest, *B.S.* 24 januari 1986.

Decreet van 25 mei 1983 tot wijziging, wat de Economische Raad van het Waalse Gewest betreft, van de kaderwet van 15 juli 1970, houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie en tot oprichting van een Economische en Sociale Raad van het Waalse Gewest, *B.S.* 20 maart 1984.

Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding van het decreet van 30 april 2004 houdende de oprichting van een strategische adviesraad "Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen", de regeling van de presentiegelden en de toewijzing van goederen, rechten en verplichtingen, *B.S.* 28 mei 2009.

Besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2009 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van twee decreten inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, *B.S.* 17 februari 2009.

Besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2008 tot inwerkingtreding van het decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij en tot regeling van de samenstelling van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, *B.S.* 2 oktober 2008.

B. Rechtsleer

ACKER H., HODGSON S., *'Legal aspects of maritime spatial planning: final report to DG Maritime Affairs and Fisheries'*, Europese Commissie, October 2008, 79 p. + appendices.

BALLINGER R., CUMMINS V. e.o., *'The point of COREPOINT: improving capacity for ICZM in North West Europe'*, Gent, Universiteit Gent – Maritiem Instituut, april 2008, 81 p.

BOGAERT, D., CLIQUET, A., DE WAEN, D. & MAES, F., De afbakening van de mariene beschermde gebieden in België. Een beleidsanalyse, in BOGAERT, D., CLIQUET, A. & MAES, F. (eds.), *Kustzonebeleid: samen in zee?*, Antwerpen, MAKLU, 2008, 59-108.

BOGAERT, D., *Natuurbeleid in Vlaanderen. Natuurontwikkeling en draagvlak als vernieuwingen?*, Brussel, 2004.

CLIQUET A., LAMBRECHT J. , MAES F., *"Juridische inventarisatie van de kustzone in België (Legal inventarisation of the Belgian coastal zone)"*, Studie in opdracht van AWZ, Afdeling Kust (Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap), Maritiem Instituut, Gent, 2006, 93 p.

CLIQUET A., MAES F., SCHRIJVERS J., *'Voorstel van bestuurlijke en juridische verankering voor een geïntegreerd beleid van de Belgische kustzone'*, Gent, Administratie Waterwegen en Zeewezen - Maritiem Instituut UGent, 2002, 75 p.

MARITIEM INSTITUUT, LECOFISH: 'Het gebruik van lokale ecologische kennis als bijdrage tot een ecosysteembenadering in een duurzaam visserijbeheer', Gent, BELSPO-project, 1/07/2009 - 30/06/2011.

MARITIEM INSTITUUT, CLIMAR: 'Evaluation of climate change impacts and adaptation responses for marine activities', Gent, Belspo, 01.01.2007 – 31.12.2010.

MARITIEM INSTITUUT, COREPOINT - INTERREG IIIB North-West Europe (EU). Gent, October 2004 - March 2008.

MARITIEM INSTITUUT, GAUFRE: "Towards a Spatial Structure Plan for Sustainable Management of the Sea" in the framework of "Second Multiannual Scientific Support Plan for a Sustainable Development Policy – SPSP II: Global Change, Ecosystems and Biodiversity – Mixed Actions", Gent, January 2003 – December 2004.

MARITIEM INSTITUUT, BALANS: "Balancing Impacts of Human Activities in the Belgian part of the North Sea" – PODO II: Global Change, Ecosystems and Biodiversity", Gent, 4 years, starting in October 2002.

SLABBINCK B., *'Discussion Paper: Mare liberum or mare nostrum? A plea for a national (and European) North Sea Parliament'*, Natuurpunt (Birdlife Belgium), 25 mei 2008, 2 p.

VAN HOOYDONK E., *"Schip van staat met slagzij: Sterkten en zwakten van het maritieme recht en beleid in België"*, Maklu, Antwerpen-Appeldoorn, 2006, 243 p.

C. Adviezen

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, *'Advies op hoofdlijnen van 3 juni 2003 over de regionale adviesraden in kader van het Gemeenschappelijk visserijbeleid'*, 31, Brussel, 2003, 12 p.

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, *'Advies van 5 april 2001 over het geïntegreerd beheer van kustgebieden (GBKG)'*, 13, Brussel, 2001, 23 p.

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, *'Advies op hoofdlijnen van 2 februari 2006 over de Europese Mariene Strategie'*, 4, Brussel, 2006, 19 p.

D. Websites (online, 19/01/2010)

- <http://www.belspo.be/frdocfdd/NL/welkom.html> (FRDO)
- <http://www.kwgc.be/> (de kustwacht)
- <http://www.minaraad.be/> (SAR MiNa-Raad)
- <http://www.serv.be/> (SERV)
- <http://www.cwedd.be/> (CWEDD)

- http://www.cesrw.be/pages/2_1.html (CESRW)
- http://www.west-vlaanderen.be/provincie/beleid_bestuur/provincialeAdministratie/provincialediensten/gebiedsgerichte%20werking/regios/kustbeheer_nl/Pages/default.aspx (Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer)
- <http://www.westtoer.be/westtoer/index.aspx> (Westtoer)
- <http://www.br.v.be/> (KBRV)
- <http://www.nautiv.be/> (NautiV)
- <http://www.vlaamsehavenvereniging.be/documents/home.xml?lang=nl> (Vlaamse Havenvereniging)
- <http://www.rederscentrale.be/> (rederscentrale)
- <http://www.vvhv.be/> (Vlaamse Vereniging voor Hengelsport Verbonden)
- <http://www.sdvo.be/> (Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling)
- <http://www.marineharvest.com/> (Marine Harvest Pieters N.V.)
- <http://www.vismijnoostende.be/> (Vismijn Oostende)
- <http://home.scarlet.be/visveiling.nieuwpoort/> (Vismijn Nieuwpoort)
- <http://www.zv.be/> (Zeebrugse Visveiling)
- <http://www.jandenul.com/> (Jan De Nul Group N.V.)
- <http://www.deme.be/> (DEME)
- <http://www.c-power.be/> (C-Power)
- <http://www.poweratsea.com/> (Power@Sea)
- <http://www.3e.be/> (3E)
- <http://meewind.nl/belwind/> (Belwind)
- <http://www.belbag.be/> (Belbag)
- <http://www.belgica-genootschap.be/> (Belgica Genootschap)
- http://www.btb-abv.be/NL_index/BTB_NL_index.htm (Belgische Transportarbeiders Bond)
- <http://www.natuurpunt.be/default.aspx> (Natuurpunt)
- <http://www.buitengoed.be/volkscooperatieve/> (Volkscoöperatieve Buitengoed)

- <http://www.wwf.be/nl/> (WWF Belgium)
- <http://www.greenpeace.org/belgium/> (Greenpeace)
- <http://www.bondbeterleefmilieu.be/> (Bond Beter Leefmilieu)
- <http://www.noordzee.nl/> (Stichting De Noordzee)

ANNEX I. VOORBEELD ADVIES INZAKE MARIENE MILIEU: ADVIES MINA-RAAD IN HOOFDLIJNEN VAN 2 FEBRUARI 2006 INZAKE DE EUROPESE MARIENE STRATEGIE

Advies op hoofdlijnen van 2 februari 2006 over de Europese Mariene Strategie

2006 | 4

D/2006/7080/a4

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2006 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Kliniekstraat 25, 4de verdieping

b-1070 Brussel

tel. 02-558 01 30

fax 02-558 01 31

e-mail: info@minaraad.be

Internet: www.minaraad.be

Inhoudstafel

Krachtlijnen van het advies 5

Inleiding 7

I. Situering 9

1.1. Het proces 9

1.2. Beknopte beschrijving 10

II. Aanbevelingen 13

2.1. Visievorming en strategieontwikkeling 13

2.2. Instrumentarium 14

2.3. Horizontale en verticale beleidsintegratie 16

2.4. Informatie, kennisontwikkeling en capaciteitsversterking 18

2.5. Draagvlak en participatie 19

Krachtlijnen van het advies

De MiNa-Raad pleit krachtdadig en onvoorwaardelijk voor het inzetten van een richtlijn als instrument in het kader van de Mariene Strategie. Een richtlijn kan immers een aantal beleidsmaatregelen activeren die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen van de Mariene Strategie.

Een nieuwe Europese Mariene Strategie mag evenwel geen afbreuk doen aan bestaande engagementen. Niet alle bestaande engagementen komen in de Mariene Strategie aan bod en dat zou beter wel gebeuren.

De Raad vraagt verder een inhoudelijke versterking van de Strategie:

-De 'goede toestand van het mariene milieu' dient gedefinieerd en de Raad beveelt aan om de verplichting om deze te bereiken, op te nemen in de richtlijn.

-Door een gebrek aan verbanden met andere beleidsdomeinen kan de Mariene Strategie nu niet als een geïntegreerde strategie worden beschouwd. De Raad vraagt de herinvoering van een lijst van bestaande richtlijnen e.d. die moeten bijgesteld worden om tot de verbetering van het mariene milieu bij te dragen.

-De regionale samenwerking moet verder gaan dan het coördineren van acties, zoals nu is voorzien. Het streven naar één Mariene (deel)Strategie per mariene (sub-)regio zou minstens een opdracht moeten zijn voor de lidstaten.

-De Raad vraagt aandacht voor de impact van de EU op het mariene systeem buiten de Europese wateren.

De Europese Commissie legt vooral taken en opdrachten op aan de lidstaten en engageert zichzelf tot weinig. De Raad vraagt dat de Europese Commissie: -initiatieven neemt om de kennis van het mariene ecosysteem te verbeteren en af te stemmen tussen de verschillende lidstaten; -optreedt wanneer de lidstaten zouden tekort schieten; -het engagement opneemt tot bijstellingen in andere beleidsvelden wanneer dit noodzakelijk is om de doelstellingen van de Mariene Strategie te bereiken.

Doorheen het advies geeft de MiNa-Raad ook suggesties voor de voorbereiding van de Mariene Strategie op het Vlaamse niveau. De Raad pleit voor meer integratie tussen de Vlaamse bevoegdheden en initiatieven op zee. Er moet ook werk gemaakt worden van de stroomlijning en vervollediging van het wetenschappelijk onderzoek met het oog op de opbouw van de Mariene Strategie, maar ook als onderbouwing van de eigen activiteiten. Bij het Vlaamse en het federale niveau dringt de Raad aan op coördinatie voor de voorbereiding en opvolging van het actieplan.

Inleiding

Op 20 december 2005 ontving de MiNa-Raad vanwege de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur een vraag om advies op hoofdlijnen omtrent de Europese thematische strategieën over lucht, over het mariene milieu en over afval.

Een exacte adviestermijn werd niet bepaald, maar de minister vroeg het advies van de MiNa-Raad binnen een redelijke termijn.

De minister wenst de vragen en de belangrijke zorgen van de MiNa-Raad bij deze strategieën te kennen als insteek voor de bepaling van het Vlaamse standpunt met het oog op de onderhandelingen aangaande een Belgisch standpunt, de onderhandelingen in de EU-Raadswerkgroepen en de bijeenkomst van de EU-Raad Leefmilieu op 9 maart 2006.

De minister liet de MiNa-Raad de keuze om over deze strategieën één advies of verschillende adviezen te formuleren. De Raad verkoos om voor de afzonderlijke Europese thematische strategieën verschillende adviezen uit te werken. Het voorliggende advies behandelt de Thematische Strategie voor de bescherming en het behoud van het mariene milieu.

De Thematische Strategie voor de bescherming van het mariene milieu werd door de Europese Commissie (EC) voorgesteld op 24 oktober 2005. Ze omvat drie documenten:

-Voorstel voor een "Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het mariene milieubeleid" (Richtlijn Mariene strategie), Brussel, 24.10.2005, com(2005)505 def.

-Mededeling van de Commissie aan de Raad en aan het Europees Parlement. "thematische strategie inzake de bescherming en het behoud van het mariene milieu". Brussel, 24.10.2005, com(2005)504 def.

-Effectbeoordeling, werkdocument van de staf van de Europese Commissie, bijlage bij de vorige documenten Brussel, 24.10.2005, sec(2005) 1290.

In dit advies geeft de Raad niet enkel aanbevelingen voor de relatie van Vlaanderen t.a.v. het Europese niveau, maar ook voor de relatie met het federale niveau en aanbevelingen met een puur intern karakter. Deze laatste twee soorten aanbevelingen worden in een kader gezet.

Hubert David voorzitter MiNa-Raad

I. Situering

1.1. Het proces

[1] **Het 6de Milieuactieplan is het kader.** De Thematische Strategie voor de bescherming en het behoud van het mariene milieu is één van de zeven strategieën die de EC uitwerkt in het kader van het 6de Milieuactieprogramma. Milieuthema's worden op een holistische manier bekeken, en waardoor de EC de integratie van milieu in andere beleidsdomeinen en programma's benadrukt als de belangrijkste weg om milieudoelstellingen te halen.

De Mariene Strategie is gericht op het beschermen van de Europese zeeën en oceanen. De menselijke activiteiten moeten duurzaam zijn zodat de huidige en toekomstige generaties kunnen genieten van biologisch diverse, dynamische, veilige, schone, gezonde en productieve oceanen en zeeën.

[2] **Een tussenstap in een proces. Het proces begon op 2 oktober 2002 met de publicatie van de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement 'Naar een strategie voor de bescherming en de instandhouding van het mariene milieu'.** Tot medio 2004 liep een overleg met stakeholders. Na een pauze werd het overleg met de stakeholders besloten met de stakeholderconferentie van Rotterdam, van 10-12 november 2004.

In april 2005 organiseerde de Europese Commissie een internetbevraging omtrent de thematische strategie.

Het voorliggende voorstel van richtlijn, de mededeling van de Europese Commissie en de effectbeoordeling vormen samen een nieuwe tussenstap in een proces dat uiteindelijk zal eindigen in concrete maatregelen.

Wat tot dusver uit dit proces blijkt, staat in de memorie van toelichting (p.5) bij het voorstel van richtlijn: "Wat uit dit proces blijkt, is een ondubbelzinnige boodschap dat de zeeën en de oceanen van Europa in groot gevaar zijn en dat de inspanningen om hen te beschermen dringend moeten worden opgezet voor de bescherming van hun productiviteit op lange termijn en zodoende van de economische en sociale activiteiten die betrekking hebben op het mariene milieu."

[3] **Een actieve MiNa-Raad. In het kader van een samenwerking met andere Europese milieu-**adviesraden onder de koepel van de EEAC (European Environmental Advisory Councils) heeft de MiNa-Raad het proces op de voet gevolgd.

De Raad formuleerde op 22 april 2004 een advies over tekortkomingen in het proces om de Europese Mariene Strategie uit te werken (MiNa-Raad, 2004|19). De MiNa-Raad werd op de stakeholderconferentie van Rotterdam vertegenwoordigd door een afgevaardigde in de Belgische delegatie.

Ook aan de internetbevraging werd door de MiNa-Raad deelgenomen. De Raad nam zijn ingevuld antwoordformulier op in het briefadvies van 28 april 2005 (MiNa-Raad, 2005 | 18) samen met enkele nuances, waarvoor in het formulier geen ruimte was gelaten.

1.2. Beknopte beschrijving

[4] **Het subsidiariteitsbeginsel leidt tot een beperkte richtlijn. Het subsidiariteitsbeginsel is een belangrijk element voor de keuze en de afbakening van het werkgebied van het voorstel van richtlijn.** De voorgestelde richtlijn is beperkt tot het opzetten van een kader op communautaire schaal waardoor het Europese mariene milieu effectiever kan beschermd worden. Het werkgebied van de richtlijn is dus beperkt tot wat de afzonderlijke lidstaten niet op afdoende wijze zelf kunnen realiseren.

[5] **De doelstelling. De doelstelling van de richtlijn is het bereiken van een goede toestand van het mariene milieu en het in stand houden van die toestand wanneer hij bereikt is. Die doelstelling zou ten laatste tegen eind 2021 moeten bereikt zijn. Door het in stand houden van de productiviteit van de zeeën, wil de Mariene Strategie ook de mariene gerelateerde economische en sociale activiteiten beschermen.**

Deze doelstelling heeft betrekking op alle Europese wateren aan de zeewaartse kant van de basislijn tot de uiterste grens van het gebied onder de soevereiniteit of de jurisdictie van de lidstaten met inbegrip van de bodem en ondergrond.

[6] Mariene regio's en subregio's. De Europese wateren worden in drie mariene regio's ingedeeld: de Baltische zee, de Noordoost Atlantische Oceaan en de Middellandse Zee. Om ten volle te kunnen inspelen op de specifieke eigenschappen van bepaalde gebieden, kunnen de lidstaten subregio's afbakenen die echter zijn vastgelegd. Voor de Belgische mariene wateren gaat het om: de 'grotere Noordzee', met inbegrip van Kattegat, het Kanaal, de zeewateren die vallen onder de soevereiniteit of jurisdictie van België, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

[7] Opbouw van een mariene strategie. Elke lidstaat moet een mariene strategie opbouwen volgens een strikt actieplan. Ieder document moet uiterlijk drie maanden na voltooiing worden overgemaakt aan de Commissie die het toetst aan de vereisten van de richtlijn:

-Een beoordeling van de milieutoestand van de betrokken wateren, de milieudruk van menselijke activiteiten daarop én een socio-economische analyse van het gebruik, 4 jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn.

-De analyse zal rekening houden met de kustwateren, overgangs- en territoriale wateren van de Kaderrichtlijn Water.

-Het bepalen van de goede milieutoestand, 4 jaar na de inwerkingtreding.

-Het vaststellen van een aantal milieudoelstellingen, 5 jaar na de inwerkingtreding.

-Het vaststellen en implementeren van een monitoringprogramma in het kader van een continue beoordeling en regelmatige bijsturing van de doelstellingen, 6 jaar na de inwerkingtreding. Binnen een termijn van 6 maanden na ontvangst van het monitoringprogramma kan de EC het kader of (een) onderd(e)el(en) daarvan verwerpen.

-Het ontwikkelen van een maatregelenprogramma om een goede milieutoestand te bereiken tegen uiterlijk 2016. Ook het maatregelenprogramma of (een) de(e)l(en) ervan, kan binnen een termijn van 6 maanden door de EC verworpen worden. De maatregelenprogramma's moeten uiterlijk twee jaar na voltooiing operationeel zijn. Drie jaar na publicatie leggen de lidstaten een interim evaluatierapport voor aan de EC;

-In uitvoering brengen van het programma tegen uiterlijk 2018.

De beoordeling, het vaststellen van milieudoelstellingen, monitoringprogramma's en maatregelenprogramma's dienen om de zes jaar herzien te worden.

[8] Coördinatie en samenwerking. Lidstaten met mariene waters onder hun soevereiniteit of jurisdictie binnen dezelfde mariene (sub-)regio moeten hun acties coördineren. Dit moet via de bestaande structuren zoals OSPAR, indien deze beschikbaar zijn. Wanneer niet EU-landen soevereiniteit of jurisdictie hebben over wateren in een (sub-)regio, dan doen de lidstaten maximale inspanningen om de acties te coördineren.

Waar mogelijk zullen lidstaten voortbouwen op bestaande maatregelenprogramma's en acties die ontwikkeld zijn in het kader van structuren die voortspruiten uit internationale overeenkomsten.

[9] **Bevoegde autoriteit.** De lidstaten duiden voor iedere (sub-)regio de bevoegde autoriteit aan. Zij doen dat binnen 6 maanden na de omzetting van de richtlijn in eigen wetgeving, waarvoor zij een termijn van 3 jaar krijgen. Tezelfdertijd maken de lidstaten een lijst over van de bevoegde autoriteiten die hen vertegenwoordigen in de verschillende internationale instellingen.

[10] **Uitzonderingsregels.** Er zijn drie uitzonderingen voorzien waarop het niet bereiken van de doelstellingen kan gebaseerd worden: -waar niet-lidstaten betrokken zijn bij het beheer van het gebied; -natuurlijke oorzaken of overmacht; -wijzigingen van de fysische karakteristieken van de mariene wateren omwille van een algemeen belang dat de negatieve impact van het milieu overtreft.

In die gevallen nemen de lidstaten ad hoc maatregelen om de toestand niet verder te laten achteruitgaan. In geval van wijzigingen van de fysische karakteristieken verzekeren de lidstaten dat de wijzigingen het bereiken van de goede toestand niet definitief uitsluiten.

[11] **Een ruime publieke consultatie en informatie.** Het betrekken van de bevolking en van de geïnteresseerde partijen bij de verschillende stappen van de opbouw van de Mariene Strategie dient te gebeuren conform Richtlijn 2003/35/EC. De reacties van deze openbare consultaties worden gepubliceerd.

Alle achtergronddocumenten en informatie die gebruikt werd voor het ontwikkelen van de Strategie moet toegankelijk zijn overeenkomstig Richtlijn 2003/4/EC inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie.

Data en informatie uit de beoordeling en de monitoringprogramma's moeten gepubliceerd worden op het internet of via gelijkwaardige telecommunicatiemiddelen.

[12] **Taken voor de EC.** De Europese Commissie zal twee jaar na het ontvangen van alle maatregelenprogramma's en uiterlijk in 2021 een evaluatierapport publiceren.

De EC kan handleidingen uitbrengen voor het opmaken van de beoordeling (bijlage ii), voor het vaststellen van milieudoelstellingen (bijlage iii) en voor de monitoringprogramma's (bijlage iv). Ten slotte kan zij ook de format van de data vastleggen.

II. Aanbevelingen

2.1. Visievorming en strategieontwikkeling

[13] **De richtlijn moet rekening houden met bestaande engagementen.** De richtlijn zet een tijdslijn uit waarop de lidstaten verschillende stappen moeten nemen (zie punt 7 Opbouw van een mariene strategie). De tijdslijn heeft 2021 als voorlopig eindpunt met het bereiken van een goede toestand voor het mariene milieu.

Voor de meeste West-Europese lidstaten, waaronder ook België en uiteraard ook Vlaanderen, is deze tijdslijn zeker haalbaar gezien de 'stepping stones' die via internationale en mondiale engagementen

vastgelegd zijn. Andere lidstaten (bv. Middellandse Zeegebied) hebben die engagementen niet. Voor hen zal het tijdspad daarom ook een stuk moeilijker haalbaar zijn.

De Raad waarschuwt er daarom voor dat het voorgestelde tijdspad geen afbreuk mag doen aan de termijnen die aan de meeste West-Europese landen via die internationale en mondiale engagementen zijn opgelegd.

Voor de MiNa-Raad betekent dit dat aan de termijnen die via die engagementen worden opgelegd, onverkort moet voldaan worden.

In sectie 6.2 van de Mededeling van de Commissie wordt verwezen naar die waaier van bestaande EG-richtlijnen en internationale en mondiale verplichtingen maar merkwaardig genoeg is er geen verwijzing naar:

- de Biodiversiteitdoelstelling van Goteburg om verlies aan biodiversiteit tegen 2010 te stoppen;
- het realiseren van een coherent netwerk van mariene beschermde gebieden tegen 2010 (OSPAR).

De MiNa-Raad beveelt daarom aan om de bestaande engagementen zo ruim mogelijk te integreren in de richtlijn.

De MiNa-Raad merkt ook nog op dat het voorstel van richtlijn geen aandacht heeft voor de impact van de EU op het mariene ecosysteem buiten de Europese wateren. Niettemin is het duidelijk dat deze impact niet onaanzienlijk is.

[14] **De 'goede toestand van het mariene milieu' dient gedefinieerd.**

In zijn advies van 2004 (Aanbeveling 6, p.16/32) stelde de MiNa-Raad dat de Europese Commissie een poging zou moeten ondernemen om de gewenste toestand van het mariene milieu te definiëren. De Strategie bevat echter slechts een lijst van "druk en effecten" op het mariene milieu. Daardoor kan de Raad enkel terugvallen op overweging 1 van de preambule: *"Het mariene milieu is een kostbare erfenis die als dusdanig moet worden beschermd, hersteld en behandeld met als uiteindelijk doel biologisch diverse en dynamische oceanen en zeeën te verschaffen die veilig, schoon, gezond en productief zijn."* Dit is een wetenschappelijk uiterst vage omschrijving, ondermeer door de gebruikte terminologie: veilig, schoon, gezond en productief.

Door het ontbreken van een definitie en het toewijzen van bv. de vaststelling van gedetailleerde doelstellingen aan de lidstaten, kunnen verschillende interpretaties ontstaan. Daarnaast is ook geen afdwingbare verplichting voorzien om de goede toestand van het mariene milieu te bereiken en is geen onderscheid gemaakt tussen korte- en langetermijndoelstellingen. Als gevolg daarvan vreest de Raad ondermeer dat: -het proces vertraging zou kunnen oplopen; -dat diverse interpretaties de grensoverschrijdende uitvoering van de richtlijn zal hinderen.

Het huidige voorstel van richtlijn verplicht de lidstaten ook niet tot het effectief bereiken van de goede ecologische toestand of het verbeteren van de gezondheid van de zeeën. De lidstaten worden enkel verplicht om strategieën te ontwerpen en maatregelenprogramma's uit te tekenen – niet tot het effectief bereiken van de goede toestand.

De MiNa-Raad beveelt aan om de verplichting om de goede toestand te bereiken, op te nemen in de richtlijn.

2.2 Instrumentarium

[15] **Een richtlijn is absoluut nodig. Ondanks enkele negatieve bedenkingen bij de Mariene Strategie in dit advies, wenst de Raad toch het instrument van de richtlijn in het kader van de Mariene Strategie krachtadig en onvoorwaardelijk te steunen.** In zijn advies van 2004 (p. 13/32) stelde de Raad al dat zijn voorkeur uitging naar een bindend kaderdocument. Dit kaderdocument zou meer aandacht moeten suggereren voor de mogelijkheid van 'dochterraichtlijnen' om specifieke engagementen op een meer volledige wijze te implementeren.

Een richtlijn biedt immers een reeks beleidsmaatregelen die, indien ze geactiveerd worden: -het institutionele kader voor het beheer van de zeeën verbeteren; -een statutaire basis geven aan een brede reeks doelstellingen in het mariene milieu, waaraan lidstaten de vooruitgang zullen kunnen beoordelen; -het bereiken van een goede milieutoestand voor het mariene milieu tegen 2021 veel realistischer maken met een wettelijk bindende verplichting dan via een algemene niet-wettelijk bindende verplichting.

[16] **Meer engagement en inzet van de Europese Commissie is wenselijk. De Strategie omvat heel wat taken en opdrachten die wettelijk opgelegd worden aan de lidstaten. Zo zullen gedetailleerde doelstellingen en beheersmaatregelen die nodig zijn om een goede milieutoestand in het mariene gebied van de EU te bereiken op niveau van de lidstaten en niet op het Europese niveau bepaald worden.**

De Commissie engageert zich via de richtlijn blijkbaar niet tot bindende verplichtingen. Sectie 5.4 van de Mededeling stelt slechts voor dat de Commissie -kan aanwijzen hoe problemen in het mariene milieu aangepakt moeten worden; -een gecoördineerd standpunt inzake globale akkoorden en overeenkomsten kan ontwikkelen.

Ook ontbreekt ieder engagement om andere sectorale Europese regelgeving met impact op het mariene milieu bij te sturen om de doelstellingen van de Richtlijn Mariene Strategie te kunnen realiseren (zie verder).

Daarnaast ontbreekt het engagement dat de Commissie zou optreden indien aan bepaalde voorwaarden niet voldaan wordt. In dit verband verwijst de MiNa-Raad naar een aantal voorbeelden:

-Monitoring. Hoewel de doelstellingen daarvoor aan bod komen, is het onduidelijk hoe de Europese Commissie de correcte opvolging door de lidstaten zal opvolgen.

-In de opbouw van de strategie door de verschillende lidstaten is de handhaving door de Europese Commissie beperkt.

-Het opmaken van een lijst van criteria die duidelijk maken waaruit een goede ecologische toestand bestaat, is volgens de Raad noodzakelijk. De inspiratie voor deze lijst kan zowel in de regionale conventies als in het lopende proces van de Mariene Strategie gevonden worden.

De Raad suggereert dat de Europese Commissie zich zou engageren tot meer begeleiding van de lidstaten (bv. in de opbouw van de strategie, opvolging van de monitoring, het vastleggen van criteria voor het toetsen van de goede toestand, ...). Bij het vervullen van deze taken kan het Europees Milieuagentschap een belangrijke rol spelen.

[17] **Meer financiële ondersteuning is wenselijk. De MiNa-Raad meent dat meer financiële ondersteuning van de EU nodig zal zijn om de richtlijn met succes te kunnen implementeren.** Het kan dan zowel gaan om de creatie van nieuwe fondsen of om het openstellen van bestaande fondsen.

Over het 7de Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratie voor de periode 2007 – 2013 stelt de Mededeling van de Commissie (6.2.2, p.8/9) dat het een belangrijke rol zal spelen voor zowel het toegepast onderzoek van mariene ecosystemen en de mariene dynamiek, als van het duurzame gebruik van mariene bronnen, alsook voor investeringen in grote milieugerelateerde infrastructuur, waaronder netwerken van observatoria voor biodiversiteit en datacentra (esfri).

De Raad ziet ook kansen in de aanwending van het Europees Visserijfonds.

Ook het life-financieringsinstrument zou een uitermate geschikt instrument zijn om de doelstellingen van de Europese Mariene Strategie en zelfs van het groenboek maritiem beleid mee te helpen realiseren. Na 2006 is tot dusver geen budget gealloceerd voor dit fonds. De MiNa-Raad dringt dan ook dat de EU hiervoor de nodige middelen zou voorzien.

2.3. Horizontale en verticale beleidsintegratie

[18] **Deze mariene strategie volstaat niet als de milieupijler van het maritieme beleid. In zijn advies van 2004 (1.2.1, p.14/32) stelde de Raad dat het onwaarschijnlijk was dat sectorale doelstellingen en acties zouden volstaan om de doelstellingen van de Mariene Strategie te bereiken. De Strategie moet het hele gamma van relevante sectoren voor het mariene ecosysteem behandelen.** De Strategie moet bijgevolg verbanden leggen met het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (glb), het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (gvb) en belangrijke aspecten van het beleid inzake transport en chemie. Als de Strategie er niet in slaagt die expliciete verbanden te leggen, zou dat de ontkenning betekenen van het belang van dergelijke beleidsdomeinen voor het mariene milieu, en van het belang om ze op een behoorlijk geïntegreerde manier te behandelen.

De Raad stelt vast dat de strategie niet als een geïntegreerde strategie kan worden beschouwd. Zo stelt Overweging 28 van de preambule dat maatregelen voor het visserijbeheer niet mogelijk zijn in het kader van de Mariene Strategie. Ook de controle van lozingen en emissies die voortvloeien uit het gebruik van radioactief materiaal wordt niet door de Mariene Strategie behandeld.

Sectie 6.2, van de mededeling en Bijlage 5 van de effectbeoordeling bevatten een inventaris van alle huidige en aanstaande communautaire wetgevende- en beleidsinitiatieven die het mariene milieu beïnvloeden of zouden beïnvloeden. Iedere verwijzing om deze regelgeving aan te passen teneinde het bereiken van de doelstellingen van de Mariene Strategie mogelijk te maken, ontbreekt echter.

Derhalve kan de Europese Mariene Strategie alleen niet volstaan als de “milieupijler van het toekomstige maritieme beleid” (zie Mededeling, 6.1, p.7/9), zonder herinvoering van een lijst van bestaande richtlijnen e.d. die ook moeten bijgesteld worden om tot de verbetering van het mariene milieu bij te dragen.

De Raad meent dat het ontbreken van een duidelijke integratie op Europees niveau Vlaanderen niet mag beletten om binnen de eigen bevoegdheden of initiatieven de integratie wel volop te laten spelen.

De Raad denkt bijvoorbeeld aan: -het visserijbeleid; -scheepvaart en toegang tot de havens, o.a. via de vergunningsaanvragen van A.W.Z. voor zandwinning en dumpen van specie op zee; -het aanduiden van ankerplaatsen op zee voor schepen in nood;

[19] De regionale samenwerking moet geoptimaliseerd worden. De opbouw van de Mariene Strategie gebeurt per lidstaat (Richtlijn, Art. 4) en coördinatie van de acties is verplicht met lidstaten uit dezelfde mariene (sub-)regio (Richtlijn, Art. 5). Indien institutionele instellingen actief zijn binnen die (sub-)regio moeten lidstaten daarvan gebruik maken.

De Raad twijfelt of deze aanpak voldoende zal zijn om de ecosysteembenadering te kunnen realiseren.

Als illustratie van de nood aan grensoverschrijdende samenwerking kan verwezen worden naar de gebrekkige coördinatie bij de afbakening door België en Nederland van de Vlake van de Raan (waarvoor Nederland de 20 meter-dieptelijn en België de 5-meter-dieptelijn hanteert) als Habitatrichtlijngebied.

Het is wenselijk om in de richtlijn verder te gaan dan het coördineren van acties. De MiNa-Raad beveelt daarom aan om in de richtlijn een bepaling op te nemen die de lidstaten oplegt om door coördinatie naar één enkele strategie per mariene (sub-)regio te streven (naar analogie met de Kaderrichtlijn Water, Art. 13 Stroomgebiedbeheersplannen). Pas als blijkt dat geen gezamenlijke strategie kan opgesteld worden voor de betrokken (sub-)regio, maken de lidstaten een eigen strategie op.

De doorstroming van informatie is een ander aspect van de regionale samenwerking. De Raad dringt aan op garanties voor de doorstroming van informatie in beide richtingen. Het coördinerende orgaan mag niet enkel de informatie ontvangen maar moet ze ook beschikbaar stellen zodat de verschillende betrokken lidstaten van elkaar exact weten waarmee ze bezig zijn. De Raad vraagt ook op het Vlaamse niveau voldoende aandacht voor de opbouw, implementatie en opvolging van de strategie voor België. Het hele proces genereert immers datastromen die belangrijk zijn voor de ondersteuning van verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en heeft ook financiële implicaties, bv. door het uitbouwen en inzetten van mariene observatoria, meetpalen, onderzoeksschepen en meetapparatuur.

De Raad stelt vast dat zowel op Vlaams als op Belgisch niveau nood is aan bijkomende coördinatie – zowel voor de huidige activiteiten als voor de voorbereiding en opvolging van het actieplan dat binnen de Richtlijn zal moeten opgesteld worden. Een betere doorstroming van informatie in beide richtingen is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De Raad meent dat het Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden in de gehele coördinatie een rol kan spelen. Dit biedt bv. de mogelijkheid tot afstemming met de ICZM-aanbeveling.

2.4. Informatie, kennisontwikkeling en capaciteitsversterking

[20] **Informatie en kennisversterking.** De ervaringen vanuit de Internationale Scheldec commissie en het werk dat verricht wordt in het kader van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (Intercalibration exercise) leren dat een afstemming tussen regio's/ lidstaten over monitoring en classificatie van de toestand van de ecosystemen geen eenvoudig proces is.

De MiNa-Raad meent dan ook dat de Europese Commissie meer inspanningen moet doen om de kennis van het mariene ecosysteem te verbeteren en af te stemmen tussen de verschillende lidstaten (zie ook paragraaf 16. Meer engagement en inzet van de Europese Commissie is wenselijk).

[21] **Ook in Vlaanderen is terzake nog werk.**

Diverse Vlaamse instellingen, universiteiten en administraties (vliz, Departement voor Zeevisserij, inbo, Universitaire onderzoeksgroepen, onderzoeksgroepen van aminor en awz, enz.) verzamelden en verzamelen gegevens over het mariene ecosysteem. Deze informatie is nodig en nuttig voor de onderbouwing van Vlaamse bevoegdheden en Vlaamse initiatieven op zee en zal ook bruikbaar zijn in de opbouw van de mariene strategie van België.

Sedert het uitwerken van een hoofdstuk 'Kust en Zee' in mirat 2005 (p.145-159/287) is het soort, de vorm en de plaats van bewaring van de gegevens over het mariene ecosysteem bekend. Ook de lacunes van wetenschappelijke kennis werden geïdentificeerd. Dit lijkt voor de Raad een zeer degelijk uitgangspunt voor de optimalisering en rationalisering van de lopende onderzoeksprogramma's.

Aansluitend wijst de MiNa-Raad erop dat historische informatie belangrijk zal zijn om de goede toestand van het mariene milieu te helpen bepalen. Uit de hoorzitting van 4 mei 2005 over 'De rol van Vlaanderen in het behoud en het herstel van de mariene biodiversiteit', bleek dat het Departement Zeevisserij beschikt over historische stalen die nog niet onderzocht werden. Het vliz beschikt over de historische rapporten van het voormalige Zeewetenschappelijk Instituut, maar ook deze zijn nog niet verwerkt.

De Raad dringt er daarom op aan dat de nodige maatregelen worden genomen om deze historische informatie te ontsluiten.

De verdere centralisatie, integratie en het toegankelijk maken van al deze data via het uitbouwen van een Vlaams Marien Data- en Informatiecentrum, is één van de functionele en operationele taken van vliz².

2.5. Draagvlak en participatie

[22] **De participatie moet op een hoog niveau blijven. Zoals eerder blijkt uit dit advies (zie punt 2: Een tussenstap in een proces en punt 3. Een actieve MiNa-Raad) werd in het proces van de**

Mariene Strategie ruim gelegenheid tot participatie geboden en heeft de MiNa-Raad daar ruimschoots gebruik van gemaakt. Dit neemt niet weg dat de impact van de MiNa-Raad en van de andere milieuvadviseraden van de eeac in de finale versie van de Strategie toch relatief beperkt is.

De Raad is ervan overtuigd dat een transparant beleid en een hoge graad van participatie in het mariene beleid zullen bijdragen tot het verhogen van het draagvlak voor een sterkere Strategie. Daarom steunt de Raad volmondig het Art. 18 'Publieke consultatie en informatie'. Daarin worden de lidstaten verplicht de actieve betrokkenheid van alle geïnteresseerde partijen tijdens de opbouw en het bijwerken van de Strategie te verzekeren. Dit artikel legt ook de publicatie en openbaarheid van informatie op.

Het spreekt voor zich dat ook de MiNa-Raad verder betrokken wenst te blijven bij het verdere proces van de Thematische Strategie marien milieu.

2) Beheersovereenkomst 2005-Brussel op 25 april 2005 en onder de Provincie West-Vlaanderen en 2009, Art. 3, par 2, opgemaakt te ... voor het Vlaamse Gewest, de Raad van Bestuur van vliz.